

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE
VELİLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
ANADOLU LİSELERİNİN
YETERLİLİĞİ
(İZMİR İLİ ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Tezi

Zerrin Benal HEPSÖĞÜTLÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

İzmir
Kasım, 2023

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

**YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE
VELİLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
ANADOLU LİSELERİNİN
YETERLİLİĞİ
(İZMİR İLİ ÖRNEĞİ)**

Yüksek Lisans Tezi

Zerrin Benal HEPSÖĞÜTLÜ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi
Yüksek Lisans Programı

İzmir
Kasım, 2023

EGE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI

Ege Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “*Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin, Görüşlerine Göre Anadolu Liselerinin Yeterliliği (İZMİR İLİ ÖRNEĞİ)*” başlıklı bu tezin kendi çalışmam olduğunu, sunduğum tüm sonuç, doküman, bilgi ve belgeleri bizzat ve bu tez çalışması kapsamında elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara atıf yaptığımı ve bunları kaynaklar listesinde usulüne uygun olarak verdiğimi, tez çalışması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını, bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya diğer bir üniversitede başka bir tez çalışması içinde sunmadığımı, bu tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda bilimsel etik kurallarına uygun davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Zerrin Benal HEPSÖĞÜTLÜ

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

EGE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Tez Savunma Sınavı Jüri Tutanağı

006 – Enstitü Yönetim Kurulu'nun 05/05/2023 tarihli – 16/17 sayılı kararı.

Öğrencinin	
Adı Soyadı	Zerrin Benal HEPSÖĞÜTLÜ
Numarası	94210000039
Anabilim Dalı	Eğitim Bilimleri
Programı	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi
Derecesi	X Yüksek Lisans ☐ Doktora

Tezin	
Türkçe Başlığı	Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Görüşlerine Göre Anadolu Liselerinin Yeterliliği (İzmir İli Örneği)
İngilizce Başlığı	Competency of Anadolu High Schools According to the Opinions of Managers Teachers Students and Parents (Sample of Izmir Province)
Başlığında Değişiklik Varsa	
Yeni Türkçe Başlığı	
Yeni İngilizce Başlığı	
Tez Danışmanı	Prof.Dr.Erdal TOPRAKÇI

Tez Savunma Sınavının	
Tarih	24.11.2023
Saati	15:00
Yapılış Biçimi	X ☐ Yüz Yüze ☐ Çevrimiçi (Enstitü Yönetim Kurulu'nun ...08./09/2023 tarih ve ...E.1445599/... sayılı kararı)

Ön Karar	
Ege Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyanınca; Jüri üyeleri tarafından hazırlanan ve ekte sunulan kişisel raporlar, intihal yazılım programında belirlenen "Benzerlik Kapsamlı Raporu" incelenmiş, ayrıntılı şekilde tartışılmış ve adayın tez savunma sınavına alınıp alınmayacağı ile ilgili olarak oybirliği / oyçokluğu ile aşağıdaki karar alınmıştır.	
☒ Savunma sınavına girmesi uygundur.	
☐ Savunma sınavına girmesi uygun değildir.	
☐ İntihal vardır.	
Yukarıdaki kararınız "İntihal vardır" şeklinde ise, Ege Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği Madde 8'in 4. bendinde belirtilen; "Rapordaki verilerde gerçek bir intihalin tespiti halinde gerekçesi ile birlikte ke verilerek üzere tez enstitü yönetim kuruluna gönderilir" maddesi gereği "Son Kararınız" olarak değerlendirileceğinden aşağıdaki "Son Karar" alanında bir işaretlemede bulunmayınız. Değerli jüri üyemiz, kararınızın gerekçelerini yazmanızı rica ederiz. []	

Son Karar	
Yukarıda verilen ön kararın "tezin savunulabileceği" yönünde olması itibarıyla aday tez savunma sınavına alınmış ve sonuçta tezle ilgili olarak oybirliği / oyçokluğu ile aşağıdaki nihai karar alınmıştır:	
☒ Başarıldır (Kabul)	
☐ Başarılsızdır (Ret)	
☐ Düzeltilmelidir (Tezli yüksek lisans için en çok 3 ay, Doktora için en çok 6 düzeltme verilebilir.)	
Değerli jüri üyelerimiz kararınız özellikle "Başarılsızdır (Ret)" ya da "Düzeltilmelidir" şeklinde ise, bu kutucuğa kararınızın alınma biçiminin ayrıntısı ile gerekçelerini yazmanızı rica ederiz. []	

Jüri Başkanı	Prof.Dr.Erdal TOPRAKÇI	İmza
Üniversite	Ege Üniversitesi	
Anabilim / Bilim Dalı	Eğitim Bilimleri/ Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	
Jüri Üyesi	Prof.Dr.Türkey Nuri TOK	İmza
Üniversite	Demokrasi Üniversitesi	

- * Savunma sınavı sonunda, tez başlığında bir değişikliğe karar verilmesi durumunda tezin Türkçe ve İngilizce başlıklar yazılmalıdır.
- ** Lisansüstü tez savunma sınavlarında danışman öğretim üyesi Jüri Başkanı olabileceği gibi, jürinin kendi arasında seçeceği bir üye de jüri başkanı olabilir.
- * Bu tutanağa jüri üyelerinin kişisel raporları da eklenerek üç (3) işgünü içerisinde Anabilim Dalı Başkanı'ya üst yazısıyla Enstitü Müdürü'ne gönderilmelidir.

Ege Üniversitesi Kampüsü Eğitim Fakültesi Kat: 3 – 35100 Bornova / İZMİR
Telefon: 0 (232) 311 5894-96 e-ort: egitimbilimleri@ege.edu.tr e-posta: egitimbilimleri@muaf.ege.edu.tr

EGE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Tez Savunma Sınavı Jüri Tutanağı

006 – Enstitü Yönetim Kurulu'nun 05/05/2023 tarihli – 16/17 sayılı kararı.

Anabilim / Bilim Dalı	Eğitim Bilimleri/ Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	
Jüri Üyesi	Doç.Dr. Nedim ÖZDEMİR	İmza
Üniversite	Ege Üniversitesi	
Anabilim / Bilim Dalı	Eğitim Bilimleri/ Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	
Jüri Üyesi		İmza
Üniversite		
Anabilim / Bilim Dalı		
Jüri Üyesi		İmza
Üniversite		
Anabilim / Bilim Dalı		

- * Savunma sınavı sonunda, tez bağlamında bir değişikliğe karar verilmesi durumunda tezin Türkçe ve İngilizce başlıkları yazılmalıdır.
- ** Lisansüstü tez savunma sınavlarında danışman öğretim üyesi Jüri Başkanı olabileceği gibi, jürinin kendi arasında seçeceği bir üye de jüri başkanı olabilir.
- Bu tutanağa jüri üyelerinin kişisel raporları da eklenerek üç (3) işgünü içerisinde Anabilim Dalı Başkanlığı üst yazısıyla Enstitü Müdürü'ne gönderilmelidir.

Ege Üniversitesi Kampüsü Eğitim Fakültesi Kat: 3 -- 35100 Bornova / İZMİR
Telefon: 0 (232) 311 5894-96 e-ol: egitimbilimleri@ege.edu.tr e-posta: egitimbil@mail.ege.edu.tr

ÖNSÖZ

Tezimde, yıllarca çalıştığım Anadolu Lisesinin ve benzerlerinin her yönüyle başarı karnesini çıkarmak istedim. Meslektaşlarıma yol göstermesi en büyük hedefimdir. Eğitim sistemimizde yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci boyutundan okulların, eğitim ve öğretimin uygulanabilirliğindeki doğrular ve eksikliklerin sistemin içindeki kişilerce belirlenmesi ülkemiz eğitim sistemine katkıda bulunacağına inanmaktayım.

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde, baştan itibaren bilgi ve deneyimleri, sabrı ile beni destekleyen öğretme sevdalı, her bıraktığımda beni tekrar çalışmaya teşvik eden, yol göstericim, saygıdeğer hocam Prof. Dr. Erdal Toprakçı'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Yüksek lisans derslerimde başarıyla bıkmadan öğrenmemi sağlayan Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'ndeki tüm öğretmenlerime, veri toplama çalışmalarına dahil olan değerli meslektaşlarıma, duyarlı velilere ve öğrencilere teşekkür ederim. Ayrıca hala öğreneceğim çok şey olduğunu gösteren ve bana her zaman yeni öğrenme fırsatları yaratan öğrencilerime çok teşekkür ederim.

Bu tezi hazırlama sürecinde benim canım ailem, annemi ve babamı kaybettim. Yine de yılmadan devam etmeye çalıştım. Bu tezi hazırlarken onların oyun saatinden ve birlikte olmaktan mutlu olduğumuz saatlerinden çaldığım canım torunlarım Ada, Arya ve kızım Damla'ya sevgilerimi iletiyorum. İlerde tezi okurken, eğitimin ileriki yaşlarda da devam edebileceğini ve hiç bıkmadan ATATÜRK'ÜN Türkiye'sine çalışmaları gerektiğini, anneanneleri olarak yol göstericileri olmaktan mutluluk duyduğumu belirtmek isterim.

ÖZGEÇMİŞ

1979 İzmir Kız Lisesi mezunuyum.1983 yılında Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Kimyagerlik Bölümü'nden mezun oldum.29 yıllık kimya öğretmeniyim.2001 yılından beri İzmir Atatürk Lisesi'nde kimya öğretmenliği, zümre başkanlığı, bilim kurulu başkanlığı yaptım. Hala aynı okulda müdür yardımcısı ve Advanced Placement (AP) Koordinatörü olarak çalışmaktayım.

Aylıkla ödüllendirme, teşekkür, takdir, başarı, üstün başarı, ödül olmak üzere kaymakamlık, valilik ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilen 33 ödülüm bulunmaktadır. Ayrıca 34 hizmet içi kursa katıldım. Öğrencilerime, TÜBİTAK, yurt içi ve yurt dışı proje yarışmalarında danışmanlık yapıp ödül aldığımız 89 proje bulunmaktadır.

Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi CERN'de (Conseil Europeen pour la Recherche Nucleaire) Türk Öğretmen programında 25 saat Parçacık Fiziği ve Hızlandırıcı Bilimi Eğitimi, ATLAS, CMS, ALİCE, LEİR, CAST eğitimleri ve Romanya Transilvania University Of Braşov 'da "Alternatif Enerji Kaynakları" konusunda 15 gün eğitim aldım.

2011 Yılında Bornova Rotary Kulübü tarafından "Yılın Kadını Hizmet Ödülü" verildi. 2022 yılından itibaren Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Fakültesi Proje Danışma Kurulu'nda görev almaktayım, bu yıl da Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümü Danışma Kurulu üyesiyim.

Yayınlanan makalelerim:

- 1)Bazı Değişkenler Açısından Lise Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık ve Stresle Başa Çıkma Düzeyleri-Sıla Şahin-Zerrin Benal Hepsöğütü (2017)
- 2) High Schools Students' Psychological Resilience Levels and Coping Strategies-Sıla Şahin-Zerrin Benal Hepsöğütü (2018)
- 3)Anadolu Lisesi Öğretmenlerinin Uzaktan Öğretime İlişkin Sorun Kaynağı Algıları-Prof.Dr. Erdal TOPRAKÇI-Zerrin Benal Hepsöğütü (2023)
- 4)Covid-19 Salgını Sürecinde Öğrencilerin Uzaktan Öğretimde Sorun Kaynağı Algıları (İzmir Atatürk Lisesi Örneği)-Meryem Sıla Toprakçı-Zerrin Benal Hepsöğütü-Prof.Dr. Erdal Toprakçı (2021)

İÇİNDEKİLER

ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI.....	iii
TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
EKLER.....	xii
KISALTMALAR.....	xiii
ÖZET.....	xiv
EXTENDED ABSTRACT.....	xvi
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	17
1.3 Araştırmanın Önemi.....	17
1.4 Problem Cümlesi.....	17
1.5. Sayıtlılar.....	18
1.6. Sınırlılıklar.....	18
1.7. Tanımlar.....	19
1.8 Kısaltmalar.....	19
BÖLÜM II.....	20
2.1 İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	20
BÖLÜM III.....	27
YÖNTEM.....	27
3.1. Araştırmanın Modeli.....	27

3.2. Çalışma Grubu	27
3.3 Veri Toplama Araçları	29
3.4 Verilerin Analizi	29
BÖLÜM IV	31
BULGULAR	31
4.1 Anadolu Liselerinin Yeterliliği	31
4.2 Çeşitli Değişkenlere Göre Anadolu Liselerinin Yeterliliği	35
4.2.1. Katılımcıların cinsiyetine göre Anadolu liselerinin yeterliliği	35
4.2.2. Katılımcıların yaşlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği	36
4.2.3 Okul LGS puanlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği	39
4.2.4 Okuldaki pozisyona göre Anadolu liselerinin yeterliliği	41
4.2.5 Aynı okulda bulunan yıl sayısına göre Anadolu liselerinin yeterliliği	43
4.2.6. Yönetici ve öğretmenlerin hizmet sürelerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği	45
4.2.7. Okul yöneticisi, öğretmen ve velilerin eğitim durumlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği	48
4.2.8. Katılımcıların başka bir Anadolu lisesinde şimdiki pozisyonuna benzer deneyiminin olmasına göre Anadolu liselerinin yeterliliği	49
4.2.9. Yönetici ve öğretmenlerin lisansüstü eğitimleri ve türüne göre Anadolu liselerinin yeterliliği	51
4.2.10. Okuldaki pozisyon ile ilgili herhangi bir hizmet içi kurs/seminer/hizmet içi eğitime katılım durumuna göre Anadolu liselerinin yeterliliği	53
4.2.11. Velilerin mesleklerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği	54
BÖLÜM V	57
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	57
5.1. Sonuç ve Tartışma	57
5.2 Öneriler	68
5.2.1 Araştırmacılara	68

5.2.2. Uygulamadakilere.....	68
KAYNAKÇA	71
EKLER.....	80
EK 1 Okul Yeterliği Anketi	82
EK 2 Araştırma İzni	86
EK 3 Etik İzin	88
EK4 Ege Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Karar Belgesi.....	89

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Çalışma grubunun özellikleri ve dağılımı	28
Tablo 2. Anadolu liselerinin yeterliliği madde ve boyut standart sapma ve ortalamaları I.....	32
Tablo 3. Anadolu liselerinin yeterliliği madde ve boyut standart sapma ve Ortalamaları -II.....	33
Tablo 4. Cinsiyete göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları.....	36
Tablo 5. Yaşlara göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları.....	36
Tablo 6. Okul LGS puanlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut	39
Tablo 7. Okuldaki pozisyona göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları	41
Tablo 8. Aynı okulda bulunan yıl sayısına göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları.....	43
Tablo 9. Sadece okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşlerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği boyut ve toplam bazında SKPA'na göre puanlar	45
Tablo 10. Yöneticilikteki/öğretmenlikteki genel hizmet süresine göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları	46
Tablo 11. Sadece okul yöneticileri, öğretmen ve velilerin görüşlerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği boyut ve toplam bazında SKPA'na göre puanlar	48
Tablo 12. Okul yöneticisi, öğretmen ve velilerin eğitim durumlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları.....	49
Tablo 13. Katılımcıların başka bir Anadolu lisesinde şimdiki pozisyonuna benzer deneyiminin olmasına göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları	51
Tablo 14. Lisansüstü eğitim durumlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları	53
Tablo 15. Yöneticilikteki/öğretmenlikteki genel hizmet süresine göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları	54
Tablo 16. Velilerin mesleklerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları.....	55

EKLER LİSTESİ

EK1 Okul Yeterliliği Anketi

EK2 Araştırma İzni

EK3 Etik İzin

EK4 Ege Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Karar Belgesi

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

İMEM: İl ve ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü

LGS: Liselere Giriş Sınavı

DYS: Doküman Yönetim Sistemi

TYP: Toplum Yararına Proje

STK: Sivil Toplum Kuruluşları

MEBOKY: Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği

ÖZET

YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE ANADOLU LİSELERİNİN YETERLİLİĞİ (İZMİR İLİ ÖRNEĞİ)

Orta öğretimdeki yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerine göre Anadolu Liselerinin yeterliliğinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmanın İzmir örneğinden yola çıkarak çalışmanın genişletilerek yaygınlaştırılması ve Anadolu Liselerinin eğitim sistemi içindeki karnesinin çıkarılması sürecinin başlangıç adımı olmak hedeflenmektedir.

Araştırmada İzmir merkez ve yakın ilçelerinde bulunan, LGS puanlarına göre yüksek puanla öğrenci alan Anadolu Lisesi, düşük puanla öğrenci alan Anadolu Lisesi ve puansız öğrenci alan Anadolu Liseleri taranmış ve üç ilçede bunu sağlayan okullar seçilmiştir. Seçilen toplam dokuz Anadolu Lisesindeki yönetici, öğretmen, öğrenci, velilerin sayıları tespit edilerek örneklem oluşturulmuştur. Söz konusu okullardaki öğretmen, yönetici (yönetici sayısının az olmasına binaen örneklem daha geniş tutulmuştur), öğrenci ve veliler 2022-2023 eğitim öğretim yılı itibariyle çalışma grubunu oluşturmuştur.

Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Okul Yeterlilik Anketi” kullanılmıştır. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde katılımcıların demografik bilgileriyle ilgili on bir soru yer almıştır. Bu bölüm (Cinsiyet, yaş, çalışma süresi, eğitim durumu, meslekte çalışma süresi vb.) özellikleri içermektedir. Veri toplama aracının ikinci bölümünde ise “okul yöneticileri için 10 soru, Milli Eğitim Bakanlığı için 7 soru, il/ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri için 7 soru, öğretmen için 8 soru, donanım ve yardımcı personel için 9 soru, öğrenci-veli için 9 soru, okul finansı için 6 soru, okulun işleyişine ilişkin mevzuat için 11 soru, işbirliği yapılan kurumlar için 6 soru, okulun denetimi için soru olmak üzere toplam 80 sorudan oluşan ve geçerlilik ve güvenilirliği uygulama kapsamında toplanan veriler üzerinden yapılan anket maddeleri (4'lü Likert türünde olup katılımcılardan her bir ifadeye “Zayıf”, “Orta”, “İyi”, “Pekiyi seçenekli) yer almıştır. Okul Yeterliliği Anketinin güvenilirlik katsayısı $r=,973$ şeklindedir. Anketin uygulanması için Ege Üniversitesi Etik Kurulundan, İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Araştırmanın verileri İzmir ili ve ilçeleri Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi

Anadolu Liseleri'nde yöneticileri (Müdür ve yardımcıları), öğretmenleri, öğrencileri ve velilerine “Google Form” aracılığıyla anket uygulanmıştır. Veriler analiz edildiğinde ankette ters madde olmadığından ayrı bir hesaplama yapılmamıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama temelinde Seçeneklere Göre Kodlanan Puan Aralığı (SKPA) tekniği kullanılmıştır. Verilerde anketin toplamı ve alt boyutları (yönetim, MEB, İMEM, Öğretmen, Veli ve Öğrenci) iki değişken grubu arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmamasının incelenmesinde Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. İki'den fazla değişken grubunun niceliksel değişken arasında ilişki bulunup bulunmadığını incelemek için Kruskal-Wallis Analizi uygulanmıştır.

Araştırmanın genel sonucu, okul yöneticisi, öğretmen, öğrenci ve velilere göre Anadolu liselerinin yeterliliğinin iyi düzeyinde çıkmış olmasıdır. Bu düzey çeşitli alt boyutlar açısından düşebilmektedir. Buna göre okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği, okulun finansal yeterliliği ve okulun mevzuatsal yeterliliği maddeleri açısından okul LGS puanlarına göre katılımcıların bakışlarında farklılıklar vardır. Diğer alt boyutlar ve anketin tümü açısından bir fark yoktur. Katılımcıların cinsiyetine göre Anadolu liselerinin yeterliliğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Araştırmacılar açısından, Anadolu Liselerinin yeterliliği ile ilgili genişletilmiş bir örneklem grubu (diğer iller, bölgeler) ile çalışmalar önerilebilir. Bu çalışmanın, uygulama içinde bulunan yönetici, müdür, il, ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri ve MEB deki ilgili kişilere yol gösterebilmesi açısından ilgili kişi veya makamlarca incelenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Lisesi, Eğitim, Okul, Öğrenci, Öğretmen, Veli.

EXTENDED ABSTRACT

COMPETENCY OF ANADOLU HIGH SCHOOLS ACCORDING TO THE OPINIONS OF MANAGERS TEACHERS STUDENTS AND PARENTS (SAMPLE OF IZMIR PROVINCE)

It is aimed to reveal the well-being of Anatolian High Schools according to the views of administrators, teachers, students and parents in secondary education. Based on the Izmir example, it is aimed to expand and disseminate the study and to be the first step in the process of preparing the report card of Anatolian High Schools in the education system. In the study, Anatolian High Schools with high scores, Anatolian High School with high scores according to High School Entrance Exam (HSEE) scores and Anatolian High Schools with no scores were screened in the center and nearby districts of Izmir and the schools that met these criteria were selected in three districts. The sample was formed by determining the number of administrators, teachers, students and parents in a total of nine Anatolian High Schools. Accordingly, teachers, administrators (the sample was kept wider due to the low number of administrators), students and parents in these schools constituted the study group as of the 2022-2023 academic year.

In the study, the "Anatolian High School Efficiency Questionnaire" developed by the researcher was used. The data collection tool consisted of two parts. The first part included eleven questions about the demographic information of the participants. This section includes the characteristics (gender, age, working period, educational status, working period in the profession, etc.). In the second part of the data collection tool, "10 questions for school administrators, 7 questions for the Ministry of National Education, 7 questions for provincial/district Directorates of National Education, 8 questions for teachers, 9 questions for equipment and auxiliary staff, 9 questions for students-parents, 6 questions for school finance, 11 questions for legislation on the functioning of the school, The questionnaire consisted of a total of 80 questions (4-point Likert type with "Poor", "Fair", "Good", "Good", "Very Good" options for each statement), including 6 questions for the collaborating institutions and 6 questions for the supervision of the school, and the validity and reliability of the questionnaire was based on the data collected within the scope of the application. The reliability coefficient of the Sufficiency of Anatolian High Schools Questionnaire is $r=,973$.

Necessary permissions were obtained from Ege University Ethics Committee and Izmir Provincial Directorate of National Education. The data of the study were collected from the administrators (principals and vice principals), teachers, students and parents of the official Anatolian High Schools affiliated to the Ministry of National Education in Izmir province and its districts through "Google Form". When the data were analyzed, no separate calculation was made since there were no reverse items in the questionnaire. In the analysis of the data, the Coded Score Range by Option (SPKA) technique was used on the basis of arithmetic mean. The Mann-Whitney U test was used to examine whether there was a significant difference between the two variable groups in the total and sub-dimensions of the questionnaire (administration, MEM, IMEM, Teacher, Parent and Student). Kruskal-Wallis Analysis was used to examine whether there was a relationship between more than two groups of quantitative variables.

The general result of the study is that according to school administrators, teachers, students and parents, the adequacy of Anatolian high schools is good. This level can be further decreased in terms of various sub-dimensions. Accordingly, there are differences in the views of the participants in terms of the adequacy of the school's parents and students, the financial adequacy of the school and the legislative adequacy of the school according to the LGS scores of the school. There is no difference in terms of other sub-dimensions and the whole questionnaire. There was no significant difference in the adequacy of Anatolian high schools according to the gender of the participants.

For researchers, studies with an expanded sample group (other provinces, regions) on the adequacy of Anatolian High Schools can be recommended. It may be recommended that this study be examined by the relevant persons or authorities in

order to guide the administrators, principals, provincial and district Directorates of National Education and the relevant persons in the Ministry of National Education.

Keywords: Anatolian High School, Education, Parent, School, Student, Teacher.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

İnsanlar toplum halinde yaşarlar ve belirli sınırlar içerisinde; aynı amaçlar doğrultusunda çalışıp, belirli kurallarla birbirine bağlı, bir yaşam biçimini paylaşan gruplardan oluşan insan toplulukları, toplumu oluşturmaktadır (Kongar, 1985; Dewey, 2008). İnsanlar toplumun sahip olduğu kültürel değerleri benimseyerek ve toplumsal ilke ve kurallarını uygulayarak toplumun üyesi olabilirler. Bir insanın topluma dahil olabilmesi için içinde yaşadığı toplumun ilke ve kurallarına uygun davranması ve toplumsal faaliyetlere katılması gerekmektedir (Başaran, 1994). Toprakçı'ya (2002) göre bireyler toplumsal yapı içerisinde eğitim, aile, siyaset, din, ekonomi, hukuk, sağlık, ulaşım, eğlence, iletişim, güvenlik gibi gereksinimleri temelinde kurumlar oluşturup bu kurumlarda yer almaktadırlar.

Eğitim, bireyin toplumun dinamik bir üyesi olması, toplumların gelişimi ve ilerlemesi için önem arz eden kurumların başında gelmektedir. Her toplum, nesiller arasında bilgi ve değerlerin aktarımını sağlayarak kendinden sonraki kuşakları yetiştirmektedir. Akyüz'e (2006) göre eğitim, bireyin beden ve zihnen, duygusal ve toplumsal davranışlarının, yeteneklerinin en uyumlu ya da istenilen bir şekilde geliştirilmesini hedeflemektedir. Eğitimin diğer bir amacı; toplumda yer alan bireylere, yeni davranışlar, yetenekler, bilgiler kazandırmaktır. Eğitim planlı ya da tesadüfi olarak hayat boyu sürer. Kişinin doğumu ile başlar ve bu süreç kişinin ölüme kadar devam etmektedir. Kişinin ömrü boyunca aldığı eğitimler kişiyi hayata hazırlamaktadır. Eğitim, insanlığın oluşumundan beri önemli bir gereksinim olduğu için sürekli gündemde kendine yer bulmuştur (Demirel, 2007).

18. yüzyıl Alman filozoflarından biri olan Kant, insanın eğitime ihtiyaç duyan bir varlık olduğuna ve eğitim yoluyla insanın potansiyelini gerçekleştirebileceğine inanmaktadır. Ona göre eğitim, insanın özgürlüğünü ve ahlaki sorumluluğunu anlama sürecinin temel bir parçasıdır (Kant, 2007). Antik Yunan'da yaşamış ünlü bir filozof olan Sokrates'e göre ise eğitim, öğrencileri sorgulamaya teşvik etmek ve kendi

düşüncelerini oluşturabilmelerini sağlamak olarak tanımlanmaktadır. Platon'a göre eğitim, yeteneklerine göre sınıflandırılan bireylere müzik, matematik, felsefe gibi disiplinlerin bilgilerinin kazandırılması suretiyle adaletli bir toplumun oluşturulmasını ve korunmasını amaçlamaktadır (Tannenbaum ve Schultz, 2005).

Eğitim, tüm toplumun gereksinimi olduğu kadar aynı zamanda sorundur. Bireysel ve toplumsal olarak güçlü olabilmek için iyi bir eğitim almak şarttır. Bunun yanı sıra bilgi ve teknoloji çağında eğitim vazgeçilmez bir yere sahiptir. Bu yüzden, toplumun beklentilerinin verilecek eğitimle uyumlu olması gerekmektedir (Gürsoy, 1994). Her ulusun kendi yapısına uygun eğitim sistemi bulunmaktadır. Ulusun eğitim sistemi toplumunun kültürel, politik, sosyal ve ekonomik özelliklerine uygun bir şekilde tasarlanmakta ve süreç içerisinde ortaya çıkacak gereksinimlere göre evirilmektedir. Eğitim sistemleri, ülkenin geçmişine, egemen eğitim felsefesine, kültürel ve politik etkenlere bağlı olarak ülkeden ülkeye farklılık gösterir. Türkiye, Cumhuriyet öncesi elde edilen kazanımları temel alarak, yeni bir devlet kurma çabasının getirdiği enerjiyle birlikte, eğitim alanında da önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Bu gelişmeler başlangıçta öncelikle eğitime erişim fırsatlarını artırmaya odaklanmışken, ilerleyen dönemlerde eğitimin kalitesini de içeren bir temele oturmuştur. Gürbüzürk'e (1990) göre, ülkemiz eğitim sisteminde Cumhuriyetin ilanından sonra öğretmen-öğrenci-okul gibi değişkenler sayısal olarak artmış ancak nitelik artışı sağlanamamıştır. Bu süre zarfında eğitim, ulusal ve uluslararası değişimlerin etkisiyle, sadece ekonomik ve sosyal kalkınmayı desteklemekle kalmayıp aynı zamanda kalkınmayı itici bir güç haline gelmiştir.

Eğitimin formal olan yanı örgün ve yaygın eğitim kurumları olan okullarda verilmektedir. Okullar, toplumun eğitim amacını gerçekleştirmek için kurulmuş ve öğretmen, öğrenci, yönetici, program, bina, araç ve gereçlerden oluşan örgütlerdir (Toprakçı, 2017). Okullar toplumsal sistemdeki yasal belgeler temelinde kurulmakta ve bu temellere uygun olarak işletilmektedir (Başaran, 1994). Okullar, toplumsal yaşamın bir parçası olarak görüldüğü için değişim ve gelişmelere açıktır. Bireyleri sosyal hayatta rol alan hazırlayan okul, anlamını zaman ve hayattan almaktadır. Okulların ve eğitimin toplumun hızla gelişen gereklerine göre düzenlenmesi kaçınılmazdır (Turan, Açıkalm, Şişman, 2007). Okul aynı zamanda sosyalleşme ve değer kazandırmada etkili aracı kurumdur (Ercan, 2001). Okullar, öğrencilerin benlik

algısı ve karakter gelişimin, kendilerini keşfetmelerine, özsayıgılarını geliştirmelerine ve olumlu değerleri benimsemelerine yardımcı olabilmektedir. Bu, farkındalıklar bireylerin sadece akademik başarılarını değil, aynı zamanda kişisel ve ahlaki büyümelerini de destekler (Akbaş, 2004). Maslow'a göre, eğitim kurumları demokrasi ile yönetilen toplumlarda yalnızca bilişsel ereklere varmayı değil; insanı insan yapan değerlere ulaşmayı da hedeflemelidir (Tekke, 2019). Okulların amacı; bireylere bilgi ve beceri kazandırarak toplumdaki rollerine hazırlamak ve toplumun değişen şartlarına bireyin uymasını kolaylaştırmaktır. Bu amaçlara uygun olarak yetişen bireyler öğrendikleri bilgi, beceri ve tutumlarla toplumdaki rollerini yerine getirebilmektedir (Gürsel, 2005).

Okulların rollerinin gereğini yerine getirebilmeleri etkili olmalarıyla mümkündür. Çok sayıda etkenin okullardaki eğitimi nitelemesi düşünöldüğünde etkili okulları belirlemek önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucu etkililiğin tek boyutlu olarak ölçölemeyeceğini göstermektedir. Etkili okulların; amaçlarına ulaşma, öğrenci, öğretmen, yönetim, veli, okul kültürü ve boyutları, program, okula katılım yönünden bazı özelliklere sahip oldukları görölmektedir (Sabuncuoğlu, 1992; şişman, 2002; Vural, 1999). Etkili okullarda yöneticiler, öğretmenler ve öğrenciler iş birliği içinde çalışmaktadır. Öğretmen ve öğrenciler açısından yüksek beklentiler, düzenli atmosfer, başarıların düzenli olarak gözlemlenmesi zamanında ödüllendirilmesi, evrensel disiplin, güçlü toplum desteği ve güçlü liderlik etkili okulun en önemli faktörlerini oluşturur (Thomas, 1990; Taylor, 2002). Etkili okul öğeleri incelendiğinde önceliğin yeterli olabilme konusu üzerine odaklandığı söylenebilir. Özetle, bir okulun etkili olduğunu söyleyebilmek için yeterli olup olmadığına bakılmaktadır. Ayrıca eğitimin önemli unsurlarından olan öğretmenlerin; sosyal, kültürel ve ekonomik olarak gelişen bir toplum için önemli rol üstlendiği bilinmektedir. Bunun yanı sıra öğretmenler çocukları yetiştirme görevine sahip olduğu için ülkenin geleceğine de yön vermektedir (şişman ve Acat, 2003).

Türk eğitim sistemi, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na dayalı olarak şekillenmiştir. Millî Eğitim Temel Kanunu ile eğitim, örgün ve yaygın eğitim olarak iki kategoriye ayrılır. Örgün Eğitim, belli yaş gruplarındaki ve aynı düzeydeki bireylere, belirli amaçlar doğrultusunda hazırlanmış programlar çerçevesinde, düzenli

olarak okul çatısı altında verilen eğitimi ifade eder. Bu eğitim türü, okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını içermektedir.

Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda, Ortaöğretim kurumları (Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, 2017) işlevlerini; evrensel hukuka, demokrasiye ve insan haklarına uygun; öğrenciyi merkeze alan, aktif öğrenme ve demokratik kurum kültürü anlayışıyla yerine getirmektedir. Ortaöğretim kurumları, ortaokul ve imam-hatip ortaokulu sonrası, öğrenim süresi dört yıl olan yatılı ya /ya da gündüzlü olarak eğitim öğretim veren kurumlardır. Bu kurumlar; Anadolu liseleri, Fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, güzel sanatlar liseleri, spor liseleri, imam-hatip liseleri, meslek liseleri, teknik liseleridir.

Türk Millî Eğitim Ortaöğretim kurumlarının amaçları;

- a) Öğrencilerin bedensel, zihinsel, etik, sosyal, manevi ve kültürel açılardan gelişimlerini destekleyerek, insan haklarına saygılı, demokratik bireyler olmalarını sağlamak ve çağın gerektirdiği bilgi ve yeteneklerle donanmış bir şekilde geleceğe hazırlamak.
- b) Ortaöğretim düzeyindeki öğrencilere belirlenmiş bir genel kültür sunarak, yükseköğrenim, meslek hayatı, günlük yaşam ve iş alanlarında başarılı olmalarını sağlamak.
- c) Bakanlık ilke ve politikalarına uygun, eğitim ve istihdam ilişkilerini, sağlıklı, dinamik ve dengeli bir yapıya dönüştürmek.
- d) Öğrencilerin özgüven, öz denetim ve sorumluluk duygularını geliştirerek onları desteklemek.
- e) Öğrencilere çalışma disiplini ve dayanışma alışkanlıkları kazandırmak.
- f) Öğrencilerin yabancı dil öğrenmelerini sağlayarak, dünyadaki gelişme ve değişimleri izleyebilecek duruma gelmelerini gerçekleştirmek.
- g) Öğrencilerin, elde ettikleri bilgileri ve yetenekleri kullanarak projeler geliştirebilecek, yeni bilgiler üretebilecek seviyeye ulaşmalarını sağlamak.
- h) Teknolojiden yararlanarak, nitelikli eğitim sunmak ve öğrencilere modern öğrenme araçlarıyla destek olmak.

- i) Bireylerin hayat boyu öğrenme alışkanlığını benimsemelerini teşvik etmek ve sürekli öğrenmeyi teşvik etmek.
- j) Hedef, eğitim, üretim ve hizmet sektörlerinde uluslararası standartlara uyumun sağlanmasını desteklemek ve belgelendirmeyi teşvik etmektir.

1.1.1 Lise Okul Türleri

1.1.1.1 Fen Lisesi

Fen liseleri, sayısal konularda becerili olan gençleri, sayısal ve fen bilimleri alanlarında üniversiteye hazırlamaktadır. Bu alanlarda çalışmalarda yer alacak ve çalışmaları yürütebilecek becerilere sahip bilim insanlarının yetiştirilmesine olanak tanır. Liselerde verilen eğitimlerin en önemli noktası, gençleri düşünmeye ve deney yapmaya yönelterek bilimsel icatlara dayanan çalışma ortamına hazırlamasıdır. Dili İngilizcedir, eğitim süresi 4 yıldır. Merkezi puan sistemi ile yerleşilen bir öğrenci kabul sistemine sahiptir. Fen lisesinde okuyan öğrencilerin üniversiteyi kazanma oranları oldukça yüksektir. Fen liselerinden mezun olan öğrenciler çoğunlukla sağlık (tıp, diş hekimliği, eczacılık vb.), mühendislik (bilgisayar, makine, inşaat, endüstri, yazılım vb.), mimarlık gibi sayısal bölümleri tercih etmektedirler.

1.1.1.2.Sosyal Bilimler Lisesi

Sosyal Bilimler Liseleri; sosyal bilimler ve edebiyat gibi branşlar için bilim insanları hazırlamaktadır. Bu branşlara ilgi duyan ve alaka seviyesi üst düzey olan gençleri üniversiteye hazırlamaktadır. Ek olarak; sosyal bilimler liselerinin amaçlarından biri de siyasetten iyi anlayan; devleti ve demokrasiyi iyi tanıyan ve devlete ve demokrasiye yarar sağlayacak gençleri geliştirmektir. Eğitim süresi 1 yılı hazırlık programı olmak üzere toplamda 5 yıldır. Bu liseler sözel derslerin ağırlıklı gösterildiği okullardır. Bu liseden mezun olan öğrencilerin üniversite kazanma oranları yüksektir. Sosyal Bilimler lisesinden mezun olan öğrenciler yükseköğretimde daha çok Hukuk, Siyaset Bilimi, Coğrafya, Edebiyat, Kamu Yönetimi gibi pek çok bölümleri tercih edebilmektedir.

1.1.1.3.Anadolu İmam Hatip Lisesi

Anadolu İmam Hatip Liseleri; öğrencileri imam, hatip ve Kur'an Kursu öğreticiliği gibi alanlarda yetiştirmek için eğitim vermektedir. Öğrencileri hem sektöre

hazırladığı gibi üniversiteye de hazırlar. Anadolu liselerindeki temel dersler verilip dini dersler de eklenmiştir. Diğer Anadolu Liseleri gibi eğitim süresi 4 yıldır. Merkezi ve yerel yerleştirme ile öğrenci kabul etmektedirler. Anadolu İmam-Hatip Liselerinden mezun olan öğrenciler, İlahiyat fakültelerini tercih edebildikleri gibi diğer alanlardaki kazandıkları yükseköğretim programlarını da tercih edebilirler.

1.1.1.4. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Meslek liseleri gençleri hem mesleğe hem de üniversiteye hazırlamaktadır. Bu nedenle içerisinde birçok meslek grubu içinde mevcuttur. Bunlardan bazıları; çocuk gelişimi, kimya teknolojisi, bilişim teknolojileri, makine, turizm, ticaret, tarım, kuaför, gıda teknolojisi, moda tasarımı, gazetecilik, mobilya, sivil havacılık, elektrik-elektronik gibi alanlardır. Merkezi yerleştirme ile öğrenci alan Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri dışında yerel yerleştirme ile öğrenci alan Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri bulunmaktadır. Meslek liseleri öğrencilere okul derslerinin dışında meslek dersleri de verdiği için diğer liselere göre daha zor denilebilir. Okul, öğrencilere tercihleri doğrultusunda meslek bilgisini aktarır.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olanlar; kendi mesleki alanlarının devamı niteliğinde olan ön lisans programlarını tercih ederken ek puan alma haklarına sahiptirler. Bu liselerde yabancı dil eğitimi de verilmektedir. Yukarıda açıklanan meslek liselerinin dışında tarım, bahçecilik, gazetecilik, moda tasarımı, kuaför, gıda teknolojisi, mobilya ve süsleme sanatları gibi yüzlerce mesleki alan içeren farklı meslek liseleri bulunmaktadır.

1.1.1.5. Güzel Sanatlar Lisesi

Güzel sanatlar lisesinde; öğrenciler mevcut olan sanatsal yeteneklerini geliştirip yaratıcılıkları doğrultusunda geliştirici çalışmalara yönlendirilmektedir. Aynı zamanda içerisinde Görsel Sanatlar, Halk Müziği, Sanat Müziği vb. bölümleri yer almaktadır. Seçilen alana göre dersler müfredata eklenmektedir. Öğrenciler Güzel Sanatlar Lisesine yetenek sınavı ile alınmaktadır. Yetenek sınavında 50 ve üzeri puan alan geçen öğrencilerin puanlarının %70'i ile okul puanlarının %30'u toplanmaktadır. Puanlar en yüksek puandan başlanarak sıralanmakta ve kontenjana göre en yüksek puan alandan başlanarak öğrenciler okula alınmaktadır. Bu tarz sınavlar ile öğrenci alan liseler için yetenek sınavı ile öğrenci alan başvuru kılavuzu yayınlanmaktadır.

Güzel Sanatlar Lisesinden mezun olanlar daha çok konservatuvarları, ilgili bölümün eğitim fakültelerini (müzik öğretmenliği, resim öğretmenliği vb.) grafik tasarım gibi alanları seçmektedirler.

1.1.1.6 Spor Lisesi

Spor lisesinin amacı; spor yeteneği mevcut olan öğrencilerle ilgilenmek ve onların becerileri doğrultusunda gelişmelerini sağlamaktır. Bu liseler; beden eğitimi ve sporla ilgili alanların bulunduğu; kapalı spor salonu, voleybol ve futbol sahaları ve benzer araç gereçleri de içeren ve bu tarz bir eğitime imkân kılan okullardır. Öğrenciler okullara yetenek sınavları ile kabul edilmektedir. Yetenek sınavında 50 ve üzeri puan alan öğrencilerin puanlarının %70'i ile okul puanlarının %30'u toplanmaktadır. Puanlar en yüksek puandan başlanarak sıralanmakta ve kontenjana göre en yüksek puanı alandan başlanarak öğrenciler okula alınmaktadır. Bu tarz sınavlar ile öğrenci alan liseler için ayrıca yetenek sınavı ile öğrenci alan başvuru kılavuzu yayınlanmaktadır. Spor Lisesinden mezun olanlar daha çok Beden Eğitimi Öğretmenliği, Spor yöneticiliği vb. bölümleri seçmektedir.

1.1.1.7.Yabancı Lisesi

Eğitimi İngilizce ya da başka bir yabancı dil olan hem Milli Eğitim Bakanlığı müfredatı hem de bağlı oldukları ülkenin müfredatını birlikte veren liselerdir. Bu okulların amacı; yabancı dili ana dili gibi kullanan bireyler yetiştirmek ve bu öğrencilerin ülke dışında okuyabilmelerine olanak tanımaktır. Ülkemizde; Amerikan, Alman, İtalyan, Fransız, Avusturya liseleri bulunmaktadır. Hazırlık sınıfı ile birlikte eğitim süresi toplam 5 yıldır. Bu liseler Merkezi Sınav Puanı esas alınarak kendi yönetmeliklerine uygun olarak öğrenci almaktadır.

1.1.1.8. Anadolu Lisesi

Anadolu Liseleri, Türkiye'deki lise eğitiminin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu okullar, öğrencilere çeşitli akademik ve mesleki olanaklar sunmakla birlikte onları yaşam boyu öğrenmeye teşvik eden bir ortam sağlamayı hedeflemektedir. Anadolu Liseleri; gençleri en meraklı oldukları ya da yetenekli oldukları alanlara göre yüksek eğitime hazırlayan, ders dili ağırlıklı olarak İngilizce olan, en yeni gelişmeleri takip edip uygulayabilme yeteneğine sahip öğrenciler yetiştirmektedir.

Daha önceki dönemlerde 3 yıl olarak tasarlanan Anadolu Lisesi eğitim müfredatı daha sonra 4 yıllık olacak şekilde güncellenmiştir. Hazırlık sınıfına sahip olan Anadolu Liselerinde eğitim süresi ise 5 yıldır. Anadolu liselerinin sağladığı avantajlar oldukça fazladır. En önemli avantajı ise öğrenciye sağladığı dil desteğidir. Bunun yanı sıra, birbirine denk seviyelerde öğrencilerin kabul edildiği bir eğitim ortamı yarattığı için öğrenme ve öğretme açısından oldukça rahat bir ortama sahiptir. Köklü Anadolu Liseleri'nin ortak sınav puanları 450-500 arasında olup mezunların üniversite yerleşme oranı oldukça yüksektir. Merkezi yerleştirme ile öğrenci alan nitelikli Anadolu Liseleri dışında yerel yerleştirme ile de öğrenci alan Anadolu liseleri vardır. Anadolu Liselerinde; Sayısal, Eşit Ağırlık, Sözel ve Yabancı Dil olmak üzere 4 farklı alan yer almaktadır. Anadolu Lisesi mezunları; Sayısal alanından (Tıp, Eczacılık, Mühendislik vb.), Sözel alanından (Halkla İlişkiler, Gazetecilik, Tarih vb.) birçok bölüme yerleşmektedir.

Anadolu Liselerinde sayısal bölümden seçmeli dersleri alıp mezun olan bir öğrenci üniversite sınavlarında tıp, eczacılık, diş hekimliği gibi sağlık alanında tercih edebilirken endüstri mühendisi, elektrik -elektronik mühendisi, makine mühendisi ya da fen alanındaki temel bölümleri de tercih edebilmektedir. Eşit ağırlık seçmeli derslerini okuyup mezun olan Anadolu Lisesi öğrencisi de hukuk, uluslararası ilişkiler, psikoloji gibi bölümleri okuyabilmektedir. Dil bölümündeki seçmeli dersleri alıp mezun olan öğrenci ise yabancı dil bölümlerini tercih edebilmektedir. Anadolu Lisesi mezunu bir öğrenci üniversitede puanının yettiği her bölümü yazıp okuyabilmektedir.

Bu çalışmada yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerine göre Anadolu Liselerinin yeterliliği incelenmiştir.

1.1.1.8.1 Anadolu Liseleri ve tarihçesi

Anadolu Liseleri gençleri meraklı oldukları ya da becerili oldukları alanlara göre üniversiteye hazırlayan, eğitim dili ağırlıklı olarak İngilizce olan, en yeni gelişmeleri takip edip uygulayabilme becerisi kazandıran okullardır.

Daha önceki dönemlerde 3 yıl olarak tasarlanan Anadolu Lisesi eğitim müfredatı daha sonra 4 yıllık olacak şekilde güncellenmiştir. Hazırlık sınıfına sahip olan Anadolu Liselerinde eğitim süresi ise 5 yıldır. Anadolu liselerinin sağladığı avantajlar oldukça fazladır. En önemli avantajı ise öğrenciye sağladığı dil desteğidir.

Bunun yanı sıra, birbirine denk seviyelerde öğrencilerin kabul edildiği bir eğitim ortamı yarattığı için öğrenme ve öğretme açısından oldukça rahat bir ortama sahiptir.

Diğer ilgi çeken yanı ise kontenjanların sınırlı olması nedeniyle sınıfların kalabalık olmamasıdır. Anadolu liselerinin en önemli avantajlarından birisi; Sosyal Bilimler dersleri ile Matematik, Türkçe ve Dil eğitiminin bir denge halinde bulunmasıdır. Öğrenciler tüm alanlarla ilgili bilgiler edinmekte ve tüm alanlardan dengeli bir eğitim almaktadır. Anadolu Liselerinden mezun olan öğrenciler üniversiteye başlarken diğer liselere göre daha avantajlı bir noktadadır.

Anadolu liselerinin hepsi aynı sürede eğitim vermemektedir. Bazıları 4 yıllık eğitim süresine sahipken bazıları 4 yıldan fazla eğitim vermektedir. Geçmişte tüm liselerde öğrenciler ilk yıl İngilizce hazırlık dersleri alırken, günümüzde hazırlık sınıflarının çoğu kaldırılmıştır ve yeniden hazırlık sınıfları için başvurular başlamıştır. Başvuru yapan okulların sadece bir kısmı Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmış ve hazırlık sınıfının devam etmesi uygun görünmüştür. Anadolu liselerinde sınıf mevcudu 34 öğrenci ile sınırlandırılmıştır. Bu liselerden mezun olan öğrenciler farklı alanlarda üniversite tercih etme avantajına sahiptir.

1.1.1.8.2. Anadolu Liselerinin Amacı

1. Gençleri meraklı oldukları ya da becerilerinin bulunduğu alanlara göre üniversiteye hazırlayan, eğitim dili İngilizce ağırlıklı olan ve en yeni gelişleri takip edip uygulayabilme becerisi kazandıran okullardır.
2. İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin başvuruları sonucunda, fiziksel altyapı, öğretmen sayısı ve öğrenci kapasitesi dikkate alınarak belirli sayıda öğrenci kabul eden okullar.
3. Merkezi sistemle yapılan sınav sonucu, yılsonu başarı puanları ve davranış puanlarına göre belirlenen ortaöğretime geçiş puanının belirlenerek, tercih sıralaması ile öğrenci alınır.
4. Öğrencilere Türkçe-Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Yabancı Dil alanlarında eğitim verilmesi.

5. Öğrenci nakillerinin açık kontenjanlara bağlı olarak, öğrencinin yerleştirmeye esas puanı ve puan üstünlüğü esaslarına göre yapılması. Puan öncelikli olarak öğrenci alımları. Mezun olan öğrencilerin, mezun oldukları alana uygun yükseköğretim programlarına devam etme olanağı elde etmeleri.

1.1.1.8.3. Anadolu Liselerine Öğretmen ve Yönetici Seçimi

Anadolu Liselerine öğretmen olarak atanacaklarda aranan şartlar sırasıyla;

- MEB Bakanlık kadrolarında öğretmen olarak görev yapıyor olmak.
- Adaylık süresi dâhil en az dört yıl öğretmenlik yapmış olmak.
- Zorunlu çalışma bölgesi dışındaki Anadolu Liselerine atanmak için zorunlu çalışma yükümlülüğünü tamamlamış ya da bu yükümlülüğünden muaf tutulmuş olmak.
- Son dört yıl içinde soruşturma neticesinde aylıktan kesme ya da bunun üzerinde bir ceza almamış olmak.

Anadolu Liselerine yönetici olarak görevlendirilecek olanlarda aranan şartlar;

- Bakanlık kadrolarında görev yapıyor olmak.
- Görevlendirileceği okulda öğretmen olarak atanabilecek nitelikleri içermek ve görevlendirileceği eğitim kurumunda aylık karşılığı okutabileceği ders bulunmak, ders anlatabileceği dersin okulda bulunması
- Son dört yıl içinde soruşturma sonucu aylıktan kesme ya da daha üst ceza almamış olmak ya da yöneticilik görevinden alınmamış olmak
- Zorunlu çalışma yükümlülüğünü bitirmiş ya da bu yükümlülüğünden muaf tutulmuş olmak.

1.1.1.8.4. Anadolu Liselerinin Yeterliliği

Düz Liselerin kapanmasından önce Anadolu Liseleri daha iyi şartlara sahiptir. Bu şartlar; dil laboratuvarlarının bulunması, fizik, kimya, biyoloji laboratuvarlarına ve kütüphaneye sahip olması, her sınıfın akıllı tahtaya sahip olması gibi sıralanabilir. Ancak normal liselerin kapatılıp Anadolu Liselerine döndürülmesi ile birlikte Anadolu Liselerinin çoğu bu özelliklerini kaybetmiştir. Daha sonra Liselere Giriş Sınavı puanı ile öğrenci alan Anadolu Liseleri ve puansız Anadolu Liseleri olarak bir ayırım söz konusu olup ve halen uygulamaya devam edilmektedir.

Anadolu Liselerinin yeterliliğini etkileyen faktörler aşağıdaki başlıklar ve kapsamlar ile açıklanabilir.

Okul Yönetimi: Okul yönetiminin yeterliliği, her biri ankette yer aldığı şekli ile “okul yönetici sayılarının yeterliliği, okula verdikleri önem, kendilerini yenileme, personele hizmet içi eğitimler sağlamaları, personelin sosyal faaliyetlerini desteklemeleri, öğrencilerin ek çalışmalarını desteklemeleri, velilerle işbirliği yapmaları, okul dışındaki kurumlarla (belediye, üniversite vb.) işbirliği yapmaları, üniversite giriş sınavlarına verdiği önem, öğrencilerin sosyal faaliyetlerini desteklemeleri, personele duyuruları zamanında yapmaları, yaptıkları iş ve işlemlerin şeffaflığı konusunda titizliklerinin belirlenmesi” gibi maddelerden meydana gelmektedir. Bu yeterliliklerin önemlilerinden biri bilgisayar gibi araçları kullanabilme potansiyelidir (Toprakçı, 2005). Müdürlerden; öğrenciler, veliler, öğretmenler, sendikalar ve kamu kurumları da dahil olmak üzere birçok paydaşın sıklıkla çatışan ihtiyaçlarına ve çıkarlarına hizmet etmesi beklenmektedir (Davis, Darling-Hammond, LaPointe ve Meyerson, 2005). Başarılı bir eğitim ortamının oluşturulmasında ve okulun etkili bir şekilde yönetilmesinde, okulu yasa ve yönetmelikler doğrultusunda yönetmekle sorumlu olan okul müdürünün öğretmenlerle iletişimi önem arz etmektedir (Gedikoğlu, Şahin ve Büyükelbaşı, 2004). Öğretmenlerle anlamlı iletişim kanallarına sahip ve kişileri okulun değerleri etrafında toparlayabilen bir yönetim tarzı tercih edilmesi gerekmektedir. Hoy ve Forsyth (1986) “okul müdürleri, okul kadrosunun performansını geliştirmelidir” şeklindeki açıklamaları müdürün personellere hizmet içi eğitim sağlama ve personellerin sosyal faaliyetlerini desteklemeleri ile ilişkilendirilebilir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB): Milli Eğitim Bakanlığı okulların gelişim düzeyleri ile yeterli şekilde ilgilenmeleri, müfredatı nitelikli hale getirmek için çabalamaları, okullardaki yöneticilerin nitelikli olmalarını sağlamaları, okullara personel(hizmetli, memur, öğretmen vb.) görevlendirmedeki yeterlilikleri, mesleki gelişim kapsamında okul personeli için iyi oranda hizmet içi eğitim olanağı sağlamaları, okulların donanım ve araç-gereç gereksinimlerinin karşılanması, okulların sorunlarının çözümü için uzman elemana sahip olup olmadığının belirlenmesi gibi beklentilere cevap veren bir kurumdur. Kızılböğe ve Erdoğan (2012) çalışmalarında, Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-Okul uygulamasının Türk Milli Eğitim

sisteminde bir devrim niteliğinde olduğu, e-Okul uygulamasının yöneticilerin birçok işini kolaylaştırırken, öğretmenleri disipline ettiği, öğrencilerin bu uygulamada, notlarını internet üzerinden öğrenebilirken velilerin de öğrencileri takip etmekte olduğunu ifade etmeleri MEB'in okulların gelişimiyle ilgilendiğinin güzel bir göstergesidir. Güvendi (2014) Milli Eğitim Bakanlığının hazırladığı Eğitim Bilişim Ağının (EBA) e-içerik sunması, dosya paylaşımı sağlaması ve eğitimdeki yenilikleri izleyebilme olanağı sunması yine MEB'in okulların gelişimine katkı sağladığını göstermektedir. Ertürk (2020) MEB tarafından yayınlanan 2023 Eğitim Vizyonu belgesine bakıldığında yapılması düşünölen yenilikler; uzgörü, okul gelişimi modeli, insan kaynakları, finansman, denetleme ve rehberlik hizmetleri olarak olumlu yönde yeniliklerin planlandığı saptaması yine okulların gelişimi ile ilişkilendirilmektedir. Dayıoğlu ve İşcan (2020) Atatürk tarafından John Dewey'ye hazırlatılan "Türkiye Maarifi Hakkında Rapor" ile MEB tarafından hazırlanan "2023 Eğitim Vizyonu Belgesi" arasında belirtilen kavramlar açısından benzerlikler ve farklılıkları incelediklerinde öğreneni merkeze alan öğrenci odaklı yaklaşıma geçildiği, yaparak ve yaşayarak öğrenme modelinin ön plana çıktığı, öğretmen yetiştirmenin her iki belgede de ortak olduğu görölmektedir. Ayrıca MEB 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi'nde eğitim ve teknoloji arasında ilişki kurup okul yöneticiliğinin meslek olması gerektiği belirtilmiştir. Bu gelişmeler MEB'in okullardaki yöneticilerin nitelikli olmalarını önemsemeleri ile ilişkilendirilebilir.

İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü: İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (İMEM) okulların gelişimiyle ilgilenmesi, eğitim öğretimi nitelikli hale getirmesi, okullara personel desteği (hizmetli, memur, öğretmen vb.) sağlanması, okulların donanım, araç-gereç ihtiyacının karşılanması, okullardaki yöneticilerin nitelikli olmalarını önemsemeleri, okullardaki başarılı öğretmen ve öğrencileri sıklıkla ödüllendirmeleri, okulların sorunlarının çözümü için uzman elemana sahip olup olmadığının belirlenmesi gibi aşamalara cevap veren bir kurumdur. Başaran (1994)'a göre milli eğitim müdürlükleri ve bağlı olan kurumların yönetsel kararlarda söz sahibi olduklarını belirtirken bakanlığa bağlı birimlerin önemini ortaya koymaktadır. Cafoğlu (1996) ise çalışmasında MEM' in önemli olduğunu, eğitim kurumlarının etkili ve verimli işleminin, toplumsal gelişmeleri eğitim kurumları aracılığı ile sağlanmasının ilçe milli eğitim müdürlüklerinin görevi olduğunu belirtilmiştir. Akyol-

Ekinci ve Toprakçı (2023) yaptıkları çalışmada İMEM müdürlerinin liderliği ile öğretmenlerin iş doyumunu çalışırken; Şimşek ve Toprakçı (2023) uzaktan yönetimdeki sorunlarına bakmışlardır.

Öğretmenler: Öğretmenlerin okulun amacına odaklanmaları, okullarda öğretmen sayılarının yeterliliği, öğretmenlerin eğitim öğretim konusundaki yeterlilikleri, öğretmenlerin veli ile etkileşimde iyi olmaları, öğretmenler öğrencilerle etkileşimde iyi olmaları, öğretmenlerin idari süreçlere katılımındaki yeterlilikleri, öğretmenlerin okuldaki sosyal faaliyetlere katılmalarındaki yeterlilikleri bu kapsamdaki yeterliliklerdir. Öğretmenlerin MEB'in amaçlarına vakıf olmaları (Toprakçı, Yücel, Bayraktutan, Bilbay, Bağcıvan ve Çakırcı, 2010), düşünme becerileri (Bakır, Toprakçı ve Altunay, 2019) ile fedakârlıkları (Özgan ve Aydın, 2010) yeterlilikleri üzerinde belirleyici olabilir.

Okul-Aile iş birliğine ilişkin öğretmen, yönetici ve veli görüşlerini incelediğinde, sorunların çözümünde ortak görüşlerin olduğunu ancak çözüm için tarafların yönlendirme beklediğini belirtirken bu konu bazında öğretmen-veli etkileşiminin önemine odaklanmanın doğru olacağını ortaya koymuştur. Çayak ve Ergi (2015), veli- okul iletişimi tutumu ile veli-öğretmen iletişimi tutumları arasında pozitif bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Anadolu lisesi öğretmenlerinin uzaktan yapılabilecek bir eğitime hazır olup olmadığını var olanla anlamaya çalışan Toprakçı, ve Hepsöğütü, (2022) de öğretmenlerin yeterliliğine işaret etmektedir.

Okul Yardımcı Personeli ve Donanım: Yardımcı personelin sayısının yeterliliği, nitelikli olmaları, okul binalarının fiziksel olarak yeterliliği, okuldaki bina ve bölümlerin temiz, hijyenik olmaları, bina ve bölümlerin tasarımları itibarıyla güvenli olmaları, yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) arası ilişkilerin uyumlulukları, yardımcı personelin görevinin bilincinde olmaları ve karar alma süreçlerine katılımının yeterliliği, okul binasındaki sınıf ve laboratuvarlarının donanım, araç ve gereç bakımından nitelikli olmasının belirlenmesinden meydana gelmektedir. Şişman 'a (2014) göre okullarda yöneticilerin ve öğretmenlerin haricinde tüm görev yapan memurlar, hizmetliler, teknisyenler ve diğer kişiler okul yardımcı personelidir. Bu personeller tarafından üstlenilen binaların ve eşyaların temizliği, okulda araç ve gereçlerin taşınması, basit onarım ve bakımları yapma, okul

güvenliğinin sağlanması, evrak ve dosyaların dağıtılması vb. görevler eğitim öğretim için gereklilik ve işlevsellik adına önem arz etmektedir. Toprakçı'ya (2017) göre, okul yardımcı personelinin okulun içinde ya da dışında öğretmen, yönetici, öğrenciye karşı tutum ve davranışları onu seyreden öğrencilerin tutum ve davranışlarını da etkileyebilmektedir. Okuldaki eğitim-öğretim etkinliklerine yardım eden kişinin hareketi dolaylı etkisi iken öğrenciler tarafından gözlenerek öğrenilmesi ise eğitime doğrudan etkisidir. Toprakçı ve Altunay (2017) bu etkiyi somutlayan anıları analiz etmişlerdir. Bursalıoğlu'na (2013) göre yardımcı personelin, okulda oluşabilecek tehlikeli durumlarda okulu ve içindekileri korumasında önemli görevleri olup akıllı ve yetenekli bir personelin görevi bir müdür yardımcısınınki kadar yüksek önem derecesine sahip olabilir. Bu önerme “yardımcı personelin görevinin bilincinde olmaları ve karar alma süreçlerine katılımının yeterliliği” ile örtüşmektedir. Cohen ,Manion ve Morrison (2010) , eğitim ortamlarının kaliteli bir eğitimin başlangıcı olabildiği gibi engelleyici bir rolü de olabileceğini belirtmiştir. Bu önerme ise çalışmamızdaki “okul binalarının fiziksel olarak yeterliliği” ile benzerlik göstermektedir. Baykal (1995), eğitimde elde edilen kazanımların öğrencilere aktarılabilmesinin kolaylıkla sağlanması için ilgili yerlerin (kütüphane, laboratuvar, spor salonu, atölye, yemekhane, tiyatro salonu vb.) bulunması gerektiğini üzerinde durmuştur. Bu önerme de okul binasındaki sınıf ve laboratuvarlarının donanım, araç ve gereç bakımından nitelikli olması konusu ile bağdaştırılabilir. Okullarda önemli fiziki donanımları olan yerler belirtildiğinde sınıflar, spor salonları, laboratuvarlar yemekhane, iş atölyesi, toplantı salonları, tiyatro salonu, müzik odaları, kütüphane, kantin, revir, hobi bahçeleri vb. mekânlar sayılabilir (Akbaba ve Turhan, 2016). Bu açıklamalar okulun donanımı, okul binasındaki sınıf ve laboratuvarlarının donanım, araç ve gereç bakımından nitelikli olması gerektiği ile örtüşmektedir.

Öğrenciler ve Veliler: Öğrencilerin kendini geliştirme konusundaki yeterlilikleri, kendi öğrenme sorumluluğunu almaları, okula aidiyet duygularının gelişmiş olması, okuldan memnuniyetlerini dile getirmeleri, veliler ile okulun devamlı iletişimde olmaları, velilerin sosyo-kültürel açıdan nitelikli olmaları, okuldaki faaliyetlere velilerin katılması ve desteklemesi, velilerin ekonomik yeterlilikleri, Okul Aile Birliği'nin aktif bir çaba içinde olmasının belirlenmesi gibi konular yer almaktadır. Bu içeriği belirleyen uzaktan eğitim (Toprakçı, Hepsöğütü ve Toprakçı,

2021), okul-aile birliği (Arslan ve Toprakçı, 2021) temelli çalışmalardan söz edilebilir. Şişman'ın (2013) "ailenin okulla ilişkisi ve iş birliği yapması, okul süreçlerine katılması ve okula olan desteği, her ÷lkede eğitimde önemli olan konulardan biridir" şeklindeki açıklaması "veliler ile okulun devamlı iletişimde olması" maddesi ile bağdaştırılabilir. Çayırılı'nın (1998) "okul-aile iş birliği öğrenci başarısı yönünden önemlidir, bu konuda veliler ve öğretmenler görüş birliği içindedir" şeklindeki görüşü, "veliler ile okulun devamlı iletişimde olmaları" maddesi ile ilişkilendirilebilir. Chan ve Chui'nin (1997) "Çeşitli faktörler ailenin okuldaki faaliyetlere katılımını teşvik edebilir veya engelleyebilir. Bu faktörler çocuğun eğitimine ailenin ilgisi, okuldan memnuniyeti ve velinin etkinliklere katılma yeteneği olmak üzere üç grupta ele alınabilir" görüşü okuldaki faaliyetlere velilerin katılması ve desteklemesi maddesi ile bağdaştırılabilir. Aydın (2005) "okul-aile iş birliği, eğitimsel değerlere dayalı olarak aileleri, öğretmenleri, yöneticileri ve öğrencileri bir araya getirerek eğitim gereksinmelerinin uygun biçimde karşılanması için, bu grupların birbirlerinden neler bekleyebilecekleri ve birbirlerine nasıl yardım edecekleri konusunda görüş birliği sağlar. Bu anlamda, okul ve aile arasındaki ilişkiler arttıkça aile ve okul arasındaki yakınlığın da artacağı söylenebilir" görüşü ile "veliler ile okulun devamlı iletişimde olmaları" maddesi ilişkilendirilebilir. Akbaşlı ve Kavak (2008) "eğitim-öğretimde başarıya ulaşmak isteyen okul yönetimi, uygulanacak olan programda öğretmen kadar anne babaları da katılımcı hale getirebilmek için, anne-baba ve öğretmen ilişkisine önem vermelidir" açıklaması ise okuldaki faaliyetlere velilerin katılması ve desteklemesi maddesi ile örtüşmektedir. Çınkır ve Nayır (2017) "okulda aileleri kaynaştırmak için etkinlikler düzenlenmeli, ailelerin okul etkinliklerine katılımının önündeki engeller araştırılarak bu engeller ortadan kaldırılmalı, ailelerin görüşlerini öğrenmek için araştırmalar yapılmalı, ailelerin yerel yöneticilerle bağlantı kurmasına yardımcı olmalıdır" açıklaması yine "okuldaki faaliyetlere velilerin katılması ve desteklemesi "maddesi ile ilişkilendirilebilir. Akbaşlı vd. (2008) "ortaöğretim okullarındaki Okul Aile Birliklerinin yönetimi, görevlerini gerçekeştirme seviyelerini öğretmen, velilerin görüşlerine göre betimsel bir çalışma ile incelediklerinde göreve yönelik faaliyetlerin uygun olarak yapıldığı sonucu çalışmamızdaki "Okul Aile Birliği'nin aktif bir çaba içinde olmasının belirlenmesi" maddesi ile örtüşmektedir.

Okulun Bütçesi: Okula devlet tarafından aktarılan bütçenin yeterliliği, diğer gelir kaynaklarının (kantin geliri, bağış vb.) yeterliliği, okuldaki harcamaların okulun ihtiyacına göre yapılması, bütçe yönetiminin yeterliliği, bütçe yönetiminin şeffaflığı, okulun sosyal etkinliklerinde kurumun bütçesinin kullanılmasının belirlenmesinden oluşmaktadır. Karakütük (2019) okul bazlı bütçe uygulamalarına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerini incelediğinde, okullarda bütçe uygulamalarının yapılmadığı gibi bütçelerin belirlenmesinde iyi göstergelerin bulunmadığı, okulun öğrenci sayısına ve fiziki yapısına bakarak gereksinimlerinin neler olduğu, okulun bulunduğu coğrafi konum, çevrenin sosyoekonomik durumu göz önüne alınarak okul bütçesinin oluşturulabileceği, okul bütçelerinin iyi olmadığı ve devlet tarafından karşılanması gerektiği sonucu “bütçe yönetiminin yeterliliği” ile ilişkilendirilebilir.

Mevzuat: Okulun İşleyişine İlişkin Mevzuat (Kanun, Yönetmelik, Yönerge vb.) yazım dili sade ve anlaşılabilir. Okul mevzuatına erişimin kolaylığı, disiplin yönetmeliğinin tüm sorunları çözümlenmedeki yeterliliği, mevzuatın okuldaki eğitim öğretimi düzenlemedeki yeterliliği, okulun ihtiyaç duyduğu personel sayısını (müdür yardımcısı, öğretmen, hizmetli, yönetici vb.) düzenlemedeki yeterlilikleri, mevzuatın destekleme ve yetiştirme kursları için yeterliliği, mevzuatın öğrenci ile ilgili iş ve işlemler açısından ve okuldaki yöneticilerin yetkileri konusunda, okuldaki öğretmenlerin yetkileri konusunda, Aile Birliği yönetmeliği, veli ile ilgili iş ve işlemler açısından yeterliliklerinin belirlenmesinden meydana gelmektedir. Kepenekçi (2004) makalesinde çalışmaya katılan ilköğretim okulları yöneticilerine göre eğitim mevzuatının dağınık olması ve devamlı değiştirilmesi, yöneticilerin yetkilerinin azlığı ancak sorumluluklarının çok olmasının ve öğretmen, veli öğrenci, yöneticiler tarafından yeterince bilinmediğini ifade etmeleri “mevzuatın yöneticilerin yetkileri” ile bağdaştırılabilir. Mevzuatı somutlayan rehber çalışmaları (Akbal ve Toprakçı, 2021; Toprakçı ve Bakır, 2020; Toprakçı ve Özerten, 2020) da bu yeterliliğe ışık tutabilmektedir.

Çevre ile İşbirliği: Okulla iş birliği yapılan kurumların okulun amaçlarının farkında olması ve okulun eğitimi konusunda destekleri, üniversitelerin okulla iş birliği konusunda istekli olmaları, okulla ilişki içindeki kuruluşların (belediye, dernek vb.) sayılarının yeterlilikleri ve nitelikli olmaları, okulun ilgilileri tarafından kurulan dernek-vakfın okul için çalışma yeterliliklerinin belirlenmesi gibi aşamaları

içermektedir. Glow ve Sperhac (2003) “okulların toplumun aktif bir şekilde yardımına ihtiyaç duyması kaçınılmazdır. Okulların karşılaştığı problemlerin üstesinden gelmesi, toplum ve okulların ortak çalıştığı işbirlikçi çözümler ile mümkün olabilir” açıklaması iş birliği yapılan kurumların destekleri maddesi ile örtüşmektedir. Öte yandan okulun işbirliği yapabileceği diğer kamu kurumlarında eğitimin nasıl yönetilip denetlendiği de bu konudaki yeterliğe ışık tutabilmektedir ((Toprakçı ve Güngör-Akçay, 2016; Toprakçı ve Kadı, 2014)

Okulun Denetimi: Okulun denetimi ile ilgili gelen müfettişlerin nitelikli olması, okulun denetlemeleri sonucu verilen denetim raporlarının rehberlik edici olması, okuldaki denetimlerin eğitim öğretime odaklı olması, okuldaki denetimlerin finansal konulara odaklanması, denetime dair iş ve işlemlerin şeffaf olması, denetim sıklığının yeterliliğinin belirlenmesinden meydana gelmektedir. Denetmenlerin niteliği (Toprakçı ve Ak, 2021) ile ilgili çalışmalar ile denetimin daha büyük denetim organları ile ilişkisi (Toprakçı ve Bakır, 2019) bu yeterliliklerin somutlanmasına katkı sağlayabilir. Göker ve Gündüz (2017) yaptıkları çalışmada okulların hesap verebilirlik sistemlerinin güçlü bir okul kültürü geliştirilmesine katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Toker Gökçe (2009) hazırladığı makalede bir eğitimcinin başarısının kendini denetleyen müfettişlerin standartlarına göre olduğunu, bu standartların dışında kalan konularda başarılı olan eğitimcilerin değerlendirmelerinin eksik olduğunu belirtmesi “okulun denetimi ile ilgili gelen müfettişlerin nitelikli olması” maddesi ile bağdaştırılabilir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada Liselere Giriş Sınavı’nda (LGS) yüksek puanla, orta puanla ve puansız öğrenci alan Anadolu liselerinin, okulun paydaşları olan yönetici, öğretmen, öğrenci ve velinin gözünden; yönetici, öğretmen, donanım, öğrenci, veli, finans, mevzuat, iş birliği yapılan kurumlar ve denetimi konusundaki yeterliliklerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

1.3 Araştırmanın Önemi

Anadolu Liseleri ortaöğretimdeki başarıyı arttırmak için oluşturulmuş okullardır. Ancak son yıllarda Anadolu Liselerinin sayılarının artmasıyla sorunların arttığı gözlenmektedir. Bu tespit okullar genelinde olmak üzere yukarıda belirtilen

alanyazın çalışmalarında da yapılmaktadır. Ancak alanyazında özellikle Anadolu liseleri ile ilgili benzer bir çalışmanın olmayışı temelinde; İzmir örneğinden yola çıkarak genişletilip yaygınlaştırılması ve Anadolu Liselerinin eğitim sistemi içindeki karnesinin çıkarılması, bu konudaki eksikliği doldurmayı amaçlayan bir inceleme olması araştırmanın önemini ortaya koyabilir. Öte yandan sonuçların araştırma yapılan Anadolu Liseleri ve İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile paylaşılarak pratiğe de bilimsel bir katkı sağlanabilecektir. Böylelikle sorunların anlaşılması ve çözümüne katkı sağlayacak uygulamalara ön ayak olma söz konusu olabilecektir.

1.4 Problem Cümlesi

Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre Anadolu Liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?

1.4.1 Alt Problemler

1. Tüm katılımcıların cinsiyetine göre Anadolu liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?
2. Tüm katılımcıların yaşlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?
3. Okul LGS Puanlarına Göre Anadolu Liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?
4. Tüm katılımcıların okulda bulunulan pozisyona göre Anadolu liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?
5. Yönetici ve öğretmenlere göre aynı okulda bulunulan yıl sayısına göre Anadolu liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?
6. Yönetici ve öğretmenlerin genel hizmet sürelerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?
7. Okul yöneticisi, öğretmen ve velilerin eğitim durumlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?
8. Okul yöneticisi ve öğretmenlerin başka bir Anadolu lisesinde şimdiki pozisyonuna benzer deneyiminin olmasına göre Anadolu liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?
9. Yönetici ve öğretmenlerin lisansüstü eğitimleri ve türüne göre Anadolu liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?
10. Okuldaki yönetici ve öğretmenlerin herhangi bir kurs/seminer/hizmet içi eğitime katılım durumuna göre Anadolu liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?
11. Velilerin mesleklerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği ne düzeydedir?

1.5. Sayıtlar

Araştırmada elde edilen verilerin araştırmada belirlenen problemlere cevap oluşturacağı varsayılmıştır.

1. Katılımcılar ölçekte yer alan maddelere içtenlikle ve gerçek fikirlerini ortaya koyacak şekilde yanıt vermişlerdir
2. Katılımcılara yöneltilen anket soruları okulun yeterliliklerini ölçmektedir.

1.6. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma örnekleme dahil edilen okullarda 2022-2023 Eğitim Öğretim yılında görev yapmakta olan yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerin görüşleri ile sınırlıdır.
2. Araştırmada elde edilen veriler örneklemeden elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Anadolu Lisesi: Bu araştırma boyunca; İmam Hatip Anadolu Liseleri ve Teknik, Meslek Anadolu Liseleri hariç sınavla öğrenci alan ve sınav puansız adrese dayalı öğrenci alan Anadolu Liselerini ifade etmektedir.

Anadolu Lisesi Yeterliliği: Bu araştırma boyunca Anadolu liselerinin yeterliliği; yöneticiler, MEB ile ilişkiler, MEM ve İMEM ile ilişkiler, öğretmenler, yardımcı personel ve donanım, öğrenci ve veliler, bütçe, mevzuat, iş birliği yapılan kurumlar ve denetimleri açısından yeterliliğini ifade etmektedir.

MEB İle İlişkilerin Yeterliliği: Bu araştırmada MEB okulların gelişimiyle iyi düzeyde ilgilenmeleri, okulların müfredatını nitelikli hale getirmek için çabalamaları, okullardaki yöneticilerin nitelikli olmalarını önemsemeleri, okullara personel(hizmetli, memur, öğretmen vb.) görevlendirmedeki yeterlilikleri, meslek gelişim kapsamında okul personeli için iyi oranda hizmet içi eğitim olanağı sağlamaları, okulların donanım, araç-gereç gereksinimlerinin karşılanması, okulların sorunlarının çözümü için uzman elemana sahip olup olmadığının belirlenmesi açısından yeterliliğini ifade etmektedir.

1.8 Kısaltmalar

MEM: Milli Eğitim Müdürlüğü

İMEM: İl ve ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü

LGS : Liselere Giriş Sınavı

DYS: Döküman Yönetim Sistemi

TYP: Toplum Yararına Proje

STK: Sivil Toplum Kuruluşları

MEBOKY : Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde Anadolu Lisesi statüsünde bir okul yurt dışında bulunmadığı için Anadolu Liseleriyle ilgili yurt dışı araştırmalar çalışmaya dahil edilmemiştir. Yurt içinde yapılan çalışmalardan Anadolu Lisesi müdürleri, Anadolu Liseleri öğretmenleri, Anadolu Lisesi velileri ve Anadolu Lisesi öğrencileriyle yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Anadolu Lisesi müdürleriyle yapılan ilgili çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

Erdem (2014) yüksek lisans tezi olan "Anadolu Liselerinin Etkili Okul Olma Özelliklerini Karşılama Düzeyi" çalışmasında Gaziantep ilinde bulunan Anadolu Liselerinde çalışan okul yöneticisi ve öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak, bu okulların etkili okul olma özelliklerini ne ölçüde karşıladığını belirlemeyi amaçlamıştır. Etkili okul anketi kullanılarak katılımcıların öğretmenler, öğrenciler, okul yöneticisi, okul ortamı ve veliler konularında görüşleri belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ilinde bulunan iki ilçede Anadolu Liselerinde görev yapan 28 okul yöneticisi, 202 öğretmen oluşturmuştur. Veriler t-testi ve tek yönlü varyans analizi ile değerlendirilmiş, etkili okul açısından en etkili boyutun "okul ortamı" olduğu ve yaş, branş, hizmet süresi, cinsiyet ve çalıştıkları okullardaki hizmet süresinin tüm boyutlarda herhangi bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Ergin, Kaplan, Korkmaz (2018) Anadolu Liselerinde çalışan okul yöneticisi ve öğretmenlerin görüşlerine göre etkili okul olma özelliklerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın örneklemini Ankara ilinde 300 öğretmen ve okul yöneticisi oluşturup ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmacılar Etkili Okul Ölçeği kullanarak veriler t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanarak kontrol etmişlerdir. Bulgulara göre, en etkili boyut okul ortamı iken en az etkili boyut ise velilerdir. Öğrenci boyutu kısmında okul yöneticileri öğretmenlere göre okullarının daha etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Okulların etkililiğini arttırmaya yönelik önerilere de yer verilmiştir.

Şahin (2011), "Ortaöğretim Okullarının Etkili Okul Olmasında Okul Müdürlerinin Kültürel Liderlik Rollerini" adlı çalışmasında okul müdürlerinin kültürel

liderlik rollerinin ortaöğretim kurumlarının etkililiğinde katkısı ve katılımcıların görüşlerine göre farklılığının bazı değişkenlere göre değişimini incelemiştir. Afyonkarahisar ilindeki 240 öğretmen ve 48 yöneticiye “Etkili Okul Ölçeği” uygulanmıştır. Katılımcılara göre, ortaöğretim okullarının etkili olmasında okul müdürlerinin kültürel liderlik rollerinin katkı sağladığı, branş ve okul türü değişkenlerinin anlamlı farklılık oluşturmazken cinsiyet, yaş, kıdem, görev türü ve öğrenim durumu değişkenlerinin ise anlamlı farklılıklar oluşturduğu tespit edilmiştir.

Anadolu Lisesi öğretmenleriyle yapılan ilgili çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

Kıral (2018) “Anadolu Lisesi Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi” tez çalışması 2016-2017 eğitim öğretim yılında Aydın ilinde görev yapan 294 Anadolu Lisesi öğretmeni ile uygulanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi olan ilişkisel tarama modeli ve Maslach Tükenmişlik Envanteri kullanılmıştır. Öğretmenler en çok duygusal tükenme yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinde cinsiyet, medeni durum ve hizmet yılına göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür. Ancak yaş, kıdem, branş, öğrenim durumu ve mesleğini severek yapma değişkenler olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin tükenmişliklerini yok etmek için destek faaliyetleri yürütülmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

Irmak (2017) yüksek lisans çalışmasında Malatya ilinin Battalgazi ilçesinde bulunan Anadolu Lisesi öğretmenlerinin okul kültürü algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Aynı ilde 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Anadolu Liselerinde çalışan 280 öğretmen ile çalışma yapıp çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Demografik bilgiler ile “okul kültürü ölçeği” kullanılarak veriler oluşturulup verilerin analizi SPSS ile yapılmıştır. Bulgulara göre; öğretmenler okul kültürü algılarını “katılıyorum” şeklinde belirtip en yüksek algı düzeyinin “bütünleşme ve aidiyet” boyutu olduğu en düşük algının ise “okul-çevre ilişkisi” boyutu olduğu anlaşılmıştır. Yaş ve mesleki kıdem değişkenlerinde anlamlı bir farklılık görülürken medeni durum, cinsiyet, okuldaki hizmet süreleri ve eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.

Toprakçı ve Hepsöğütlü (2022) “Anadolu Lisesi Öğretmenlerinin Uzaktan Öğretime İlişkin Sorun Kaynağı Algıları” isimli çalışmada İzmir ilinde altı farklı

Anadolu Lisesinde çalışan 282 öğretmen ile nicel araştırma temelinde tarama deseninde çalışma yapmışlardır. Anadolu Lisesi öğretmenlerinin uzaktan öğretime yönelik sorun kaynağını belirlemek amaçlanmıştır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Uzaktan Öğretim Sorun Kaynağı Ölçeği” kullanılmıştır. Liselere Giriş Sınav (LGS) puanları azaldıkça okul yönetiminin sorun kaynağının arttığı anlaşılmıştır. MEB’i sorun kaynağı olarak algılayan öğretmenlerin önceden uzaktan öğretim ile ilgili eğitim aldıkları belirlenmiştir.

Duranay (2005), “Ortaöğretim Kurumlarının Etkili Okul Özelliklerini Karşılama Düzeyleri (İzmir Örneği)” isimli çalışmasında ortaöğretim kurumlarının öğretmen görüşlerine göre etkinlik düzeyini belirlemeye çalışmıştır. Okulun etkili beş boyutu olan öğrenci, öğretmen, veliler, okul yöneticisi, okul çevresi ile çalışma gerçekleştirilmiştir. İzmir ilinde bulunan 2004-2005 eğitim öğretim yılında 400 öğretmen örneklemini oluşturup katılımcılara anket uygulanmıştır. Okulların etkinlik düzeylerine bakıldığında orta düzeyde olduğu, öğretmenlerin görüşlerine göre iyi düzeyde olduğu, fen ve Anadolu liselerinin etkili olduğu, normal ve meslek liselerinin ise daha az etkili olduğu görülmüştür. Cinsiyet farkına göre bakıldığında erkek öğretmenler okullarını daha etkili görmüşlerdir.

Yalnızlar (2019), “Ortaöğretim kurumlarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyi ile öğretmenlerin örgütsel kimlik algısı arasındaki ilişki (Tekirdağ İli Süleymanpaşa Merkez İlçesi Örneği)” adlı çalışmasında ortaöğretim kurumlarının etkililik düzeylerinin öğretmenlerin örgütsel kimlik algısına etkisini incelemiştir. 2017-2018 yılında Tekirdağ ili Süleymanpaşa merkez ilçesinde çalışan 629 öğretmen araştırma evrenini oluşturmuştur. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Etkili Okul Ölçeği, Algılanan Örgütsel Kimlik Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu ile veriler toplanmıştır. Kurumların etkililik düzeyleri orta, algılanan örgütsel kimlik düzeylerinin ise yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Kurumların etkililiği ile öğretmenlerin örgütsel kimlik algısı arasında yüksek oranda pozitif bir ilişki vardır. Alt boyutlar incelendiğinde, yönetim düzeyleriyle etkili okul kültürü arasında en yüksek ilişki, yönetim düzeyi ile etkili öğrenci arasında ise en düşük ilişki olduğu belirlenmiştir.

Kaplan (2008) “Anadolu liselerinin etkili okul olma özelliklerini karşılama düzeyi (Ankara ili örneği)” isimli tez çalışmasında etkili okul özelliklerinin karşılama düzeylerinin öğretmen ve yöneticilerin görüşlerine göre tespit etmeyi amaçlamıştır. Öğretmen, öğrenci, okul yöneticisi ve velilerden oluşan 300 katılımcıya etkili okul anketi uygulanmıştır. T-testi, tek yönlü varyans analizi ile farklılıklar bulunup Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Bulgular incelendiğinde, Anadolu liselerinde yönetici ve öğretmenlerin etkili okul kapsamında en etkili olan, okul ortamı ve okul yöneticisi iken en az etkili olan ise veli boyutudur. Öğretmenler genellikle yöneticileri iyi bulurken, meslektaşlarını da etkili bulmuşlardır. Etkili okulun öğrenci boyutu ise etkili olarak tespit edilmiştir.

Anadolu Lisesi velileriyle yapılan ilgili çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

Nas (1995) yüksek lisans tezinde İstanbul ilinde, genel ve Anadolu Liselerinde öğrenim gören öğrenci velilerinin bu okullara ilişkin görüş ve beklentilerini uygun değişik boyutlara göre karşılaştırmayı amaçlamıştır. Örneklem İstanbul’da bulunan 6 genel ve 6 Anadolu Lisesinde son sınıfa devam eden 352 öğrencinin velisidir. Veriler anket ile toplanmış, anket 65 soru ve 8 boyuttan oluşmuştur. Boyutlar, okulun amaç ve programları, okulun fiziki olanakları ve araç gereçler, velilerin sosyoekonomik durumu, öğretmen ve yöneticiler, Okul Aile Birlikleri, rehberlik hizmetleri, okuldaki disiplin olayları ve uygulamaları, velilerin okulları kendilerine eğitici merkez olarak görmeleridir. Anadolu Liseleri velilerinin kitaplık, spor tesisleri, dil laboratuvarları gibi okuldaki yerlerden yararlanma istekleri, çocukları genel liselerde okuyan velilerden daha fazla oldukları görülmüştür. Genel lise velileri okulu, gelirlerini ve kültürlerini artırıcı bir araç olarak görürken Anadolu Lisesi velileri okul konusunda farklı yaklaşımlar sergilemektedirler.

Sırma (2020) “Öğrenci, Öğretmen, Veli Açısından Anadolu Liseleri ile Mesleki ve Teknik Liselerinin Sosyolojik Değerlendirmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında öğrenciler, öğretmenler ve velilerin görüşleri doğrultusunda öğrenci profillerinin betimlenerek sorunlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi uygulanmış, 80 öğrenci, 26 öğretmen, 25 veli ile görüşme yapıp 6 form oluşturulmuştur. Bulgulara göre Anadolu liselerinin üniversiteyi kazanmak için bir basamak olduğu, Mesleki ve Teknik Liselerin ise meslek sahibi olabilmek için

gidilen okul olduğu belirlenmiştir. Mesleki ve Teknik Liselerdeki öğrenci başarısızlığı aile sorunlarına dayandırılmış, öğretmenlerin öğrencilere olan tutum ve davranışlarının ise öğrencilerin derslerdeki başarısını pozitif etkilediği belirtilmiştir.

Peker (2020) tez çalışmasında, Anadolu Liselerinde okul ile aile arasında yaşanan sorunlar, engeller ve iş birliğinin artırılmasına yönelik 230 öğretmen ve 254 öğrenci velisinin görüşünü almıştır. Denizli ili Merkez Efendi ilçesinde bulunan on üç Anadolu Lisesinde gerçekleştirilen araştırmanın verileri anket ile toplanıp, görüşler frekans ve yüzde tabloları ile değerlendirilmiştir. Bulgulara göre velilerin, okul aile iş birliğinin önemi öğretmenlerin görüşlerine oranla daha az iken öğretmenlerin ve velilerin okul aile iş birliğinin geliştirilmesi konusunda ise aynı fikirde oldukları görülmüştür. Öğretmenler ve veliler, velilerin çalışma saatlerinin okul-aile iş birliğini engelleyemeyeceğini belirtmişlerdir.

Ayrıca Anadolu Lisesi olmayan okullar için yapılan veli çalışmalarına bakıldığında Çelebi (2020) “Okul öncesi eğitimde öğrenci velilerinin okul kavramına ilişkin metaforik algıları “başlıklı makalesinde Sakarya ilinin Adapazarı ilçesinde bulunan bir ilkokulun anasınıfında öğrenim gören öğrenci velilerinin “okul” kavramına ilişkin metaforik algıları ile öğrenim gördükleri ilkokula yönelik metaforik algılarını karşılaştırmayı amaçlamıştır. Veliler iki gruba ayrılarak açık uçlu sorularla iki görüşme formu uygulanmış ve betimsel analiz ile veriler analiz edilmiştir. Velilerin hem çocuklarının okuduğu okulu hem de ideallerindeki okulu “yetiştirme ve şekillendirme” aracı olarak gördükleri, bu da araştırmacı tarafından yapılandırıcı yaklaşım yerine Türk eğitim sisteminde baskın olan davranışçı yaklaşımın olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Anadolu Lisesi öğrencileriyle yapılan ilgili çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

Güngör (2007) tez çalışmasında Anadolu Lisesi öğrencilerinin yaratıcı düşünme düzeylerinin sosyal uyum, kişisel uyum, genel yetenek ve akademik başarı ile ilişkisini ilişki tarama modeline dayalı betimsel bir araştırma yapmıştır. Kayseri ili, Melikgazi ilçesinde bulunan Anadolu lisesindeki 276 öğrencinin akademik başarı verileri okul yönetiminden alınıp kişisel bilgi formu, Torrance Yaratıcı Düşünme Testi, Hacettepe Kişilik Envanteri, Raven Standart İlerlemeli Matrisler Testi uygulanmıştır. Öğrencilerin yaratıcılık puanlarının cinsiyet açısından kızlar lehine

anamlı farklılık gözlenmiştir. Sınıf düzeyleri açısından bakıldığında ise yaratıcı düşünme testinin bütün alt ölçeklerde birinci sınıflar lehine anlamlı farklılıklar olduğu, babaların eğitim düzeyine bakıldığında ise sözel testin alt boyutlarında lisansüstü grup lehine olduğu gözlemlenmiştir. Yaratıcı düşünme testinin alt ölçekleri ile kişisel uyum, cinsiyet ve sınıf düzeyleri arasında bağıntı olduğu gözlemlenmiştir.

Okulların donanımları ve fiziksel yapısı ile ilgili yapılan çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

Göksoy (2017) yaptığı çalışmada, okulların amaçlarına ulaşabilmesi ve öğrencilerde öğrenmenin niteliğinin artırılması için önemli olan okul, sınıflar gibi fiziki mekanların yeterliliğini eğitimcilerin görüşleri doğrultusunda açıklamayı amaçlamıştır. Nitel durum yöntemi kullanılarak yapılan çalışmada yapılandırılmış soru formu kullanılmıştır. İçerik analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara bakıldığında fiziki mekanların yeterliliği, etkililiği okuldan okula değiştiği gibi aynı okulda kişiden kişiye değişerek farklı algılanmaktadır. Okulların fiziki yapıları, alt yapıları, donanımları ve materyallerinde standart bir durum olmadığı, bunların üst yapı tarafından gerçekleştirilemediği şeklinde yorumlanmıştır.

Vural ve Yılmaz (2018) yaptıkları araştırmada, Erzurum ilinde bulunan ilköğretim okul bahçelerinin yerel, ulusal, uluslararası ve bilimsel standartlar bakımından analiz edilerek yeterlilik düzeylerinin belirlenmesini amaçlamışlardır. Nicel ve nitel veri toplama teknikleriyle toplanan veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Kullanım alanlarının tüm okullarda yetersiz olduğu veya hiç olmadığı, araştırmada incelenen okul bahçelerinin görevlerini yerine getirmediği ve anketi yanıtlayan öğrencilerin %12.5'in ise iyi bulduğu belirlenmiştir. Bu okulların öğrenci gereksinimlerini karşılayacak şekilde yeniden düzenlenmesi, yeni yapılacak okullarda oluşturulacak standartlar doğrultusunda peyzaj tasarımı ve uygulaması yapıldıktan sonra eğitim öğretime hazır hale getirilmesi önerilmiştir.

Eğitim alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde çoğunluğunun öğretmenler ve yöneticilerle ilgili olduğu görülmektedir. Ancak Anadolu Liselerinin yeterliliği sadece öğretmen ve yöneticilerin yeterliliğine bağlı değildir. Bu çalışmada Anadolu Lisesinin yeterlilikleri okul yöneticileri, MEB, İMEM, öğretmenler, donanım ve yardımcı personel, öğrenci, veli, okulun finansal durumu, okulun mevzuatı, çevre ile

iş birliği ve okulun denetsel yeterlilikleri açısından incelenmiş olup benzer bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Ayrıca bu çalışmadan elde edilecek veriler, Anadolu Lisesi ile ilgili çalışma yapacak araştırmacı ve Milli Eğitim Bakanlığı, İl, İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerindeki uzman uygulamacılar için önemli olacaktır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma, nicel araştırma türünde genel tarama modelindedir. Genel tarama modelleri; çok sayıda elemanı olan bir evrende evrenin tamamı veya örneklem üzerinde yapılan, böylece evren hakkında genel bir yargıya varılan modeldir. Genel tarama modellerinde bir değişken incelenir ya da tekil tarama modelleri ile değişkenler tek tek incelenir ya da daha fazla değişkenin ilişkilerinin belirlendiği ilişkisel tarama modeli uygulanır (Creswell, 2009). Buna göre araştırmada Anadolu Liselerinin yeterliliği anlaşılmasına çalışılmıştır. Bu yapılırken aynı zamanda yeterliliği etkileyebilecek değişkenlerin neler olduğu ve bu değişkenlerin yeterlilik üzerinde bir etkiye sahip olup olmadığına da bakılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu İzmir ili merkez ve yakın ilçeler olmak üzere Konak, Bornova ve Karşıyaka ilçeleri (Mesleki ve İmam Hatip olan Anadolu Liseleri hariç), LGS puanlarına göre her ilçede bulunan yüksek puanla öğrenci alan Anadolu Lisesi, düşük puanla öğrenci alan Anadolu Lisesi ve puansız öğrenci alan dokuz Anadolu Lisesi seçilmiştir. Her ilçede 3 LGS puan türünü (yüksek, orta ve puansız) içeren üç okul bulunmadığı için sadece 3 ilçe ile çalışılmıştır. Bu dokuz lisedeki yönetici, yönetici yardımcısı, öğrenci, öğretmen ve velilerin tümüne ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak Google form yoluyla uygulanan ankete dönüş yapan ve anketleri geçerli kabul edilen ve Tablo 1 de özellikleri verilen katılımcılar araştırmanın çalışma grubunu biçimlendirmiştir.

Tablo 1’de de görülebildiği üzere araştırmaya veli, yönetici, öğretmen ve öğrenci olmak üzere toplam 754 kişi katılmıştır. Cinsiyet açısından incelendiğinde kadınların 448, erkeklerin 306 kişi oldukları görülmektedir. Yaş açısından dağılım 32-42 yaş aralığı 69 kişi olurken, 43-53 yaş aralığı 219, 54 ve üstü yaş 65 ve 14-17 yaş aralığı ise 401 kişiden oluşmaktadır.

Tablo 1. Çalışma grubunun özellikleri ve dağılımı

Değişkenler	Özellikler	F	%
1-Cinsiyet	Erkek	306	40,6
	Kadın	448	59,4
2-Yaş	32-42 Yaş	69	9,2
	43-53 Yaş	219	29,0
	54-Üstü Yaş	65	8,6
	14-17 Yaş	401	53,2
	En Yüksek-a	119	15,8
	Orta Yüksek-b	68	9,0
	Düşük Yüksek-t	99	13,1
3-Okulun LGS il sırası	Yüksek Orta-k	106	14,1
	Orta Orta-c	70	9,3
	Düşük Orta-y	77	10,2
	Puansız-n	85	11,3
	Puansız-s	56	7,4
	Puansız-a	74	9,8
4-Okuldaki pozisyon	Öğrenci	401	53,2
	Veli	159	21,1
	Yönetici	24	3,2
	Öğretmen	170	22,5
5-Bu okulda bulunma süreniz	0-4 Yıl	560	74,3
	5-9 Yıl	24	3,2
	10 ve Üstü	170	22,5
6-Yöneticilikteki/öğretmenlikteki genel hizmet süreniz (Öğrenci ve veliler hariç)	10-15 Yıl	40	20,7
	16 Yıl ve Üstü	154	79,3
	Toplam	194	100,0
7-Eğitim durumunuz (Öğrenciler hariç)	Lise	52	14,7
	Lisans	225	63,7
	Lisansüstü	76	21,5
8-Başka bir Anadolu Lisesinde şimdiki pozisyonunuza benzer deneyiminin olması	Toplam	353	100,0
	Evet	166	22,0
	Hayır	588	78,0
9-Şimdiki pozisyonunuzla ilgili lisansüstü eğitiminiz varsa türü (Öğrenci ve veliler hariç)	Eğitim Yönetimi	11	15,9
	Kendi Branşı	41	59,4
	Başka Alanda	17	24,6
10-Bu okuldaki pozisyonunuz ile ilgili herhangi bir hizmet içi kurs/seminer/hizmet içi eğitime vb. katıldınız mı? (Öğrenciler hariç)	Toplam	69	100,0
	Evet	202	57,2
	Hayır	151	42,7
	Toplam	353	100,0
11-Şu andaki mesleğiniz (Sadece veliler)	Memur	47	29,5
	Emekli	31	19,4
	Öğretmen	18	11,3
	İşçi	13	8,1
	Serbest Meslek	50	31,4
	Toplam	159	100,0

3.3 Veri Toplama Araçları

Araştırmada, araştırmacı tarafından geliştirilen “Anadolu Liselerinin Yeterlilik Anketi” kullanılmıştır. Anket uygulanmadan önce ilgili alanyazın taranarak soru havuzu oluşturulmuştur. Sorulardan birbirine benzer olanlar ve farklı olanlar gruplandırılmıştır. 10 boyuttan meydana gelen 80 soruluk anket oluşturulduktan sonra

ilgili uzmanlara yollanmış ve görüşleri alınmıştır. Dönütlere ve alanyazın incelemesine göre gerekli düzenlemeler yapılarak ankete son şekli verilmiştir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik bilgileriyle ilgili sorular yer almaktadır. Bu bölüm (cinsiyet, yaş, okul adı, okuldaki pozisyon, çalışma süresi, eğitim durumu, deneyim, lisansüstü eğitim, hizmet içi eğitimlere katılım, meslek vb.) özelliklerini içermektedir. Anketin ikinci bölümünde ise maddeler şu şekildedir: Okul yöneticileri (1-10); Milli Eğitim Bakanlığı (11-17); İl/ İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (18-24); öğretmenler (25-32); donanım ve yardımcı personel (33-40); öğrenci ve veli (41-50); okul finansı (51-56); okul mevzuatı (57-67); çevre (68-73); okulun denetimi (74-80). Anket toplam 80 sorudan oluşmaktadır. Geçerlilik ve güvenilirliği uygulama kapsamında toplanan veriler üzerinden yapılan anket maddeleri (4'lü Likert türünde olup katılımcılardan her bir ifadeye “Zayıf”, “Orta”, “İyi”, “Çok iyi” seçenekleri) yer almaktadır. Anketin uygulanması için Ege Üniversitesi Etik Kurulundan, İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden 21.01.2020 tarihli 1563890 sayılı yazıya göre gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra katılımcıların 20.05.2023 tarihine kadar katkı sağlanmalarını istenmiş ve tarih gelince çalışmaya katılan katılımcılarla çalışma grubu oluşturulmuştur. Araştırmanın verileri İzmir ili ve ilçeleri MEB'e bağlı Anadolu Liseleri yöneticileri (Müdür ve yardımcıları), öğretmenleri, öğrencileri ve velilerine uygulanacak anketle toplanmıştır. Anket “Google Form” aracılığıyla uygulanmıştır. Uygulama esnasında geri dönüş oranlarına bağlı olarak okullara araştırmacı bizzat giderek anketi cevaplamaya teşvik etmeye çalışmıştır.

3.4 Veri Çözümleme Teknikleri

Verilerin toplanmasının ardından, analizlere geçilmiştir. Ankette ters madde olmadığından ayrı bir hesaplama yapılmamıştır. Aritmetik ortalamaların anlamlandırılmasında Tablo 1'deki Seçeneklere Göre Kodlanan Puan Aralığı (SKPA) kullanılmıştır. Ankette 3 aralık 4 derece olduğundan $3/4=0.75$ çıkmış ve bu aralığın düzeylere eklenmesi ile puan aralığı değer ve karşılıkları şekillenmiştir. Buna göre SKPA; 1.00-1.75 Zayıf (Z), 1.76-2.51 Orta (O), 2.52-3.27 İyi (İ) ve 3.28-4.00 Çok İyi (Çİ) şeklindedir. Verilerin analizinde frekans, yüzde gibi tanımlayıcı istatistiklerden faydalanılmıştır ve analitik karşılaştırmalar yapılmıştır. Verilerde anketin toplamı ve alt boyutları (yönetim, MEB, İMEM, Öğretmen, Veli ve Öğrenci) normal dağılım sağlanmadığından parametrik olmayan istatistikler kullanılmıştır. Ölçme aracı bir

ölçek olmamakla birlikte birkaç istatistikle geçerlilik ve güvenilirliğine bakılmıştır. Öte yandan Cronbach Alfa (r) güvenilirlik katsayıları her bir alt boyut ve toplam olarak şöyledir: Okul Yöneticilerinin Yeterliliği alt boyutu $r = .885$; MEB'in Yeterliliği alt boyutu $r = .889$; İMEM'in Yeterliliği alt boyutu $r = .910$; Okulun Öğretmenlerinin Yeterliliği alt boyutu $r = .891$; Okulun Donanım ve Personel Yeterliliği alt boyutu $r = .843$; Okulun Öğrenci ve Veli Yeterliliği alt boyutu $r = .902$; Okulun Finansal Yeterliliği alt boyutu $r = .875$; Okulun İşleyiş Mevzuatı Yeterliliği alt boyutu $r = .946$; Okulun Çevre ile İşbirliği Yeterliliği alt boyutu $r = .906$; Okulun Denetsel Yeterliliği alt boyutu $r = .925$ ve son olarak Anadolu Liselerinin Yeterliliği (Anketin toplamı) açısından ise $r = .973$ şeklindedir. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak baz alınmıştır. Çizelgelerde görülen p değerinin 0.05'ten küçük olması anlamlı bir fark olduğunu, p değerinin 0.05'ten büyük olması ise grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. İki değişken grubun arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmamasının incelenmesinde Mann-Whitney U testi kullanılırken ikiden fazla değişken grubunun niceliksel değişken arasında ilişki bulunup bulunmadığını incelemek için ise Kruskal-Wallis Analizi uygulanmıştır (Kalaycı, 2018, s.106)

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, veri toplama araçlarıyla toplanan ve analiz edilen verilerin bulgulara dönüştürülerek he bir problem ve alt problem temelinde tablolarla da destekli sunumuna yer verilmiştir.

4.1. Anadolu Liselerinin Yeterliliği

Tablo 2 ve 3 de (Tek sayfaya sığmadığından) katılımcılarının tümünün (n=754) anketin her bir maddesine, ilgili maddelerin toplananından oluşan her bir alt boyuta ve alt boyutların toplamından oluşan genel toplama ilişkin derecelendirmelerine yer verilmiştir.

Tablo 2 ve 3'te de görülebildiği üzere okulun yöneticilerinin yeterliliği alt boyutu bütün katılımcılar tarafından SKPA'ya göre “İyi ($\bar{x}=2,90$)” olarak puanlanmıştır. Bu boyut kapsamında en az puanlanan “Okul yöneticilerimiz velilerle iş birliği konusunda “Orta ($\bar{x}=2,47$)” ve “Okul yöneticilerimiz yaptıkları iş ve işlemlerin şeffaflığı konusunda titizdir” “Orta ($\bar{x}=2,50$)” maddeleri iken en yüksek puanlanan maddeler “Okul yöneticilerimiz personelin sosyal faaliyetlerini desteklemede” “İyi ($\bar{x}=3,29$)” ve “Okul yöneticilerimiz personellerle ilgili duyuruların zamanlaması “Pekiyi ($\bar{x}=3,31$)” maddeleridir.

Tablo 2 ve 3 irdelendiğinde Milli Eğitim Bakanlığı yeterliliği alt boyutu tüm katılımcılar tarafından SKPA'ya göre “Orta ($\bar{x}=2,59$)” olarak puanlanmıştır. Bu boyut kapsamında en az puanlanan “MEB okulumuza personel (hizmetli, memur, öğretmen vb.) görevlendirme konusunda “Orta ($\bar{x}=2,09$)”ve “MEB okulumuzun donanım, araç-gereç gereksinimini karşılamada “Orta ($\bar{x}=2,37$)” iken en yüksek puanlanan maddeler “MEB okulumuz personeli için iyi oranda hizmet içi eğitim olanağı sağlamakta “İyi ($\bar{x}=3,17$)” ve “MEB okulumuzdaki yöneticilerin nitelikli olmasını önemsemekte “İyi ($\bar{x}=2,71$)” maddeleridir.

Tablo 2 ve 3 incelendiğinde İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri yeterliliği alt boyutu tüm katılımcılar tarafından SKPA'ya göre “İyi ($\bar{x}=2,84$)” olarak puanlanmıştır. Bu boyut kapsamında en az puanlanan “İMEM okulumuzdaki yöneticilerin nitelikli olmasını önemsemesi “Orta ($\bar{x}=2,43$)” iken en yüksek puanlanan maddeler “İMEM okulumuzla ilgilenmesinde “İyi ($\bar{x}=2,99$)” ve “İMEM okulumuzdaki eğitim öğretimi nitelikli hale getirmeye ilgilenmesinde “İyi ($\bar{x}=2,98$)” maddeleridir.

Tablo 2. Anadolu liselerinin yeterliliği madde ve boyut standart sapma ve ortalamaları-I

Maddeler	N	SS	\bar{x}	Düzyey
Okulumuzda yönetici sayısı iyidir.	754	,82	2,71	İyi
Okulumuz yöneticilerinin okulumuza verdikleri önem iyidir.	754	,89	2,61	İyi
Okul yöneticilerimiz kendini yenilemede iyidir.	754	1,09	2,93	İyi
Okul yöneticilerimiz personele hizmet içi eğitimler sağlama konusunda iyidir.	754	,96	3,27	İyi
Okul yöneticilerimiz personelin sosyal faaliyetlerini desteklemede iyidir.	754	,94	3,29	Çok İyi
Okul yöneticilerimiz öğrencilerin ek çalışmalarını desteklemede iyidir.	754	,90	2,63	İyi
Okul yöneticilerimiz velilerle iş birliği konusunda iyidir.	754	,88	2,47	Orta
Okul yöneticilerimiz öğrencilerin sosyal faaliyetlerini desteklemede iyidir.	754	,92	2,78	İyi
Okul yöneticilerimiz personel ile ilgili duyuruların zamanlaması iyidir	754	,91	3,31	Çok İyi
Okul yöneticilerimiz yaptıkları iş ve işlemlerin şeffaflığı konusunda titizdir.	754	,88	2,50	Orta
Okulun Yöneticileri Bakımından Yeterliliği		,61	2,90	İyi
MEB okulumuzla ilgilenmektedir.	754	1,24	2,63	İyi
MEB okulumuz müfredatını nitelikli hale getirmeye ilgili çabalarda iyidir.	754	1,23	2,50	Orta
MEB okulumuzdaki yöneticilerin nitelikli olmasını önemser.	754	1,18	2,71	İyi
MEB okulumuza personel (hizmetli, memur, öğretmen vb.) görevlendirme konusunda iyidir.	754	,94	2,09	Orta
MEB okulumuz personeli için iyi oranda hizmet içi eğitim olanağı sağlamaktadır.	754	1,06	3,17	İyi
MEB okulumuzun donanım, araç-gereç gereksinimini karşılamada iyidir.	754	1,21	2,37	Orta
MEB okulumuzun sorunlarının çözümü için uzman elemana sahiptir.	754	1,28	2,68	İyi
Milli Eğitim Bakanlığı Bakımından Yeterliliği		,90	2,59	İyi
İMEM okulumuzla ilgilenmektedir.	754	1,19	2,99	İyi
İMEM okulumuzdaki eğitim öğretimi nitelikli hale getirmeye ilgilenir	754	1,16	2,98	İyi
İMEM okulumuza iyi personel desteği (hizmetli, memur, öğretmen vb.) sağlanmasıyla ilgilenir.	754	1,19	2,89	İyi
İMEM okulumuzun donanım, araç-gereç ihtiyacının karşılanmasıyla ilgilenir.	754	1,26	2,76	İyi
İMEM okulumuzdaki yöneticilerin nitelikli olmasını önemser.	754	,92	2,43	Orta
İMEM okulumuzun başarılı öğretmen ve öğrencilerini ödüllendirir.	754	1,12	2,94	İyi
İMEM okulumuzun sorunlarının çözümü için uzman elemana sahiptir.	754	1,24	2,93	İyi
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Bakımından Yeterliliği		,93	2,84	İyi
Okulumuzdaki öğretmenler okulun amacına odaklanma konusunda yeterlidir.	754	,75	2,85	İyi
Okuldaki öğretmen sayısı yeterlidir	754	,78	2,94	İyi
Okulumuzdaki öğretmenler eğitim öğretim konusunda yeterlidir.	754	,79	2,89	İyi
Okulumuzdaki öğretmenler veli ile etkileşimde yeterlidir	754	,88	2,67	İyi
Okulumuzdaki öğrenciler ile iletişimde yeterlidir	754	,83	2,80	İyi
Okulumuzdaki idari süreçlere öğretmenlerin katılımı yeterlidir.	754	,81	2,66	İyi
Okulumuzdaki öğretmenler okul sosyal faaliyetlerine katılma konusunda yeterlidir	754	,81	2,86	İyi
Okulumuzdaki öğretmenler okulumuz ile ilgili konularda fedakârdır.	754	,84	2,95	İyi
Okulun Öğretmenleri Bakımından Yeterliliği		,61	2,82	İyi
Okulumuzdaki yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) sayısı yeterlidir.	754	,97	2,11	Orta
Okulumuzdaki yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) niteliklidir.	754	,82	2,51	Orta
Okulumuz binaları fiziksel olarak bir Anadolu Lisesi için yeterlidir.	754	1,04	2,55	İyi
Okulumuz bina ve bölümleri temiz ve hijyeniktir.	754	,92	2,46	Orta
Okulumuz binası ve bölümleri güvenlidir	754	,94	2,47	Orta
Okulumuzdaki yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) arası ilişkiler uyumludur	754	,81	3,42	Pekiyi
Okulumuzdaki yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) görevinin bilincindedir	754	,76	2,84	İyi
Okulumuzun görev yapan personelin karar alma süreçlerine katılımı yeterlidir.	754	,96	3,35	Pekiyi
Okulumuz binası niteliklidir (Sınıf ve laboratuvarlarındaki donanım, araç ve gereç vb.).	754	,99	2,30	Orta
Okulun Bina/Donanım ve Personel Bakımından Yeterliliği		,61	2,66	İyi

Tablo 3. Anadolu liselerinin yeterliliği madde ve boyut standart sapma ve ortalamaları-II

Maddeler	N	SS	\bar{x}	Seçenek
Okulumuzdaki öğrenciler kendilerini geliştirme konusunda yeterlidir.	754	,88	2,77	İyi
Okulumuz öğrencileri kendi öğrenme sorumluluğunu alma konusunda yeterlidir.	754	,87	2,78	İyi
Okulumuz öğrencilerinde okula aidiyet duygusu gelişmiştir.	754	,95	2,88	İyi
Okulumuz öğrencileri okuldan memnuniyetlerini dile getirirler.	754	1,00	2,73	İyi
Okulumuz velileri okul ile devamlı iletişim halindedir.	754	,90	2,49	Orta
Okulumuz velileri sosyo-kültürel açıdan niteliklidir.	754	,83	2,69	İyi
Okulumuzda yapılan faaliyetlere veliler katılır ve destekler.	754	,92	2,55	İyi
Velilerimiz ekonomik olarak yeterlidir.	754	,81	2,45	Orta
Okulumuzda Okul Aile Birliği aktif bir çaba içerisinde.	754	,92	2,60	İyi
Okulun Veli ve Öğrenciler Bakımından Yeterliliği		,67	2,66	İyi
Okulumuz devlet tarafından aktarılan bütçe yeterlidir.	754	1,36	2,31	Orta
Okulumuzun diğer gelir kaynakları (kantin geliri, bağış vb.) yeterlidir.	754	1,30	2,72	İyi
Okulumuzdaki harcamalar okulun ihtiyaçlarına göre yapılır.	754	1,06	3,13	İyi
Okulumuz bütçesinin yönetimi yeterlidir.	754	1,16	3,06	İyi
Okulumuz bütçesinin yönetimi şeffaftır.	754	1,13	3,14	İyi
Okulumuz sosyal etkinliklerinde kurumun bütçesi kullanılır.	754	1,02	3,27	İyi
Okulun Finansal Yeterliliği		,92	2,94	İyi
Okulumuzla ilgili mevzuatın yazım dili sade ve anlaşılabilir.	754	,86	3,36	Pekiyi
Okulumuz mevzuatına erişim kolaydır.	754	,84	3,40	Pekiyi
Disiplin yönetmeliği tüm sorunları çözümlenmede yeterlidir.	754	1,12	3,03	İyi
Mevzuat okulumuzdaki eğitim öğretimi düzenleme konusunda yeterlidir.	754	,98	3,23	İyi
Mevzuat okulumuzun ihtiyaç duyduğu personel sayısını (müdür yardımcısı, öğretmen, hizmetli, yönetici vb.) düzenlemede yeterlidir.	753	1,12	3,12	İyi
Mevzuat okulumuzdaki destekleme ve yetiştirme kursları için yeterlidir	754	1,02	3,23	İyi
Mevzuat okulumuzdaki öğrenci ile ilgili iş ve işlemler açısından yeterlidir.	754	,95	3,29	Pekiyi
Mevzuat okulumuzdaki yöneticilerin yetkileri konusunda yeterlidir	754	,93	3,35	Pekiyi
Mevzuat okulumuzdaki öğretmenlerin yetkileri konusunda yeterlidir	754	,92	3,37	Pekiyi
Aile Birliği yönetmeliği eğitim kurumları için yeterlidir.	754	,98	3,29	Pekiyi
Mevzuat okulumuzdaki veli ile ilgili iş ve işlemler açısından yeterlidir	754	,90	3,39	Pekiyi
Okulun Mevzuatsal Yeterliliği		,78	3,28	Pekiyi
Okulumuzla iş birliği yapan kurumlar okulumuzun amaçlarının farkındadır.	754	,81	3,40	Pekiyi
İş birliği yapan kurumların okulumuzla eğitim konusunda desteği yeterlidir	754	1,01	3,20	İyi
Üniversiteler okulumuzla iş birliği konusunda isteklidir.	754	,95	3,29	Pekiyi
Okulumuzla ilişki içindeki kuruluş (belediye, dernek, vb.) sayısı yeterlidir.	754	1,09	3,14	İyi
Okulumuzla ilişki içindeki kuruluşlar (belediye, dernek, vb.) niteliklidir	754	,93	3,36	Pekiyi
Okulumuz ilgilileri tarafından kurulmuş dernek/vakıf okulumuz için çalışır.	754	,91	3,35	Pekiyi
Okulun Çevresi ile İş birliği Bakımından Yeterliliği		,79	3,28	Pekiyi
Okulumuzu denetime gelen müfettişler niteliklidir.	754	,99	3,39	Pekiyi
Okulumuz denetlemeler sonunda verilen denetim raporları rehberlik edicidir.	754	1,00	3,41	Pekiyi
Okulumuzda denetimler eğitim öğretime odaklanmaktadır.	754	,98	3,36	Pekiyi
Okulumuzda denetimler finansal konulara odaklanmaktadır.	754	,89	3,53	Pekiyi
Okulumuzun denetimine dair iş ve işlemler şeffaftır.	754	1,02	3,35	Pekiyi
Okulumuzun denetim sıklığı yeterlidir.	754	,96	3,42	Pekiyi
Okulun Denetsel Yeterliliği		,83	3,41	Pekiyi
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	754	,57	2,94	İyi

Tablo 2 ve 3'te de görüldüğü gibi okulun öğretmenleri yeterliliği alt boyutu tüm katılımcılar tarafından SKPA'ya göre "İyi ($\bar{x}=2,82$)" olarak puanlanmıştır. Bu boyut kapsamında en az puanlanan "Okulumuzdaki öğretmenlerin idari süreçlere katılımı "İyi ($\bar{x}=2,66$)" ve "Okulumuzdaki öğretmenler veli ile etkileşimde "İyi ($\bar{x}=2,67$)" iken en yüksek puanlanan maddeler "Okulumuzdaki öğretmenlerin okulumuz

ile ilgili konularda fedakâr olmaları “İyi ($\bar{x}=2,95$)” ve “Okuldaki öğretmen sayısı “İyi ($\bar{x}=2,94$)” maddeleridir.

Tablo 2 ve 3’te de görülebildiği üzere okulun bina/donanım ve personel yeterliliği alt boyutu bütün katılımcılar tarafından SKPA’ya göre “İyi ($\bar{x}=2,66$)” olarak puanlanmıştır. Bu boyut kapsamında en az puanlanan “Okulumuzdaki yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) sayısı “orta ($\bar{x}=2,11$)” ve “Okulumuz binası niteliklidir (Sınıf ve laboratuvarlarındaki donanım, araç ve gereç vb.) “orta ($\bar{x}=2,30$)” maddeleri iken en yüksek puanlanan maddeler “Okulumuzdaki yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) arası ilişkiler uyumludur “pekiyi ($\bar{x}=3,42$)” ve “Okulumuzun görev yapan personelin karar alma süreçlerine katılımı “pekiyi ($\bar{x}=3,35$)” maddeleridir.

Tablo 2 ve 3’teki verilere göre okulun veli ve öğrenciler yeterliliği alt boyutu bütün katılımcılar tarafından SKPA’ya göre “İyi ($\bar{x}=2,66$)” olarak puanlanmıştır. Bu boyut kapsamında en az puanlanan “Velilerimiz ekonomik olarak orta ($\bar{x}=2,45$)” ve “Okulumuz velileri okul ile devamlı iletişim halinde olması orta ($\bar{x}=2,49$)” maddeleri iken en yüksek puanlanan maddeler “Okulumuz öğrencilerinde okula aidiyet duygusu gelişmesi iyi ($\bar{x}=2,88$)” ve “Okulumuzdaki öğrenciler kendilerini geliştirme konusunda iyi ($\bar{x}=2,78$)” maddeleridir.

Tablo 2 ve 3 verilerine göre okulun finansal yeterliliği alt boyutu bütün katılımcılar tarafından SKPA’ya göre “İyi ($\bar{x}=2,94$)” olarak puanlanmıştır. Bu boyut kapsamında en az puanlanan “okulumuza devlet tarafından aktarılan bütçe orta ($\bar{x}=2,31$)” ve “okulumuzun diğer gelir kaynakları (kantin geliri, bağış vb.) iyi ($\bar{x}=2,72$)” maddeleri iken en yüksek puanlanan maddeler “okulumuz sosyal etkinliklerinde kurumun bütçesinin kullanılması iyi ($\bar{x}=3,27$)” ve “okulumuz bütçesinin yönetiminin şeffaf olması iyi ($\bar{x}=3,14$)” maddeleridir.

Tablo 2 ve 3’te verildiği üzere okulun mevzuatsal yeterliliği alt boyutu bütün katılımcılar tarafından SKPA’ya göre “pekiyi ($\bar{x}=3,28$)” olarak puanlanmıştır. Bu boyut kapsamında en az puanlanan “Disiplin yönetmeliği tüm sorunları çözümlenmede iyi ($\bar{x}=3,03$)” ve “Mevzuat okulumuzun ihtiyaç duyduğu personel sayısını (müdür yardımcısı, öğretmen, hizmetli, yönetici vb.) düzenlemede iyi ($\bar{x}=3,12$)” maddeleri iken en yüksek puanlanan maddeler “okulumuz mevzuatına erişimin kolay olması pekiyi (

$\bar{x}=3,40$) ve “Mevzuat okulumuzdaki veli ile ilgili iş ve işlemler açısından pekiyi ($\bar{x}=3,39$) maddeleridir.

Tablo 2 ve 3’te de görüldüğü gibi “okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği” alt boyutu bütün katılımcılar tarafından SKPA’ya göre “pekiyi ($\bar{x}=3,28$)” olarak puanlanmıştır. Bu boyut kapsamında en az puanlanan iyi ($\bar{x}=3,14$)” ve “iş birliği yapan kurumların okulumuza eğitim konusunda desteği iyi ($\bar{x}=3,20$)” maddeleri iken en yüksek puanlanan maddeler “okulumuzla iş birliği yapan kurumlar okulumuzun amaçlarının farkında olması pekiyi ($\bar{x}=3,40$)” ve “okulumuzla ilişki içindeki kuruluşlar (belediye, dernek, vb.) nitelikleri pekiyi ($\bar{x}=3,36$)” maddeleridir.

Tablo 2 ve 3’te de görülebildiği üzere "okulun denetsel yeterliliği “alt boyutu bütün katılımcılar tarafından SKPA’ya göre “pekiyi ($\bar{x}=3,41$)” olarak puanlanmıştır. Bu boyut kapsamında en az puanlanan “okulumuzun denetimine dair iş ve işlemler şeffaf olması “pekiyi ($\bar{x}=3,35$)” dir.

Tablo 2 ve 3’e göre tüm alt boyutlar incelendiğinde bütün katılımcılar tarafından SKPA’ya göre “Milli Eğitim Bakanlığı iyi ($\bar{x}=2,59$)” en az puanlanmışken “okulun denetsel yeterliliği pekiyi ($\bar{x}=3,41$)” olarak en çok puanlanan madde olmuştur.

Tablo 2 ve 3’teki verilere göre tüm katılımcılar Anadolu liselerinin yeterliliğini iyi ($\bar{x}=2,94$)” olarak puanlamışlardır.

4.2. Çeşitli Değişkenlere Göre Anadolu Liselerinin Yeterliliği

4.2.1. Katılımcıların cinsiyetine göre Anadolu liselerinin yeterliliği

Alt problemlerden biri olan tüm katılımcıların cinsiyetine göre Anadolu Liselerinin yeterliliği incelendiğinde, Tablo 4 de anketin her bir alt boyutu ve toplam puanı açısından nasıl değerlendirdikleri ile ilgili istatistikler verilmiştir.

Tablo 4 de de görülebildiği üzere katılımcıların 306’sı erkek 448’i kadındır. Sonuçlar anlamlı çıkmasa da bazen kadınların yeterliliği düşük gördüğü bazen erkeklerin düşük gördüğü anlaşılmaktadır. Bu konuda anlamlıya en yakın yeterliliğin öğretmenlerin yeterliliği ile ilgili alan olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre anlamlı çıkmasa da erkekler kadınlara göre Anadolu lisesi öğretmenlerinin yeterliliğini daha fazla puanlamışlardır.

Tablo 4. *Cinsiyete göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları*

Boyutlar	Cinsiyet	N	SO	ST	U	Z	P																																																																																																																				
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	Erkek	306	388,68	118937,5	65121,5	-1,167	0,24																																																																																																																				
	Kadın	448	369,86	165697,5				Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	Erkek	306	375,93	115035,0	68064,0	-,164	0,87	Kadın	448	378,57	169600,0	İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Erkek	306	381,25	116662,5	67396,5	-,392	0,69	Kadın	448	374,94	167972,5	Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Erkek	306	392,80	120195,5	63863,5	-1,601	0,10	Kadın	448	367,05	164439,5	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Erkek	306	388,62	118918,5	65140,5	-1,161	0,24	Kadın	448	369,90	165716,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Erkek	306	390,53	119501,5	64557,5	-1,360	0,17	Kadın	448	368,60	165133,5	Okulun finansal yeterliliği	Erkek	306	384,76	117737,0	66322,0	-,765	0,44	Kadın	448	372,54	166898,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Erkek	306	372,17	113885,5	66914,5	-1,360	0,57	Kadın	448	381,14	170749,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Erkek	306	371,55	113695,5	66724,5	-,565	0,52	Kadın	448	381,56	170939,5	Okulun denetsel yeterliliği	Erkek	306	372,97	114128,0	67157,0	-,511	0,60	Kadın	448	380,60	170507,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Erkek	306	382,13	116930,5	67128,5	-,482	0,63
Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	Erkek	306	375,93	115035,0	68064,0	-,164	0,87																																																																																																																				
	Kadın	448	378,57	169600,0				İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Erkek	306	381,25	116662,5	67396,5	-,392	0,69	Kadın	448	374,94	167972,5	Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Erkek	306	392,80	120195,5	63863,5	-1,601	0,10	Kadın	448	367,05	164439,5	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Erkek	306	388,62	118918,5	65140,5	-1,161	0,24	Kadın	448	369,90	165716,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Erkek	306	390,53	119501,5	64557,5	-1,360	0,17	Kadın	448	368,60	165133,5	Okulun finansal yeterliliği	Erkek	306	384,76	117737,0	66322,0	-,765	0,44	Kadın	448	372,54	166898,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Erkek	306	372,17	113885,5	66914,5	-1,360	0,57	Kadın	448	381,14	170749,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Erkek	306	371,55	113695,5	66724,5	-,565	0,52	Kadın	448	381,56	170939,5	Okulun denetsel yeterliliği	Erkek	306	372,97	114128,0	67157,0	-,511	0,60	Kadın	448	380,60	170507,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Erkek	306	382,13	116930,5	67128,5	-,482	0,63	Kadın	448	374,34	167704,5								
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Erkek	306	381,25	116662,5	67396,5	-,392	0,69																																																																																																																				
	Kadın	448	374,94	167972,5				Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Erkek	306	392,80	120195,5	63863,5	-1,601	0,10	Kadın	448	367,05	164439,5	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Erkek	306	388,62	118918,5	65140,5	-1,161	0,24	Kadın	448	369,90	165716,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Erkek	306	390,53	119501,5	64557,5	-1,360	0,17	Kadın	448	368,60	165133,5	Okulun finansal yeterliliği	Erkek	306	384,76	117737,0	66322,0	-,765	0,44	Kadın	448	372,54	166898,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Erkek	306	372,17	113885,5	66914,5	-1,360	0,57	Kadın	448	381,14	170749,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Erkek	306	371,55	113695,5	66724,5	-,565	0,52	Kadın	448	381,56	170939,5	Okulun denetsel yeterliliği	Erkek	306	372,97	114128,0	67157,0	-,511	0,60	Kadın	448	380,60	170507,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Erkek	306	382,13	116930,5	67128,5	-,482	0,63	Kadın	448	374,34	167704,5																				
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Erkek	306	392,80	120195,5	63863,5	-1,601	0,10																																																																																																																				
	Kadın	448	367,05	164439,5				Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Erkek	306	388,62	118918,5	65140,5	-1,161	0,24	Kadın	448	369,90	165716,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Erkek	306	390,53	119501,5	64557,5	-1,360	0,17	Kadın	448	368,60	165133,5	Okulun finansal yeterliliği	Erkek	306	384,76	117737,0	66322,0	-,765	0,44	Kadın	448	372,54	166898,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Erkek	306	372,17	113885,5	66914,5	-1,360	0,57	Kadın	448	381,14	170749,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Erkek	306	371,55	113695,5	66724,5	-,565	0,52	Kadın	448	381,56	170939,5	Okulun denetsel yeterliliği	Erkek	306	372,97	114128,0	67157,0	-,511	0,60	Kadın	448	380,60	170507,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Erkek	306	382,13	116930,5	67128,5	-,482	0,63	Kadın	448	374,34	167704,5																																
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Erkek	306	388,62	118918,5	65140,5	-1,161	0,24																																																																																																																				
	Kadın	448	369,90	165716,5				Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Erkek	306	390,53	119501,5	64557,5	-1,360	0,17	Kadın	448	368,60	165133,5	Okulun finansal yeterliliği	Erkek	306	384,76	117737,0	66322,0	-,765	0,44	Kadın	448	372,54	166898,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Erkek	306	372,17	113885,5	66914,5	-1,360	0,57	Kadın	448	381,14	170749,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Erkek	306	371,55	113695,5	66724,5	-,565	0,52	Kadın	448	381,56	170939,5	Okulun denetsel yeterliliği	Erkek	306	372,97	114128,0	67157,0	-,511	0,60	Kadın	448	380,60	170507,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Erkek	306	382,13	116930,5	67128,5	-,482	0,63	Kadın	448	374,34	167704,5																																												
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Erkek	306	390,53	119501,5	64557,5	-1,360	0,17																																																																																																																				
	Kadın	448	368,60	165133,5				Okulun finansal yeterliliği	Erkek	306	384,76	117737,0	66322,0	-,765	0,44	Kadın	448	372,54	166898,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Erkek	306	372,17	113885,5	66914,5	-1,360	0,57	Kadın	448	381,14	170749,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Erkek	306	371,55	113695,5	66724,5	-,565	0,52	Kadın	448	381,56	170939,5	Okulun denetsel yeterliliği	Erkek	306	372,97	114128,0	67157,0	-,511	0,60	Kadın	448	380,60	170507,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Erkek	306	382,13	116930,5	67128,5	-,482	0,63	Kadın	448	374,34	167704,5																																																								
Okulun finansal yeterliliği	Erkek	306	384,76	117737,0	66322,0	-,765	0,44																																																																																																																				
	Kadın	448	372,54	166898,0				Okulun mevzuatsal yeterliliği	Erkek	306	372,17	113885,5	66914,5	-1,360	0,57	Kadın	448	381,14	170749,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Erkek	306	371,55	113695,5	66724,5	-,565	0,52	Kadın	448	381,56	170939,5	Okulun denetsel yeterliliği	Erkek	306	372,97	114128,0	67157,0	-,511	0,60	Kadın	448	380,60	170507,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Erkek	306	382,13	116930,5	67128,5	-,482	0,63	Kadın	448	374,34	167704,5																																																																				
Okulun mevzuatsal yeterliliği	Erkek	306	372,17	113885,5	66914,5	-1,360	0,57																																																																																																																				
	Kadın	448	381,14	170749,5				Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Erkek	306	371,55	113695,5	66724,5	-,565	0,52	Kadın	448	381,56	170939,5	Okulun denetsel yeterliliği	Erkek	306	372,97	114128,0	67157,0	-,511	0,60	Kadın	448	380,60	170507,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Erkek	306	382,13	116930,5	67128,5	-,482	0,63	Kadın	448	374,34	167704,5																																																																																
Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Erkek	306	371,55	113695,5	66724,5	-,565	0,52																																																																																																																				
	Kadın	448	381,56	170939,5				Okulun denetsel yeterliliği	Erkek	306	372,97	114128,0	67157,0	-,511	0,60	Kadın	448	380,60	170507,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Erkek	306	382,13	116930,5	67128,5	-,482	0,63	Kadın	448	374,34	167704,5																																																																																												
Okulun denetsel yeterliliği	Erkek	306	372,97	114128,0	67157,0	-,511	0,60																																																																																																																				
	Kadın	448	380,60	170507,0				Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Erkek	306	382,13	116930,5	67128,5	-,482	0,63	Kadın	448	374,34	167704,5																																																																																																								
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Erkek	306	382,13	116930,5	67128,5	-,482	0,63																																																																																																																				
	Kadın	448	374,34	167704,5																																																																																																																							

* $p < ,05$ SO: Sıra ortalaması Sıra Ortalaması (SO) yüksek olan katılımcı grubu okullarının yeterliliğini düşük olana göre daha yeterli bulmuşlardır.

Tablo 4'den de anlaşılacağı üzere yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerden oluşan katılımcıların cinsiyetleri Anadolu liselerinin yeterliliğini puanlamada, anketin her bir alt boyutu ve toplam puanı açısından fark yaratmamaktadır.

4.2.2. Katılımcıların yaşlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği

Katılımcıların yaşlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği ilişkin yapılan Kruskal-Wallis Testi sonrası puan farkları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüş bu nedenle ANOVA da Tamhane's T2 testine bakılmış ve aralarında anlamlı fark olan gruplar sembollerle (Tablo 5) gösterilmiştir.

Okulun yöneticilerinin yeterliliğini; 32-42 Yaş ($\bar{x}=3,16$) aralığında olan katılımcılar, 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,75$) ve 14-17 Yaş ($\bar{x}=2,84$) aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır. Ayrıca 43-53 Yaş ($\bar{x}=2,98$) aralığında olan katılımcılar, 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,75$) ve 14-17 Yaş ($\bar{x}=2,84$) aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği; 32-42 Yaş ($\bar{x}=2,83$) aralığında olan katılımcılar, 43-53 Yaş ($\bar{x}=2,47$) ve 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,21$) aralığındaki katılımcılara

göre daha yüksek puanlamışlardır. Ayrıca 14-17 Yaş ($\bar{x}=2,67$) aralığında olan katılımcılar, 43-53 Yaş ($\bar{x}=2,47$) katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Tablo 5. Yaşlara göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları

Boyutlar	Yaşınız?	\bar{x}	N	SO	H	P
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	32-42 Yaş ^{1,3}	3,16	69	479,20	25,334	,000*
	43-53 Yaş ^{2,3}	2,98	219	398,70		
	54-Üstü Yaş ^{1,2,3}	2,75	65	316,96		
Milli Eğitim Bakanlığının yeterliliği	14-17 Yaş ^{1,2}	2,84	401	358,23		
	32-42 Yaş ^{1,2,3}	2,83	69	438,65	24,085	,000*
	43-53 Yaş ^{1,2}	2,47	219	348,16		
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	54-Üstü Yaş ^{1,3}	2,21	65	287,18		
	14-17 Yaş ^{2,3}	2,67	401	397,64		
	32-42 Yaş ^{1,2,3}	3,02	69	410,10	49,152	,000*
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	43-53 Yaş ^{1,2}	2,62	219	322,02		
	54-Üstü Yaş ^{1,3}	2,34	65	264,42		
	14-17 Yaş ^{2,3}	3,01	401	420,52		
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	32-42 Yaş ^{1,2,3}	3,10	69	466,51	17,662	,000*
	43-53 Yaş ^{1,2}	2,87	219	395,11		
	54-Üstü Yaş ^{1,3}	2,77	65	359,44		
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	14-17 Yaş ¹	2,75	401	355,49		
	32-42 Yaş ¹	2,72	69	390,92	32,175	,000*
	43-53 Yaş ²	2,58	219	350,80		
Okulun finansal yeterliliği	54-Üstü Yaş ^{1,2,3}	2,31	65	256,85		
	14-17 Yaş ³	2,75	401	409,33		
	32-42 Yaş ^{1,3}	2,87	69	437,98	17,595	,000*
Okulun mevzuatsal yeterliliği	43-53 Yaş ^{2,3}	2,75	219	412,55		
	54-Üstü Yaş ^{1,2,3}	2,51	65	341,36		
	14-17 Yaş ^{1,3}	2,59	401	353,81		
Okulun çevresel yeterliliği	32-42 Yaş ^{1,2,3}	3,19	69	441,28	35,686	,000*
	43-53 Yaş ^{1,2,3}	2,84	219	347,26		
	54-Üstü Yaş ^{1,2,3}	2,45	65	258,08		
Okulun denetsel yeterliliği	14-17 Yaş ³	3,02	401	402,40		
	32-42 Yaş ^{1,2,3}	3,38	69	400,17	79,823	,000*
	43-53 Yaş ^{1,2,3}	3,09	219	314,88		
Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	54-Üstü Yaş ^{1,2,3}	2,71	65	223,78		
	14-17 Yaş ^{2,3}	3,45	401	432,71		
	32-42 Yaş ^{1,3}	3,37	69	421,40	56,323	,000*
Okulun denetsel yeterliliği	43-53 Yaş ^{2,3}	3,16	219	331,71		
	54-Üstü Yaş ^{1,2,3}	2,78	65	237,25		
	14-17 Yaş ^{2,3}	3,42	401	417,69		
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	32-42 Yaş ^{1,2,3}	3,51	69	406,85	63,316	,000*
	43-53 Yaş ^{1,2}	3,20	219	324,55		
	54-Üstü Yaş ^{1,3}	2,85	65	248,21		
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	14-17 Yaş ^{2,3}	3,59	401	422,32		
	32-42 Yaş ^{1,2,3}	3,11	69	459,16	50,877	,000*
	43-53 Yaş ^{1,2,3}	2,86	219	336,36		
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	54-Üstü Yaş ^{1,2,3}	2,57	65	241,12		
	14-17 Yaş ^{2,3}	3,01	401	408,03		

* p< ,05 Not: Farklı anlamlı çıkan grupların sağ üst köşelerindeki sayılar semboldür ve aynı sembolleri taşıyan yukarıdan aşağıya ilk grup ile diğerleri arasında fark olduğuna işaret etmektedir. SO: Sıra ortalaması

İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliğini; 32-42 Yaş ($\bar{x}=3,02$) aralığında olan katılımcılar, 43-53 Yaş ($\bar{x}=2,62$) ve 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,34$) katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır. Ayrıca 14-17 Yaş ($\bar{x}=3,01$) aralığında olan katılımcılar, 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,34$) katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Okulun öğretmenlerinin yeterliliğini; 32-42 Yaş ($\bar{x}=3,10$) aralığında olan katılımcılar 43-53 Yaş ($\bar{x}=2,87$) ,54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,77$) ve 14-17 Yaş ($\bar{x}=2,75$) aralığında olan katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliğini;32-42 Yaş ($\bar{x}=3,10$) aralığında olan katılımcılar 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,58$) katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır. 43-53 Yaş ($\bar{x}=2,58$) aralığında olan katılımcılar, 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,31$) katılımcılara göre daha yüksek puanlanmıştır. Ayrıca 14-17 Yaş ($\bar{x}=2,75$) aralığında olan katılımcılar 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,58$) katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliğini; 32-42 Yaş ($\bar{x}=2,87$) aralığında olan katılımcılar, 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,51$) ve 14-17 Yaş ($\bar{x}=2,59$) aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır. Ayrıca 43-53 Yaş ($\bar{x}=2,75$) aralığında olan katılımcılar, 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,51$) katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Okulun finansal yeterliliğini; 32-42 Yaş ($\bar{x}=3,19$) aralığında olan katılımcılar, 43-53 Yaş ($\bar{x}=2,84$) ve 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,45$) aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır. Ayrıca 14-17 Yaş ($\bar{x}=3,02$) aralığındaki katılımcılar 43-53 Yaş ($\bar{x}=2,84$) ve 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,45$) aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Okulun mevzuatsal yeterliliğini; 32-42 Yaş ($\bar{x}=3,38$) aralığında olan katılımcılar, 43-53 Yaş ($\bar{x}=3,09$) ve 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,71$) aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır. Ayrıca 14-17 Yaş ($\bar{x}=3,45$) aralığındaki katılımcılar 32-42 Yaş ($\bar{x}=3,38$) aralığında olan katılımcılar, 43-53 Yaş ($\bar{x}=3,09$) ve 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,71$) aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği; 32-42 Yaş ($\bar{x}=3,37$) aralığında olan katılımcılar 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,78$) aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır. Ayrıca 14-17 Yaş ($\bar{x}=3,42$) aralığındaki katılımcılar, 43-53 Yaş ($\bar{x}=3,16$) aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Okulun denetsel yeterliliği; 32-42 Yaş ($\bar{x}=3,51$) aralığında olan katılımcılar 43-53 Yaş ($\bar{x}=3,20$) ve 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,85$) aralığındaki katılımcılara göre daha

yüksek puanlamışlardır. Ayrıca 14-17 Yaş ($\bar{x}=3,59$) aralığındaki katılımcılar, 32-42 Yaş ($\bar{x}=3,51$) ve 43-53 Yaş ($\bar{x}=3,20$) aralığında olan katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Tablo 4 irdelendiğinde katılımcıların yaşlarına göre Anadolu Liselerinin yeterlilikleri; 32-42 Yaş ($\bar{x}=3,11$) aralığında olan katılımcılar ,43-53 Yaş ($\bar{x}=2,86$) ve 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,57$) aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır. Ayrıca 14-17 Yaş ($\bar{x}=3,01$) aralığındaki katılımcılar 43-53 Yaş ($\bar{x}=2,86$) ve 54-Üstü Yaş ($\bar{x}=2,57$) aralığındaki katılımcılara göre daha yüksek puanlamışlardır.

4.2.3. Okul LGS puanlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği

Okul LGS puanlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliğine ilişkin yapılan Kruskal-Wallis Testi sonrası puan farkları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüş bu nedenle ANOVA'da Tamhane's T2 testine bakılmış ve aralarında anlamlı fark olan gruplar sembollerle (Tablo 6) gösterilmiştir. Buna göre Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği, Okulun finansal yeterliliği ve Okulun mevzuatsal yeterliliği maddeleri açısından Okul LGS Puanlarına göre katılımcıların bakışlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar vardır. Diğer alt boyutlar ve anketin tümü açısından bir fark yoktur.

Katılımcıların okullarının yeterliliğine ilişkin LGS puanları açısından fark çıkan alt boyutlardan biri olan okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği alt boyutunda Yüksek Puanlı ($\bar{x}=2,81$) okulların katılımcılarının orta puanlı ($\bar{x}=2,68$) ve puansız ($\bar{x}=2,77$) okulların katılımcılarına göre daha yüksek bir puanlamada buldukları anlaşılmıştır.

Katılımcıların okullarının yeterliliğine ilişkin LGS puanları açısından fark çıkan alt boyutlardan biri olan okulun finansal yeterliliği alt boyutunda puansız ($\bar{x}=3,07$) okulların katılımcılarının orta puanlı ($\bar{x}=2,79$) okulların katılımcılarına göre daha yüksek bir puanlamada buldukları görülmüştür.

Katılımcıların okullarının yeterliliğine ilişkin LGS puanları açısından fark çıkan alt boyutlardan biri olan okulun veli ve öğrencilerin yeterliliğinde puansız ($\bar{x}=2,71$) okulların katılımcılarının yüksek puanlı ($\bar{x}=2,81$) okulların katılımcılarına göre daha düşük bir puanlamada buldukları görülmektedir.

Tablo 6. Okul LGS puanlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut

Boyutlar	LGS Puanları	\bar{x}	N	SO	H	P
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	Yüksek Puanlı	2,91	286	380,72	,74	,69
	Orta Puanlı	2,93	253	382,96		
	Puansız	2,87	215	366,80		
Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	Yüksek Puanlı	2,52	286	361,66	3,55	,16
	Orta Puanlı	2,59	253	377,39		
	Puansız	2,67	215	398,70		
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Yüksek Puanlı	2,78	286	363,99	2,71	,25
	Orta Puanlı	2,85	253	376,81		
	Puansız	2,91	215	396,28		
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Yüksek Puanlı	2,77	286	390,03	1,57	,45
	Orta Puanlı	2,55	253	368,18		
	Puansız	2,62	215	371,80		
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Yüksek Puanlı	2,85	286	382,14	2,49	,28
	Orta Puanlı	2,80	253	388,65		
	Puansız	2,81	215	358,20		
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Yüksek Puanlı ¹	2,81	286	415,05	15,76	,00*
	Orta Puanlı ¹	2,68	253	341,41		
	Puansız ¹	2,71	215	370,03		
Okulun finansal yeterliliği	Yüksek Puanlı	2,97	286	382,61	10,33	,00*
	Orta Puanlı ¹	2,79	253	345,24		
	Puansız ¹	3,07	215	408,67		
Okulun mevzuatsal yeterliliği	Yüksek Puanlı ¹	3,32	286	383,81	5,88	,04*
	Orta Puanlı ¹	3,18	253	352,30		
	Puansız	3,32	215	398,75		
Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği	Yüksek Puanlı	3,33	286	381,26	1,69	,42
	Orta Puanlı	3,22	253	363,98		
	Puansız	3,30	215	388,41		
Okulun denetsel yeterliliği	Yüksek Puanlı	3,45	286	383,87	1,63	,44
	Orta Puanlı	3,33	253	364,33		
	Puansız	3,44	215	384,52		
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Yüksek Puanlı	2,96	286	380,40	1,50	,47
	Orta Puanlı	2,89	253	364,67		
	Puansız	2,96	215	388,74		

* p < ,05 Not: Farklı anlamlı çıkan grupların sağ üst köşelerindeki sayılar semboldür ve aynı sembolleri taşıyan yukarıdan aşağıya ilk grup ile diğerleri arasında fark olduğuna işaret etmektedir. SO: Sıra ortalaması

Katılımcıların okullarının yeterliliğine ilişkin LGS puanları açısından fark çıkan alt boyutlardan biri olan okulun finansal yeterliliğinde orta puanlı ($\bar{x}=2,79$) okulların katılımcıları, puansız ($\bar{x}=3,07$) okulların katılımcılarına göre daha düşük puanlamışlardır.

Katılımcıların okullarının yeterliliğine ilişkin LGS puanları açısından fark çıkan alt boyutlardan biri olan okulun mevzuatsal yeterliliği alt boyutunda yüksek Puanlı ($\bar{x}=3,32$) okulların katılımcılarının orta puanlı ($\bar{x}=3,18$) okulların katılımcılarına göre daha yüksek bir puanlamada buldukları anlaşılmaktadır.

4.2.4. Katılımcıların okuldaki pozisyona göre Anadolu liselerinin yeterliliği

Katılımcıların okuldaki pozisyonuna göre Anadolu liselerinin yeterliliğinde, Kruskal-Wallis Testi sonrası puan farklarının tüm ve alt boyutların bütününde anlamlı farklı çıkması nedeniyle ANOVA da Tamhane's T2 testine bakılmış ve aralarında anlamlı

fark olan gruplar sembollerle (Tablo 7) gösterilmiştir. Görüldüğü gibi tüm ve alt boyutların bütününe verilen puanlar katılımcıların pozisyonlarından etkilenmektedirler.

Okullarındaki pozisyonu öğrenci ($\bar{x}=2,84$) ve öğretmen ($\bar{x}=2,83$) olanlar Okul yöneticilerinin yeterliliğini veli ($\bar{x}=3,10$) ve yöneticilere ($\bar{x}=3,12$) göre daha düşük puanlamışlardır.

Milli Eğitim Bakanlığının yeterliliği incelendiğinde ise öğretmen ($\bar{x}=2,15$) olanlar öğrencilere ($\bar{x}=2,67$) göre, öğretmenler ($\bar{x}=2,15$) veli ($\bar{x}=2,83$) göre daha düşük puanladıkları anlaşılmıştır. İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliğine bakıldığında öğretmenin ($\bar{x}=2,24$) öğrencinin ($\bar{x}=3,01$), veli ($\bar{x}=3,08$) ve yöneticilere ($\bar{x}=2,71$) göre daha düşük puanladıkları görülmüştür.

Okullarındaki pozisyonu öğrenci ($\bar{x}=2,75$) olanlar okulun öğretmenlerinin yeterliliğini öğretmen ($\bar{x}=2,98$) olanlara göre daha düşük olarak puanlamışlardır.

Okullarındaki pozisyonu öğretmen ($\bar{x}=2,44$) olanlar öğrenci ($\bar{x}=2,75$) olanlara göre okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliğini daha düşük puanlarken yine öğretmenlerin ($\bar{x}=2,44$) velilere göre ($\bar{x}=2,69$) daha düşük puanladıkları görülmektedir.

Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği incelendiğinde öğrenciler ($\bar{x}=2,59$), veli ($\bar{x}=2,7596$) ve yöneticilere göre ($\bar{x}=2,97$) daha düşük puanlamışlardır.

Okulun finansal yeterliliğine bakıldığında, öğretmen ($\bar{x}=2,39$) olanlar öğrenci ($\bar{x}=3,02$) ve veli ($\bar{x}=3,31$) olanlara göre daha düşük puanlarken yöneticilerin ($\bar{x}=2,84$) öğrenci ($\bar{x}=3,02$) ve velilerden ($\bar{x}=3,31$) daha düşük puan verdikleri anlaşılmıştır. Okullarındaki pozisyonu öğretmen ($\bar{x}=2,39$) olanlar öğrenci ($\bar{x}=3,02$) ve veli ($\bar{x}=3,31$) olanlara göre okulun finansal yeterliliğini daha düşük puanlamışlar, pozisyonu yönetici ($\bar{x}=2,84$) olanlar ise öğrenci ($\bar{x}=3,02$) veli ($\bar{x}=3,31$) göre düşük, öğretmenlere ($\bar{x}=2,39$) göre daha yüksek puanlamışlardır.

Tablo 7. Okuldaki pozisyona göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları

Boyutlar	Pozisyon	N	\bar{x}	SO	H	P
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	Öğrenci ^{1,3}	401	2,84	358,23	26,94	,000*
	Veli ^{1,2}	159	3,10	447,62		
Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	Yönetici ³	24	3,12	461,79	55,40	,000*
	Öğretmen ^{2,3}	170	2,83	345,46		
	Öğrenci ¹	401	2,67	397,64		
	Veli ²	159	2,83	436,40		
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Yönetici	24	2,70	398,83	97,78	,000*
	Öğretmen ^{1,2}	170	2,15	271,89		
	Öğrenci ¹	401	3,01	420,52		
	Veli ²	159	3,08	428,07		
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Yönetici ³	24	2,71	326,08	15,19	,002*
	Öğretmen ^{1,2,3}	170	2,24	235,98		
	Öğrenci ¹	401	2,75	355,49		
	Veli	159	2,83	378,13		
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Yönetici	24	2,76	354,27	31,91	,000*
	Öğretmen ¹	170	2,98	432,10		
	Öğrenci ¹	401	2,75	409,33		
	Veli ²	159	2,69	386,70		
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Yönetici	24	2,57	345,08	13,49	,004*
	Öğretmen ^{1,2}	170	2,44	298,39		
	Öğrenci ¹	401	2,5	353,81		
	Veli ¹	159	2,75	403,44		
Okulun finansal yeterliliği	Yönetici ¹	24	2,97	480,88	95,01	,000*
	Öğretmen ^{1,2}	170	2,67	394,53		
	Öğrenci ^{1,2}	401	3,02	402,40		
	Veli ^{1,2}	159	3,31	462,22		
Okulun mevzuatsal yeterliliği	Yönetici ²	24	2,84	338,92	160,34	,000*
	Öğretmen ^{1,2}	170	2,39	244,98		
	Öğrenci ^{1,3}	401	3,45	432,71		
	Veli ²	159	3,53	442,51		
Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Yönetici ^{1,2,3}	24	2,81	224,31	143,23	,000*
	Öğretmen ^{1,2}	170	2,69	208,08		
	Öğrenci ¹	401	3,42	417,69		
	Veli ^{1,2}	159	3,61	463,57		
Okulun denetsel yeterliliği	Yönetici ^{1,2}	24	2,81	218,50	189,87	,000*
	Öğretmen ^{1,2}	170	2,72	224,65		
	Öğrenci ¹	401	3,59	422,32		
	Veli ²	159	3,73	470,18		
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Yönetici ^{1,2}	24	2,99	225,08	94,84	,000*
	Öğretmen ^{1,2}	170	2,73	206,60		
	Öğrenci ^{1,2}	401	3,01	408,03		
	Veli ^{1,2}	159	3,15	454,40		
	Yönetici ²	24	2,83	311,67		
	Öğretmen ^{1,2}	170	2,58	242,86		

* p< ,05 Not: Farkı anlamlı çıkan grupların sağ üst köşelerindeki sayılar semboldür ve aynı sembolleri taşıyan yukarıdan aşağıya ilk grup ile diğerleri arasında fark olduğuna işaret etmektedir. SO: Sıra ortalaması

Okulun mevzuatsal yeterliliği incelendiğinde, okulda pozisyonu öğretmen (\bar{x} =2,69) olanlar yönetici (\bar{x} =2,81) ve öğrenci (\bar{x} =3,45) olanlara göre daha düşük puanlarken, veliler (\bar{x} =3,53), öğrenci (\bar{x} =3,45), yönetici (\bar{x} =2,81) ve öğretmene göre (\bar{x} =2,69) daha yüksek puanlamışlardır.

Okullarındaki pozisyonu öğretmen ($\bar{x}=2,72$) ve yönetici ($\bar{x}=2,81$) olanlar okulun çevresi ile iş birliği yeterliliğini, öğrenci ($\bar{x}=3,42$) ve veli ($\bar{x}=3,61$) göre daha düşük puanlamışlardır.

Okulun denetsel yeterliliği incelendiğinde, öğretmen ($\bar{x}=2,73$) ve yönetici ($\bar{x}=2,99$) olanlar, öğrenci ($\bar{x}=3,59$) olanlara göre düşük puanlamışlar, veli ($\bar{x}=3,73$) olanlar ise yönetici ($\bar{x}=2,99$) ve öğretmenlere ($\bar{x}=2,73$) göre daha yüksek puanlamışlardır. Anadolu Liselerinin yeterliliği incelendiğinde ise öğretmenlerin ($\bar{x}=2,58$) öğrenci ($\bar{x}=3,01$) ve velilere ($\bar{x}=3,15$) göre daha düşük puanladıkları, yönetici ($\bar{x}=2,83$) olanların ise öğretmenlerden ($\bar{x}=2,58$) yüksek, öğrenci ($\bar{x}=3,01$) ve veli ($\bar{x}=3,15$) olanlardan düşük puanladıkları görülmektedir.

4.2.5. Yönetici ve öğretmenlere göre aynı okulda bulunan yıl sayısına göre Anadolu liselerinin yeterliliği

Yönetici ve öğretmenlere göre aynı okulda bulunan yıl sayısına göre Anadolu liselerinin yeterliliği, Kruskal-Wallis Testi sonrası puan farklarının tüm ve alt boyutların bütününde anlamlı farklı çıkması nedeniyle ANOVA’da Tamhane’s T2 testine bakılmış ve aralarında anlamlı fark olan gruplar sembollerle (Tablo 8) gösterilmiştir.

Aynı okulda 0-4 Yıl bulunanlar ($\bar{x}=2,92$), 10 ve Üstü ($\bar{x}=2,83$) bulunanlara göre okul yöneticilerinin yeterliliğini daha yüksek puanlamışlardır.

Aynı okulda 0-4 Yıl bulunanlar ($\bar{x}=2,72$) , 10 ve Üstü ($\bar{x}=2,15$) bulunanlara göre Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliğini daha yüksek puanlamışlardır. 5-9 Yıl bulunanlar ($\bar{x}=2,70$) ise, 10 ve Üstü ($\bar{x}=2,15$) bulunanlara göre daha yüksek puanlamışlardır.

İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği incelendiğinde aynı okulda 0-4 Yıl bulunanlar ($\bar{x}=3,03$), 10 ve Üstü ($\bar{x}=2,24$) bulunanlara göre daha yüksek puanlamışlar, 5-9 yıl bulunanlar ise ($\bar{x}=2,71$) 10 ve Üstü ($\bar{x}=2,24$) bulunanlara göre daha yüksek puanladıkları görülmektedir.

Aynı okulda 10 ve Üstü ($\bar{x}=2,98$) bulunanlar, okulun öğretmenlerinin yeterliliğini 0-4 yıl ($\bar{x}=2,78$) bulunanlara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği incelendiğinde 0-4 yıl ($\bar{x}=2,73$) aynı okulda bulunanlar, 10 ve üstü ($\bar{x}=2,44$) bulunanlara göre daha yüksek puanladıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 8. Aynı okulda bulunulan yıl sayısına göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları

Boyutlar	Yıl Sayısı	\bar{x}	N	SO	H	P
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	0-4 Yıl ¹	2,92	560	383,61	7,73	,021*
	5-9 Yıl	3,12	24	461,79		
	10 ve Üstü ¹	2,83	170	345,46		
Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	0-4 Yıl ¹	2,72	560	408,65	51,79	,000*
	5-9 Yıl ²	2,70	24	398,83		
	10 ve Üstü ^{1,2}	2,15	170	271,89		
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	0-4 Yıl ¹	3,03	560	422,67	97,64	,000*
	5-9 Yıl ²	2,71	24	326,08		
	10 ve Üstü ^{1,2}	2,24	170	235,98		
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	0-4 Yıl ¹	2,78	560	361,92	13,95	,001*
	5-9 Yıl	2,76	24	354,27		
	10 ve Üstü ¹	2,98	170	432,10		
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	0-4 Yıl ¹	2,73	560	402,90	30,68	,000*
	5-9 Yıl	2,57	24	345,08		
	10 ve Üstü ¹	2,44	170	298,39		
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	0-4 Yıl ¹	2,64	560	367,90	7,56	,023*
	5-9 Yıl ¹	2,97	24	480,88		
	10 ve Üstü	2,67	170	394,53		
Okulun finansal yeterliliği	0-4 Yıl ¹	3,10	560	419,38	86,24	,000*
	5-9 Yıl ²	2,84	24	338,92		
	10 ve Üstü ^{1,2}	2,39	170	244,98		
Okulun mevzuatsal yeterliliği	0-4 Yıl ¹	3,47	560	435,50	160,10	,000*
	5-9 Yıl ¹	2,81	24	224,31		
	10 ve Üstü ¹	2,69	170	208,08		
Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	0-4 Yıl ¹	3,47	560	430,71	137,87	,000*
	5-9 Yıl ¹	2,81	24	218,50		
	10 ve Üstü ¹	2,72	170	224,65		
Okulun denetsel yeterliliği	0-4 Yıl ¹	3,63	560	435,91	183,43	,000*
	5-9 Yıl ¹	2,99	24	225,08		
	10 ve Üstü ¹	2,73	170	206,60		
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	0-4 Yıl ¹	3,05	560	421,19	89,68	,000*
	5-9 Yıl	2,83	24	311,67		
	10 ve Üstü ¹	2,58	170	242,86		

* $p < ,05$ Not: Farkı anlamlı çıkan grupların sağ üst köşelerindeki sayılar semboldür ve aynı sembolleri taşıyan yukarıdan aşağıya ilk grup ile diğerleri arasında fark olduğuna işaret etmektedir. SO: Sıra ortalaması

Aynı okulda 0-4 yıl ($\bar{x}=2,73$) bulunanlar, 10 ve üstü ($\bar{x}=2,44$) bulunanlara göre okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliğini daha yüksek puanlamışlardır. Okulun finansal yeterliliği incelendiğinde, aynı okulda 0-4 yıl ($\bar{x}=3,10$) bulunanlar, 10 ve üstü ($\bar{x}=2,39$) bulunanlara göre daha yüksek puanlamışlar, 5-9 yıl ($\bar{x}=2,84$) bulunanlar ise 10 ve üstü ($\bar{x}=2,39$) bulunanlara göre daha yüksek puanlamışlardır.

Aynı okulda 0-4 yıl ($\bar{x}=3,47$) bulunanlar, okulun mevzuatsal yeterliliğini, 5-9 yıl ($\bar{x}=2,81$) ve 10 ve üstü ($\bar{x}=2,69$) bulunanlara göre daha yüksek puanladıkları gözlenmiştir.

Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği incelendiğinde, aynı okulda 0-4 yıl ($\bar{x}=3,47$) olanlar, 10 ve üstü ($\bar{x}=2,72$) olanlara göre daha yüksek puanladıkları görülmektedir.

Aynı okulda 0-4 yıl ($\bar{x}=3,63$) bulunanlar ,5-9 yıl ($\bar{x}=2,99$) ve 10 ve üstü ($\bar{x}=2,73$) bulunanlara göre okulun denetsel yeterliliğini daha yüksek puanlamışlardır.

Aynı okulda 0-4 yıl ($\bar{x}=3,63$) bulunanlar okulun denetsel yeterliliğini ,5-9 yıl ($\bar{x}=2,99$) 10 ve üstü ($\bar{x}=2,73$) bulunanalar göre daha yüksek puanladıkları görülmektedir. Anadolu Liselerinin Yeterliliği incelendiğinde; aynı okulda 0-4 yıl ($\bar{x}=3,05$) bulunanlar ,10 ve üstü ($\bar{x}=2,58$) bulunanlara göre daha yüksek puanlamışlardır.

4.2.6.Yönetici ve öğretmenlerin genel hizmet sürelerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği

4.2.6.1. Sadece okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşlerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği

Öğrenci ve velilerin yanıtlamasına kapalı bir soru olarak sadece yönetici ve öğretmenlerin yanıtladığı hizmet süreleri ölçütlü soruya verilen cevaplar Tablo 9 da görülebileceği üzere önce genel olarak yönetici ve öğretmenlerin okullarının yeterliliğine dair görüşlerin puan dağılımlarını SKPA temelinde açıklanması fırsatı doğurmuştur.

Tablo 9. Sadece okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşlerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği boyut ve toplam bazında SKPA'ya göre puanlar

Maddeler	N	SS	\bar{x}	Seçenek
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	194	,63	2,86	Orta
Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	194	,76	2,22	Orta
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	194	,79	2,30	Orta
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	194	,54	2,95	İyi
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	194	,67	2,46	Orta
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	194	,74	2,71	Orta
Okulun finansal yeterliliği	194	,76	2,45	Orta
Okulun mevzuatsal yeterliliği	194	,67	2,70	İyi
Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği	194	,76	2,74	İyi
Okulun denetsel yeterliliği	194	,84	2,76	İyi
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	194	,56	2,61	İyi

Tablo 9'da da görülebileceği üzere yönetici ve öğretmenler okullarının genel olarak yeterliliğini ($\bar{x}=2,61$), mevzuatsal ($\bar{x}=2,70$), çevre ile iş birliği ($\bar{x}=2,74$), denetsel ($\bar{x}=2,76$) ve öğretmen ($\bar{x}=2,95$) açılarından "İyi" görmektedirler. Ancak diğer boyutlar olan yöneticilerin ($\bar{x}=2,86$), Milli Eğitim Bakanlığı ($\bar{x}=2,22$), İl/İlçe Milli Eğitim

Müdürlükleri ($\bar{x}=2,30$), okulun bina/donanım ve personeli ($\bar{x}=2,46$), okulun veli-öğrenci ($\bar{x}=2,71$) ve okulun finansal ($\bar{x}=2,45$) yeterlilikleri açısından “orta” olarak değerlendirmektedirler. Her ne kadar SKPA’nın Yetersiz aralığına girmese de yönetici ve öğretmenlerin genel olarak liselerinin yeterliliğini alt sınırdaki orta düzeyde görmeleri dikkat çekicidir.

4.2.6.2. Yöneticilikteki/Öğretmenlikteki genel hizmet süresine göre Anadolu liselerinin yeterliliği

Tablo 10’da da görülebildiği üzere yönetici ve öğretmenlerin hizmet süreleri ne olursa olsun okullarının yeterliliğinin; Okulun yöneticilerinin yeterliliği ($U=2726,00$), Milli Eğitim Bakanlığı’nın yeterliliği ($U=2840,00$), İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği ($U=2804,50$), Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği ($U=2511,50$) ve Okulun finansal yeterliliği ($U=2806,50$) alt boyutlarını benzer şekilde puanlamışlardır.

Tablo 10. Yöneticilikteki/öğretmenlikteki genel hizmet süresine göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları

Boyutlar	Hizmet Süresi	N	SO	ST	U	Z	P																																																																																																																				
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	106,3	4254,0	2726,0	-1,12	,26																																																																																																																				
	16 Yıl ve Üstü	154	95,2	14661,0				Milli Eğitim Bakanlığı’nın yeterliliği	10-15 Yıl	40	103,5	4140,0	2840,0	-,76	,44	16 Yıl ve Üstü	154	95,9	14775,0	İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	104,3	4175,5	2804,5	-,87	,38	16 Yıl ve Üstü	154	95,7	14739,5	Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	122,6	4906,5	2073,5	-3,20	,00*	16 Yıl ve Üstü	154	90,9	14008,5	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	117,2	4688,5	2291,5	-2,49	,01*	16 Yıl ve Üstü	154	92,3	14226,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	111,7	4468,5	2511,5	-1,80	,072	16 Yıl ve Üstü	154	93,8	14446,5	Okulun finansal yeterliliği	10-15 Yıl	40	104,3	4173,5	2806,5	-,86	,38	16 Yıl ve Üstü	154	95,7	14741,5	Okulun mevzuatsal yeterliliği	10-15 Yıl	40	116,0	4643,5	2336,5	-2,35	,01*	16 Yıl ve Üstü	154	92,6	14271,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	10-15 Yıl	40	115,8	4633,5	2346,5	-2,32	,02*	16 Yıl ve Üstü	154	92,7	14281,5	Okulun denetsel yeterliliği	10-15 Yıl	40	113,5	4543,0	2437,0	-2,04	,04*	16 Yıl ve Üstü	154	93,3	14372,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	10-15 Yıl	40	114,1	4564,0	2416,0	-2,09	,03*
Milli Eğitim Bakanlığı’nın yeterliliği	10-15 Yıl	40	103,5	4140,0	2840,0	-,76	,44																																																																																																																				
	16 Yıl ve Üstü	154	95,9	14775,0				İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	104,3	4175,5	2804,5	-,87	,38	16 Yıl ve Üstü	154	95,7	14739,5	Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	122,6	4906,5	2073,5	-3,20	,00*	16 Yıl ve Üstü	154	90,9	14008,5	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	117,2	4688,5	2291,5	-2,49	,01*	16 Yıl ve Üstü	154	92,3	14226,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	111,7	4468,5	2511,5	-1,80	,072	16 Yıl ve Üstü	154	93,8	14446,5	Okulun finansal yeterliliği	10-15 Yıl	40	104,3	4173,5	2806,5	-,86	,38	16 Yıl ve Üstü	154	95,7	14741,5	Okulun mevzuatsal yeterliliği	10-15 Yıl	40	116,0	4643,5	2336,5	-2,35	,01*	16 Yıl ve Üstü	154	92,6	14271,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	10-15 Yıl	40	115,8	4633,5	2346,5	-2,32	,02*	16 Yıl ve Üstü	154	92,7	14281,5	Okulun denetsel yeterliliği	10-15 Yıl	40	113,5	4543,0	2437,0	-2,04	,04*	16 Yıl ve Üstü	154	93,3	14372,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	10-15 Yıl	40	114,1	4564,0	2416,0	-2,09	,03*	16 Yıl ve Üstü	154	93,1	14351,0								
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	104,3	4175,5	2804,5	-,87	,38																																																																																																																				
	16 Yıl ve Üstü	154	95,7	14739,5				Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	122,6	4906,5	2073,5	-3,20	,00*	16 Yıl ve Üstü	154	90,9	14008,5	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	117,2	4688,5	2291,5	-2,49	,01*	16 Yıl ve Üstü	154	92,3	14226,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	111,7	4468,5	2511,5	-1,80	,072	16 Yıl ve Üstü	154	93,8	14446,5	Okulun finansal yeterliliği	10-15 Yıl	40	104,3	4173,5	2806,5	-,86	,38	16 Yıl ve Üstü	154	95,7	14741,5	Okulun mevzuatsal yeterliliği	10-15 Yıl	40	116,0	4643,5	2336,5	-2,35	,01*	16 Yıl ve Üstü	154	92,6	14271,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	10-15 Yıl	40	115,8	4633,5	2346,5	-2,32	,02*	16 Yıl ve Üstü	154	92,7	14281,5	Okulun denetsel yeterliliği	10-15 Yıl	40	113,5	4543,0	2437,0	-2,04	,04*	16 Yıl ve Üstü	154	93,3	14372,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	10-15 Yıl	40	114,1	4564,0	2416,0	-2,09	,03*	16 Yıl ve Üstü	154	93,1	14351,0																				
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	122,6	4906,5	2073,5	-3,20	,00*																																																																																																																				
	16 Yıl ve Üstü	154	90,9	14008,5				Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	117,2	4688,5	2291,5	-2,49	,01*	16 Yıl ve Üstü	154	92,3	14226,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	111,7	4468,5	2511,5	-1,80	,072	16 Yıl ve Üstü	154	93,8	14446,5	Okulun finansal yeterliliği	10-15 Yıl	40	104,3	4173,5	2806,5	-,86	,38	16 Yıl ve Üstü	154	95,7	14741,5	Okulun mevzuatsal yeterliliği	10-15 Yıl	40	116,0	4643,5	2336,5	-2,35	,01*	16 Yıl ve Üstü	154	92,6	14271,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	10-15 Yıl	40	115,8	4633,5	2346,5	-2,32	,02*	16 Yıl ve Üstü	154	92,7	14281,5	Okulun denetsel yeterliliği	10-15 Yıl	40	113,5	4543,0	2437,0	-2,04	,04*	16 Yıl ve Üstü	154	93,3	14372,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	10-15 Yıl	40	114,1	4564,0	2416,0	-2,09	,03*	16 Yıl ve Üstü	154	93,1	14351,0																																
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	117,2	4688,5	2291,5	-2,49	,01*																																																																																																																				
	16 Yıl ve Üstü	154	92,3	14226,5				Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	111,7	4468,5	2511,5	-1,80	,072	16 Yıl ve Üstü	154	93,8	14446,5	Okulun finansal yeterliliği	10-15 Yıl	40	104,3	4173,5	2806,5	-,86	,38	16 Yıl ve Üstü	154	95,7	14741,5	Okulun mevzuatsal yeterliliği	10-15 Yıl	40	116,0	4643,5	2336,5	-2,35	,01*	16 Yıl ve Üstü	154	92,6	14271,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	10-15 Yıl	40	115,8	4633,5	2346,5	-2,32	,02*	16 Yıl ve Üstü	154	92,7	14281,5	Okulun denetsel yeterliliği	10-15 Yıl	40	113,5	4543,0	2437,0	-2,04	,04*	16 Yıl ve Üstü	154	93,3	14372,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	10-15 Yıl	40	114,1	4564,0	2416,0	-2,09	,03*	16 Yıl ve Üstü	154	93,1	14351,0																																												
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	10-15 Yıl	40	111,7	4468,5	2511,5	-1,80	,072																																																																																																																				
	16 Yıl ve Üstü	154	93,8	14446,5				Okulun finansal yeterliliği	10-15 Yıl	40	104,3	4173,5	2806,5	-,86	,38	16 Yıl ve Üstü	154	95,7	14741,5	Okulun mevzuatsal yeterliliği	10-15 Yıl	40	116,0	4643,5	2336,5	-2,35	,01*	16 Yıl ve Üstü	154	92,6	14271,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	10-15 Yıl	40	115,8	4633,5	2346,5	-2,32	,02*	16 Yıl ve Üstü	154	92,7	14281,5	Okulun denetsel yeterliliği	10-15 Yıl	40	113,5	4543,0	2437,0	-2,04	,04*	16 Yıl ve Üstü	154	93,3	14372,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	10-15 Yıl	40	114,1	4564,0	2416,0	-2,09	,03*	16 Yıl ve Üstü	154	93,1	14351,0																																																								
Okulun finansal yeterliliği	10-15 Yıl	40	104,3	4173,5	2806,5	-,86	,38																																																																																																																				
	16 Yıl ve Üstü	154	95,7	14741,5				Okulun mevzuatsal yeterliliği	10-15 Yıl	40	116,0	4643,5	2336,5	-2,35	,01*	16 Yıl ve Üstü	154	92,6	14271,5	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	10-15 Yıl	40	115,8	4633,5	2346,5	-2,32	,02*	16 Yıl ve Üstü	154	92,7	14281,5	Okulun denetsel yeterliliği	10-15 Yıl	40	113,5	4543,0	2437,0	-2,04	,04*	16 Yıl ve Üstü	154	93,3	14372,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	10-15 Yıl	40	114,1	4564,0	2416,0	-2,09	,03*	16 Yıl ve Üstü	154	93,1	14351,0																																																																				
Okulun mevzuatsal yeterliliği	10-15 Yıl	40	116,0	4643,5	2336,5	-2,35	,01*																																																																																																																				
	16 Yıl ve Üstü	154	92,6	14271,5				Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	10-15 Yıl	40	115,8	4633,5	2346,5	-2,32	,02*	16 Yıl ve Üstü	154	92,7	14281,5	Okulun denetsel yeterliliği	10-15 Yıl	40	113,5	4543,0	2437,0	-2,04	,04*	16 Yıl ve Üstü	154	93,3	14372,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	10-15 Yıl	40	114,1	4564,0	2416,0	-2,09	,03*	16 Yıl ve Üstü	154	93,1	14351,0																																																																																
Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	10-15 Yıl	40	115,8	4633,5	2346,5	-2,32	,02*																																																																																																																				
	16 Yıl ve Üstü	154	92,7	14281,5				Okulun denetsel yeterliliği	10-15 Yıl	40	113,5	4543,0	2437,0	-2,04	,04*	16 Yıl ve Üstü	154	93,3	14372,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	10-15 Yıl	40	114,1	4564,0	2416,0	-2,09	,03*	16 Yıl ve Üstü	154	93,1	14351,0																																																																																												
Okulun denetsel yeterliliği	10-15 Yıl	40	113,5	4543,0	2437,0	-2,04	,04*																																																																																																																				
	16 Yıl ve Üstü	154	93,3	14372,0				Anadolu Liselerinin Yeterliliği	10-15 Yıl	40	114,1	4564,0	2416,0	-2,09	,03*	16 Yıl ve Üstü	154	93,1	14351,0																																																																																																								
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	10-15 Yıl	40	114,1	4564,0	2416,0	-2,09	,03*																																																																																																																				
	16 Yıl ve Üstü	154	93,1	14351,0																																																																																																																							

* $p < ,05$ Not: Farklı anlamlı çıkan grupların sağ üst köşelerindeki sayılar semboldür ve aynı semboller taşıyan yukarıdan aşağıya ilk grup ile diğerleri arasında fark olduğuna işaret etmektedir. SO: Sıra ortalaması

Sıra Ortalaması (SO) yüksek olan katılımcılar okullarını diğerine göre daha yeterli bulmuşlardır. Buna göre yöneticilikteki/öğretmenlikteki genel hizmet süresi 10-15 Yıl (so=122,66) olanlar, 16 Yıl ve Üstü (so=90,96) olanlara göre okullarındaki

öğretmenlerin daha yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticilikteki/öğretmenlikteki genel hizmet süresi 10-15 Yıl (so=117,21) olanlar, 16 Yıl ve Üstü (so=92,38) olanlara göre okulun bina/donanım ve personelinin daha yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticilikteki/öğretmenlikteki genel hizmet süresi 10-15 Yıl (so=116,09) olanlar, 16 Yıl ve Üstü (so=92,67) olanlara göre okulun mevzuatsal yeterliliğini daha yeterli olarak ifade etmişlerdir. Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği incelendiğinde, yöneticilikteki/öğretmenlikteki genel hizmet süresi 10-15 Yıl (so=115,84) olanlar, 16 Yıl ve Üstü (so=92,74) olanlara göre daha yeterli buldukları anlaşılmıştır. Yöneticilikteki/öğretmenlikteki genel hizmet süresi 10-15 Yıl (so=113,58) olanlar, 16 Yıl ve Üstü (so=93,32) olanlara göre okulun denetsel yeterliliğini daha yeterli olarak puanlamışlardır. Anadolu Liselerinin yeterliliği incelendiğinde, yöneticilikteki/öğretmenlikteki genel hizmet süresi 10-15 Yıl (so=114,10) olanlar, 16 Yıl ve Üstü (so=93,19) olanlara göre daha yeterli bulmuşlardır.

4.2.7. Okul yöneticisi, öğretmen ve velilerin eğitim durumlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği

Kruskall-Wallis Testi sonrası puan farklarının tüm ve alt boyutların bütününde anlamlı farklı çıkması nedeniyle ANOVA da Tamhane's T2 testine bakılmış ve aralarında anlamlı fark olan gruplar sembollerle (Tablo 11) gösterilmiştir. Eğitim düzeyleri ne olursa olsun bütün katılımcılar Okulun yöneticileri ($H=1,81$), öğretmenleri ($H=2,12$), Okulun bina/donanım ve personelini ($H=4,07$) ve veli-öğrencilerinin ($H=3,53$) yeterliliğine benzer puanlar vermişlerdir.

Katılımcıların eğitim durumu lise ($\bar{x}=3,10$) olan katılımcılar eğitim durumu lisans ($\bar{x}=2,40$) ve lisansüstü ($\bar{x}=2,36$) olanlara göre Milli Eğitim Bakanlığı'nı daha fazla yeterli bulmuşlardır.

Katılımcıların eğitim durumu lise ($\bar{x}=3,36$) olan katılımcılar eğitim durumu lisans ($\bar{x}=2,57$) ve lisansüstü ($\bar{x}=2,38$) olanlara göre İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerini daha fazla yeterli bulmuşlardır.

Okulun finansal yeterliliği incelendiğinde; katılımcıların eğitim durumu lise ($\bar{x}=3,29$) olan katılımcılar eğitim durumu lisans ($\bar{x}=2,79$) ve lisansüstü ($\bar{x}=2,66$) olanlara göre daha fazla yeterli bulmuşlardır.

Katılımcıların eğitim durumu lise ($\bar{x}=3,68$) olan katılımcılar eğitim durumu lisansüstü ($\bar{x}=3,08$) ve lisans ($\bar{x}=3,02$) olanlara göre okulun mevzuatsal yeterliliğini daha fazla yeterli bulmuşlardır.

Tablo 11. Okul yöneticisi, öğretmen ve velilerin eğitim durumlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları

Boyutlar	Eğitim dur.	N	\bar{x}	SO	H	P
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	Lise	52	3,10	193,38	1,81	,403
	Lisans	225	2,96	175,86		
	Lisansüstü	76	2,92	169,18		
Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	Lise ¹	52	3,10	246,60	28,49	,000*
	Lisans ¹	225	2,40	165,78		
	Lisansüstü ¹	76	2,36	162,59		
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Lise ¹	52	3,36	256,75	39,93	,000*
	Lisans ¹	225	2,57	168,70		
	Lisansüstü ¹	76	2,38	147,01		
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Lise	52	2,83	159,31	2,12	,345
	Lisans	225	2,92	181,82		
	Lisansüstü	76	2,88	174,82		
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Lise	52	2,70	202,71	4,07	,130
	Lisans	225	2,52	171,07		
	Lisansüstü	76	2,58	176,97		
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Lise	52	2,47	174,01	3,53	,171
	Lisans	225	2,40	171,16		
	Lisansüstü	76	2,56	196,35		
Okulun finansal yeterliliği	Lise ¹	52	3,29	232,83	19,89	,000*
	Lisans ¹	225	2,79	171,44		
	Lisansüstü ¹	76	2,66	155,27		
Okulun mevzuatsal yeterliliği	Lise ¹	52	3,68	257,89	38,87	,000*
	Lisans ¹	225	3,02	164,35		
	Lisansüstü ¹	76	3,08	159,11		
Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Lise ¹	52	3,89	245,39	28,46	,000*
	Lisans ¹	225	3,06	163,42		
	Lisansüstü ¹	76	3,11	170,41		
Okulun denetsel yeterliliği	Lise ¹	52	3,69	255,04	39,01	,000*
	Lisans ¹	225	2,98	161,54		
	Lisansüstü ¹	76	2,94	169,36		
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Lisans ¹	225	2,76	165,46	31,90	,000*
	Lisansüstü ¹	76	2,75	160,75		

* p< ,05 Not: Farkı anlamlı çıkan grupların sağ üst köşelerindeki sayılar semboldür ve aynı sembolleri taşıyan yukarıdan aşağıya ilk grup ile diğerleri arasında fark olduğuna işaret etmektedir. SO: Sıra ortalaması

Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği incelendiğinde; katılımcıların eğitim durumu lise ($\bar{x}=3,894$) olan katılımcılar eğitim durumu lisansüstü ($\bar{x}=3,116$) ve lisans ($\bar{x}=3,069$) olanlara göre daha fazla yeterli bulmuşlardır.

Katılımcıların eğitim durumu lise ($\bar{x}=3,69$) olan katılımcılar eğitim durumu lisans ($\bar{x}=2,98$) ve lisansüstü ($\bar{x}=2,94$) olanlara göre okulun denetsel yeterliliğini daha fazla yeterli bulmuşlardır.

Anadolu Liselerinin yeterliliği incelendiğinde; katılımcıların eğitim durumu lise ($\bar{x}=3,21$) olan katılımcılar eğitim durumu lisans ($\bar{x}=2,76$) ve lisansüstü ($\bar{x}=2,75$) olanlara göre daha fazla yeterli bulmuşlardır.

4.2.8. Okul yöneticisi ve öğretmenlerin başka bir Anadolu lisesinde şimdiki pozisyonuna benzer deneyiminin olmasına göre Anadolu liselerinin yeterliliği

Tablo 12’de de görülebildiği üzere katılımcıların başka bir Anadolu lisesinde şimdiki pozisyonuna benzer deneyiminin olmasına göre okullarının yeterliliğinin; Okulun yöneticilerinin yeterliliği (U=44682,0), Okulun öğretmenlerinin yeterliliği (U=43769,0) ve Okulun veli ile öğrencilerinin yeterliliği (U=46654,0) alt boyutlarını benzer şekilde puanlamışlardır.

Tablo 12. Katılımcıların başka bir Anadolu lisesinde şimdiki pozisyonuna benzer deneyiminin olmasına göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları

Boyutlar	Başka bir Anadolu lisesi deneyimi	N	SO	ST	U	Z	P																																																																																																																				
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	Evet	166	352,67	58543,00	44682,0	-1,66	,096																																																																																																																				
	Hayır	588	384,51	226092,00				Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	Evet	166	296,41	49204,00	35343,0	-5,43	,000*	Hayır	588	400,39	235431,00	İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Evet	166	261,44	43399,00	29538,0	-7,79	,000*	Hayır	588	410,27	241236,00	Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Evet	166	407,83	67700,00	43769,0	-2,04	,041	Hayır	588	368,94	216935,00	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Evet	166	304,54	50553,50	36692,5	-4,89	,000*	Hayır	588	398,10	234081,50	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	166	390,45	64815,00	46654,0	-,86	,385	Hayır	588	373,84	219820,00	Okulun finansal yeterliliği	Evet	166	279,96	46474,00	32613,0	-6,60	,000*	Hayır	588	405,04	238161,00	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	166	222,82	36988,50	23127,5	-10,55	,000*	Hayır	588	421,17	247646,50	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Evet	166	236,61	39276,50	25415,5	-9,72	,000*	Hayır	588	417,28	245358,50	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	166	220,03	36525,50	22664,5	-11,41	,000*	Hayır	588	421,95	248109,50	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	166	256,58	42592,00	28731,0	-8,10	,000*
Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	Evet	166	296,41	49204,00	35343,0	-5,43	,000*																																																																																																																				
	Hayır	588	400,39	235431,00				İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Evet	166	261,44	43399,00	29538,0	-7,79	,000*	Hayır	588	410,27	241236,00	Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Evet	166	407,83	67700,00	43769,0	-2,04	,041	Hayır	588	368,94	216935,00	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Evet	166	304,54	50553,50	36692,5	-4,89	,000*	Hayır	588	398,10	234081,50	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	166	390,45	64815,00	46654,0	-,86	,385	Hayır	588	373,84	219820,00	Okulun finansal yeterliliği	Evet	166	279,96	46474,00	32613,0	-6,60	,000*	Hayır	588	405,04	238161,00	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	166	222,82	36988,50	23127,5	-10,55	,000*	Hayır	588	421,17	247646,50	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Evet	166	236,61	39276,50	25415,5	-9,72	,000*	Hayır	588	417,28	245358,50	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	166	220,03	36525,50	22664,5	-11,41	,000*	Hayır	588	421,95	248109,50	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	166	256,58	42592,00	28731,0	-8,10	,000*	Hayır	588	411,64	242043,00								
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Evet	166	261,44	43399,00	29538,0	-7,79	,000*																																																																																																																				
	Hayır	588	410,27	241236,00				Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Evet	166	407,83	67700,00	43769,0	-2,04	,041	Hayır	588	368,94	216935,00	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Evet	166	304,54	50553,50	36692,5	-4,89	,000*	Hayır	588	398,10	234081,50	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	166	390,45	64815,00	46654,0	-,86	,385	Hayır	588	373,84	219820,00	Okulun finansal yeterliliği	Evet	166	279,96	46474,00	32613,0	-6,60	,000*	Hayır	588	405,04	238161,00	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	166	222,82	36988,50	23127,5	-10,55	,000*	Hayır	588	421,17	247646,50	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Evet	166	236,61	39276,50	25415,5	-9,72	,000*	Hayır	588	417,28	245358,50	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	166	220,03	36525,50	22664,5	-11,41	,000*	Hayır	588	421,95	248109,50	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	166	256,58	42592,00	28731,0	-8,10	,000*	Hayır	588	411,64	242043,00																				
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Evet	166	407,83	67700,00	43769,0	-2,04	,041																																																																																																																				
	Hayır	588	368,94	216935,00				Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Evet	166	304,54	50553,50	36692,5	-4,89	,000*	Hayır	588	398,10	234081,50	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	166	390,45	64815,00	46654,0	-,86	,385	Hayır	588	373,84	219820,00	Okulun finansal yeterliliği	Evet	166	279,96	46474,00	32613,0	-6,60	,000*	Hayır	588	405,04	238161,00	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	166	222,82	36988,50	23127,5	-10,55	,000*	Hayır	588	421,17	247646,50	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Evet	166	236,61	39276,50	25415,5	-9,72	,000*	Hayır	588	417,28	245358,50	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	166	220,03	36525,50	22664,5	-11,41	,000*	Hayır	588	421,95	248109,50	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	166	256,58	42592,00	28731,0	-8,10	,000*	Hayır	588	411,64	242043,00																																
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Evet	166	304,54	50553,50	36692,5	-4,89	,000*																																																																																																																				
	Hayır	588	398,10	234081,50				Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	166	390,45	64815,00	46654,0	-,86	,385	Hayır	588	373,84	219820,00	Okulun finansal yeterliliği	Evet	166	279,96	46474,00	32613,0	-6,60	,000*	Hayır	588	405,04	238161,00	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	166	222,82	36988,50	23127,5	-10,55	,000*	Hayır	588	421,17	247646,50	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Evet	166	236,61	39276,50	25415,5	-9,72	,000*	Hayır	588	417,28	245358,50	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	166	220,03	36525,50	22664,5	-11,41	,000*	Hayır	588	421,95	248109,50	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	166	256,58	42592,00	28731,0	-8,10	,000*	Hayır	588	411,64	242043,00																																												
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	166	390,45	64815,00	46654,0	-,86	,385																																																																																																																				
	Hayır	588	373,84	219820,00				Okulun finansal yeterliliği	Evet	166	279,96	46474,00	32613,0	-6,60	,000*	Hayır	588	405,04	238161,00	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	166	222,82	36988,50	23127,5	-10,55	,000*	Hayır	588	421,17	247646,50	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Evet	166	236,61	39276,50	25415,5	-9,72	,000*	Hayır	588	417,28	245358,50	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	166	220,03	36525,50	22664,5	-11,41	,000*	Hayır	588	421,95	248109,50	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	166	256,58	42592,00	28731,0	-8,10	,000*	Hayır	588	411,64	242043,00																																																								
Okulun finansal yeterliliği	Evet	166	279,96	46474,00	32613,0	-6,60	,000*																																																																																																																				
	Hayır	588	405,04	238161,00				Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	166	222,82	36988,50	23127,5	-10,55	,000*	Hayır	588	421,17	247646,50	Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Evet	166	236,61	39276,50	25415,5	-9,72	,000*	Hayır	588	417,28	245358,50	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	166	220,03	36525,50	22664,5	-11,41	,000*	Hayır	588	421,95	248109,50	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	166	256,58	42592,00	28731,0	-8,10	,000*	Hayır	588	411,64	242043,00																																																																				
Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	166	222,82	36988,50	23127,5	-10,55	,000*																																																																																																																				
	Hayır	588	421,17	247646,50				Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Evet	166	236,61	39276,50	25415,5	-9,72	,000*	Hayır	588	417,28	245358,50	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	166	220,03	36525,50	22664,5	-11,41	,000*	Hayır	588	421,95	248109,50	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	166	256,58	42592,00	28731,0	-8,10	,000*	Hayır	588	411,64	242043,00																																																																																
Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Evet	166	236,61	39276,50	25415,5	-9,72	,000*																																																																																																																				
	Hayır	588	417,28	245358,50				Okulun denetsel yeterliliği	Evet	166	220,03	36525,50	22664,5	-11,41	,000*	Hayır	588	421,95	248109,50	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	166	256,58	42592,00	28731,0	-8,10	,000*	Hayır	588	411,64	242043,00																																																																																												
Okulun denetsel yeterliliği	Evet	166	220,03	36525,50	22664,5	-11,41	,000*																																																																																																																				
	Hayır	588	421,95	248109,50				Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	166	256,58	42592,00	28731,0	-8,10	,000*	Hayır	588	411,64	242043,00																																																																																																								
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	166	256,58	42592,00	28731,0	-8,10	,000*																																																																																																																				
	Hayır	588	411,64	242043,00																																																																																																																							

* p< ,05 SO: Sıra ortalaması Sıra Ortalaması (SO) yüksek olan katılımcı grubu okullarının yeterliliğini düşük olana göre daha yeterli bulmuşlardır.

Sıra Ortalaması (SO) yüksek olan katılımcı grubu okullarının yeterliliğini düşük olana göre daha yeterli bulmuşlardır. Buna göre başka bir Anadolu lisesi deneyimine Hayır diyenler (so=400,39), Evet diyenlere (so=296,41) göre Milli Eğitim Bakanlığı'nı daha yeterli bulmuşlardır. Başka bir Anadolu lisesi deneyimine

Hayır diyenler (so=410,27), Evet diyenlere (so=261,44) göre İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerini daha yeterli bulmuşlardır.

Başka bir Anadolu lisesi deneyimine Hayır diyenler (so=398,10), Evet diyenlere (so=304,54) göre okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği daha yeterli bulmuşlardır.

Okulun finansal yeterliliği incelendiğinde, başka bir Anadolu lisesi deneyimine Hayır diyenler (so=405,04), Evet diyenlere (so=279,96) göre daha yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Başka bir Anadolu lisesi deneyimine Hayır diyenler (so=421,17), Evet diyenlere (so=222,82) göre okulun mevzuatsal yeterliliğini daha yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Başka bir Anadolu lisesi deneyimine Hayır diyenler (so=417,28), Evet diyenlere (so=236,61) göre okulun çevresi ile işbirliği yeterliliğini daha yeterli olduğunu söylemişlerdir.

Başka bir Anadolu lisesi deneyimine Hayır diyenler (so=421,95), Evet diyenlere (so=220,03) göre okulun denetsel yeterliliğini daha yeterli olarak ifade etmişlerdir.

Anadolu Liselerinin yeterliliği incelendiğinde, başka bir Anadolu lisesi deneyimine Hayır diyenler (so=411,64), Evet diyenlere (so=256,58) göre daha yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

4.2.9. Yönetici ve öğretmenlerin lisansüstü eğitimleri ve türüne göre Anadolu liselerinin yeterliliği

Yönetici ve öğretmenlerin lisansüstü eğitimleri ve türüne göre Anadolu liselerinin yeterliliği, Kruskal-Wallis Testi sonrası puan farklarının tüm ve alt boyutların bütününde anlamlı farklı çıkması nedeniyle ANOVA da Tamhane's T2 testine bakılmış ve aralarında anlamlı fark olan gruplar sembollerle (Tablo 13) gösterilmiştir. Görüldüğü gibi yönetici ve öğretmenlerin lisansüstü eğitimleri ve türleri ister olmasın ister olsun ve türü kendi branşı ya da eğitim yönetimi olsun Milli Eğitim Bakanlığı ($H=4,605$), İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ($H=4,349$) ve Okulun finansal ($H=6,903$) yeterliliklerine aynı puanlamada bulunmuşlardır.

Tablo 13. *Yönetici ve öğretmenlerin lisansüstü eğitimleri ve türüne göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları*

Boyutlar	Lisansüstü eğitim varsa türü	N	\bar{x}	SO	H	P
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	Eğitim Yönetimi ¹	11	3,27	131,82	8,24	,041
	Kendi Branşı	41	2,89	100,24		
	Başka Alanda	17	3,09	117,91		
	Yoktur ¹	125	2,79	90,80		
Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	Eğitim Yönetimi	11	2,49	114,50	4,60	,203
	Kendi Branşı	41	2,25	97,50		
	Başka Alanda	17	2,52	120,09		
	Yoktur	125	2,14	92,93		
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Eğitim Yönetimi	11	2,36	98,00	4,34	,226
	Kendi Branşı	41	2,41	103,79		
	Başka Alanda	17	2,59	120,09		
	Yoktur	125	2,21	92,32		
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Eğitim Yönetimi ¹	11	3,44	153,55	14,86	,002*
	Kendi Branşı	41	3,08	107,56		
	Başka Alanda	17	2,90	92,68		
	Yoktur ¹	125	2,87	89,92		
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Eğitim Yönetimi ¹	11	3,13	150,36	16,14	,001*
	Kendi Branşı	41	2,55	105,87		
	Başka Alanda	17	2,67	114,94		
	Yoktur ¹	125	2,34	87,73		
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Eğitim Yönetimi ¹	11	3,49	155,86	16,21	,001*
	Kendi Branşı ¹	41	2,75	101,34		
	Başka Alanda ¹	17	2,92	112,68		
	Yoktur ¹	125	2,60	89,04		
Okulun finansal yeterliliği	Eğitim Yönetimi	11	3,07	136,00	6,90	,075
	Kendi Branşı	41	2,41	95,73		
	Başka Alanda	17	2,58	110,03		
	Yoktur	125	2,39	92,99		
Okulun mevzuatsal yeterliliği	Eğitim Yönetimi ^{1,2}	11	3,42	156,32	15,53	,001*
	Kendi Branşı ¹	41	2,71	97,84		
	Başka Alanda	17	2,91	112,59		
	Yoktur ²	125	2,61	90,16		
Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Eğitim Yönetimi ¹	11	3,42	143,23	13,34	,004*
	Kendi Branşı	41	2,86	105,87		
	Başka Alanda	17	3,00	115,18		
	Yoktur ¹	125	2,60	88,33		
Okulun denetsel yeterliliği	Eğitim Yönetimi ¹	11	3,37	139,05	10,04	,018*
	Kendi Branşı	41	2,84	102,82		
	Başka Alanda	17	3,00	113,12		
	Yoktur ¹	125	2,65	89,98		
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Eğitim Yönetimi ¹	11	3,15	146,09	14,01	,003*
	Kendi Branşı	41	2,67	101,88		
	Başka Alanda	17	2,82	119,24		
	Yoktur ¹	125	2,52	88,83		

* p< ,05 Not: Farklı anlamlı çıkan grupların sağ üst köşelerindeki sayılar semboldür ve aynı sembolleri taşıyan yukarıdan aşağıya ilk grup ile diğerleri arasında fark olduğuna işaret etmektedir. SO: Sıra ortalaması

Tablo 13’de görülebildiği üzere yönetici ve öğretmenlerin lisansüstü eğitimlerinin olup olmaması, olduğu takdirde türü Anadolu liselerinin yeterliliğini değerlendirirken bazı boyutlarda fark yaratan bir değişken niteliği göstermektedir. Buna göre lisansüstü eğitimini Eğitim Yönetiminde (\bar{x} =3,27) yapanlar ile lisansüstü eğitimi olmayanlar (\bar{x} =2,79) arasında “Okulun yöneticilerinin yeterliliği” ne

bakışlarında fark vardır ve eğitim yönetiminde yüksek lisans yapanlar okul yöneticilerini daha yeterli bulmuşlardır.

Lisansüstü eğitimini Eğitim Yönetiminde ($\bar{x}=3,44$) yapanlar ile lisansüstü eğitimi olmayanlar ($\bar{x}=2,87$) arasında “Okulun öğretmenlerinin yeterliliği” ne bakışlarında fark vardır ve eğitim yönetiminde yüksek lisans yapanlar okul öğretmenlerini daha yeterli bulmuşlardır.

Lisansüstü eğitimini Eğitim Yönetiminde ($\bar{x}=3,27$) yapanlar ile lisansüstü eğitimi olmayanlar ($\bar{x}=2,79$) arasında “Okulun yöneticilerinin yeterliliği” ne bakışlarında fark vardır ve eğitim yönetiminde yüksek lisans yapanlar okulun yöneticilerini daha yeterli bulmuşlardır.

Lisansüstü eğitimini Eğitim Yönetiminde ($\bar{x}=3,44$) yapanlar ile lisansüstü eğitimi olmayanlar ($\bar{x}=2,87$) arasında “Okulun öğretmenlerinin yeterliliği” ne bakışlarında fark vardır ve eğitim yönetiminde yüksek lisans yapanlar okulun öğretmenlerini daha yeterli bulmuşlardır.

Lisansüstü eğitimini Eğitim Yönetiminde ($\bar{x}=3,13$) yapanlar ile lisansüstü eğitimi olmayanlar ($\bar{x}=2,34$) arasında “Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği” ne bakışlarında fark vardır ve eğitim yönetiminde yüksek lisans yapanlar okulun bina/donanım ve personelini yeterli bulmuşlardır.

Lisansüstü eğitimini Eğitim Yönetiminde ($\bar{x}=3,49$) yapanlar ile lisansüstü eğitimini başka alanda ($\bar{x}=2,92$) yapanlar “Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği” ni, kendi branşında ($\bar{x}=2,75$) lisansüstü eğitim yapanlar ve lisansüstü eğitim yapmayanlardan ($\bar{x}=2,60$) daha yeterli bulmuşlardır.

Lisansüstü eğitimini Eğitim Yönetiminde ($\bar{x}=3,42$) yapanlar ile kendi branşında ($\bar{x}=2,71$) arasında “Okulun mevzuatsal yeterliliği” ne bakışlarında fark vardır ve eğitim yönetiminde yüksek lisans yapanlar okul mevzuatsal yeterliliklerini daha yeterli bulmuşlardır. Lisansüstü eğitim yapmayanlar ($\bar{x}=2,61$) eğitim yönetimi alanında ($\bar{x}=3,42$) lisansüstü eğitim yapanlara göre okul mevzuatsal yeterliliklerini daha az yeterli bulmuşlardır.

Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği incelendiğinde Eğitim Yönetimi alanında ($\bar{x}=3,42$) lisansüstü eğitim alanla, eğitim almayanlara ($\bar{x}=2,60$) göre daha

yeterli bulmuşlardır. Lisansüstü eğitimini Eğitim Yönetiminde ($\bar{x}=3,37$) yapanlar ile lisansüstü eğitimi olmayanlar ($\bar{x}=2,65$) arasında “Okulun denetsel yeterliliği” ne bakışlarında fark vardır ve eğitim yönetiminde yüksek lisans yapanlar okulun denetsel yeterliliğini daha yeterli bulmuşlardır. Anadolu Liselerinin Yeterliliği incelendiğinde ise; Eğitim Yönetimi alanında ($\bar{x}=3,15$) lisansüstü eğitim alanlar, eğitim almayanlara ($\bar{x}=2,52$) göre daha yeterli bulmuşlardır.

4.2.10. *Yönetici ve öğretmenler okuldaki pozisyon ile ilgili herhangi bir hizmet içi kurs/seminer/hizmet içi eğitime katılım durumuna göre Anadolu liselerinin yeterliliği*

Tablo 14’de de görülebildiği üzere yönetici, öğretmen ve veliler okuldaki pozisyonları ile ilgili herhangi bir eğitsel faaliyete katılsalar da katılmasalar da anketin toplamı ile dokuz boyutta benzer puan vermişlerdir.

Tablo 14. *Yönetici ve öğretmenler okuldaki pozisyon ile ilgili herhangi bir hizmet içi kurs/seminer/hizmetiçi eğitime katılma durumuna göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları*

Boyutlar	Hizmet Süresi	N	SO	ST	U	Z	P																																																																																																																				
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	Evet	202	172,99	34944,0	14441,0	-,855	,39																																																																																																																				
	Hayır	151	182,36	27537,0				Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	Evet	202	174,09	35167,0	14664,0	-,620	,53	Hayır	151	180,89	27314,0	İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Evet	202	174,35	35218,5	14715,5	-,565	,57	Hayır	151	180,55	27262,5	Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Evet	202	179,17	36192,0	14813,0	-,465	,64	Hayır	151	174,10	26289,0	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Evet	202	174,68	35284,5	14781,5	-,496	,62	Hayır	151	180,11	27196,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	202	171,59	34660,5	14157,5	-1,156	,24	Hayır	151	184,24	27820,5	Okulun finansal yeterliliği	Evet	202	182,98	36961,0	14044,0	-1,279	,20	Hayır	151	169,01	25520,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	202	181,00	36561,0	14102,0	-1,229	,21	Hayır	151	171,66	25920,0	Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği	Evet	202	182,69	36903,0	13341,0	-2,096	,03*	Hayır	151	169,39	25578,0	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	202	186,46	37664,0	14444,0	-,855	,39	Hayır	151	164,35	24817,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	202	178,14	35984,0	15021,0	-,242	,80
Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	Evet	202	174,09	35167,0	14664,0	-,620	,53																																																																																																																				
	Hayır	151	180,89	27314,0				İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Evet	202	174,35	35218,5	14715,5	-,565	,57	Hayır	151	180,55	27262,5	Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Evet	202	179,17	36192,0	14813,0	-,465	,64	Hayır	151	174,10	26289,0	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Evet	202	174,68	35284,5	14781,5	-,496	,62	Hayır	151	180,11	27196,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	202	171,59	34660,5	14157,5	-1,156	,24	Hayır	151	184,24	27820,5	Okulun finansal yeterliliği	Evet	202	182,98	36961,0	14044,0	-1,279	,20	Hayır	151	169,01	25520,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	202	181,00	36561,0	14102,0	-1,229	,21	Hayır	151	171,66	25920,0	Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği	Evet	202	182,69	36903,0	13341,0	-2,096	,03*	Hayır	151	169,39	25578,0	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	202	186,46	37664,0	14444,0	-,855	,39	Hayır	151	164,35	24817,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	202	178,14	35984,0	15021,0	-,242	,80	Hayır	151	175,48	26497,0								
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Evet	202	174,35	35218,5	14715,5	-,565	,57																																																																																																																				
	Hayır	151	180,55	27262,5				Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Evet	202	179,17	36192,0	14813,0	-,465	,64	Hayır	151	174,10	26289,0	Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Evet	202	174,68	35284,5	14781,5	-,496	,62	Hayır	151	180,11	27196,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	202	171,59	34660,5	14157,5	-1,156	,24	Hayır	151	184,24	27820,5	Okulun finansal yeterliliği	Evet	202	182,98	36961,0	14044,0	-1,279	,20	Hayır	151	169,01	25520,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	202	181,00	36561,0	14102,0	-1,229	,21	Hayır	151	171,66	25920,0	Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği	Evet	202	182,69	36903,0	13341,0	-2,096	,03*	Hayır	151	169,39	25578,0	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	202	186,46	37664,0	14444,0	-,855	,39	Hayır	151	164,35	24817,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	202	178,14	35984,0	15021,0	-,242	,80	Hayır	151	175,48	26497,0																				
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Evet	202	179,17	36192,0	14813,0	-,465	,64																																																																																																																				
	Hayır	151	174,10	26289,0				Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Evet	202	174,68	35284,5	14781,5	-,496	,62	Hayır	151	180,11	27196,5	Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	202	171,59	34660,5	14157,5	-1,156	,24	Hayır	151	184,24	27820,5	Okulun finansal yeterliliği	Evet	202	182,98	36961,0	14044,0	-1,279	,20	Hayır	151	169,01	25520,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	202	181,00	36561,0	14102,0	-1,229	,21	Hayır	151	171,66	25920,0	Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği	Evet	202	182,69	36903,0	13341,0	-2,096	,03*	Hayır	151	169,39	25578,0	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	202	186,46	37664,0	14444,0	-,855	,39	Hayır	151	164,35	24817,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	202	178,14	35984,0	15021,0	-,242	,80	Hayır	151	175,48	26497,0																																
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Evet	202	174,68	35284,5	14781,5	-,496	,62																																																																																																																				
	Hayır	151	180,11	27196,5				Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	202	171,59	34660,5	14157,5	-1,156	,24	Hayır	151	184,24	27820,5	Okulun finansal yeterliliği	Evet	202	182,98	36961,0	14044,0	-1,279	,20	Hayır	151	169,01	25520,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	202	181,00	36561,0	14102,0	-1,229	,21	Hayır	151	171,66	25920,0	Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği	Evet	202	182,69	36903,0	13341,0	-2,096	,03*	Hayır	151	169,39	25578,0	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	202	186,46	37664,0	14444,0	-,855	,39	Hayır	151	164,35	24817,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	202	178,14	35984,0	15021,0	-,242	,80	Hayır	151	175,48	26497,0																																												
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Evet	202	171,59	34660,5	14157,5	-1,156	,24																																																																																																																				
	Hayır	151	184,24	27820,5				Okulun finansal yeterliliği	Evet	202	182,98	36961,0	14044,0	-1,279	,20	Hayır	151	169,01	25520,0	Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	202	181,00	36561,0	14102,0	-1,229	,21	Hayır	151	171,66	25920,0	Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği	Evet	202	182,69	36903,0	13341,0	-2,096	,03*	Hayır	151	169,39	25578,0	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	202	186,46	37664,0	14444,0	-,855	,39	Hayır	151	164,35	24817,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	202	178,14	35984,0	15021,0	-,242	,80	Hayır	151	175,48	26497,0																																																								
Okulun finansal yeterliliği	Evet	202	182,98	36961,0	14044,0	-1,279	,20																																																																																																																				
	Hayır	151	169,01	25520,0				Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	202	181,00	36561,0	14102,0	-1,229	,21	Hayır	151	171,66	25920,0	Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği	Evet	202	182,69	36903,0	13341,0	-2,096	,03*	Hayır	151	169,39	25578,0	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	202	186,46	37664,0	14444,0	-,855	,39	Hayır	151	164,35	24817,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	202	178,14	35984,0	15021,0	-,242	,80	Hayır	151	175,48	26497,0																																																																				
Okulun mevzuatsal yeterliliği	Evet	202	181,00	36561,0	14102,0	-1,229	,21																																																																																																																				
	Hayır	151	171,66	25920,0				Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği	Evet	202	182,69	36903,0	13341,0	-2,096	,03*	Hayır	151	169,39	25578,0	Okulun denetsel yeterliliği	Evet	202	186,46	37664,0	14444,0	-,855	,39	Hayır	151	164,35	24817,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	202	178,14	35984,0	15021,0	-,242	,80	Hayır	151	175,48	26497,0																																																																																
Okulun çevresi ile iş birliği yeterliliği	Evet	202	182,69	36903,0	13341,0	-2,096	,03*																																																																																																																				
	Hayır	151	169,39	25578,0				Okulun denetsel yeterliliği	Evet	202	186,46	37664,0	14444,0	-,855	,39	Hayır	151	164,35	24817,0	Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	202	178,14	35984,0	15021,0	-,242	,80	Hayır	151	175,48	26497,0																																																																																												
Okulun denetsel yeterliliği	Evet	202	186,46	37664,0	14444,0	-,855	,39																																																																																																																				
	Hayır	151	164,35	24817,0				Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	202	178,14	35984,0	15021,0	-,242	,80	Hayır	151	175,48	26497,0																																																																																																								
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Evet	202	178,14	35984,0	15021,0	-,242	,80																																																																																																																				
	Hayır	151	175,48	26497,0																																																																																																																							

* p< ,05 Not: Farkı anlamlı çıkan grupların sağ üst köşelerindeki sayılar semboldür ve aynı sembolleri taşıyan yukarıdan aşağıya ilk grup ile diğerleri arasında fark olduğuna işaret etmektedir. SO: Sıra ortalaması

Tablo 14’de de görülebileceği üzere yönetici, öğretmen ve velilerin okuldaki pozisyonları ile ilgili eğitsel bir faaliyetten geçmiş olmaları, okullarının yeterliliğini puanlarken bir tek okulun çevresi ile iş birliği yeterliliğini puanlamada farklılık

yaratmaktadır. Buna göre eğitsel bir faaliyetten geçen katılımcılar (so=182,69) bu maddeyi geçmeyenlere (so=169,39) göre daha fazla puanlamışlardır.

4.2.11. Velilerin mesleklerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği

Öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin yanıtlamasına kapalı bir soru olarak sadece velilerin yanıtladığı velilerin meslekleri ölçütlü soruya verilen cevaplar Tablo 15’de görülebileceği üzere önce genel olarak yönetici, öğretmen ve velilerin okullarının yeterliliğine dair görüşlerinin puan dağılımlarını SKPA temelinde açıklanması fırsatı doğurmuştur.

Tablo 15. Sadece velilerin görüşlerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği boyut ve toplam bazında SKPA’ya göre puanlar

Maddeler	N	ss	\bar{x}	Seçenek
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	159	,47	3,11	İyi
Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	159	,92	2,83	İyi
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	159	,86	3,08	İyi
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	159	,57	2,84	İyi
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	159	,47	2,69	İyi
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	159	,44	2,48	Orta
Okulun finansal yeterliliği	159	,74	3,31	Pekiyi
Okulun mevzuatsal yeterliliği	159	,65	3,53	Pekiyi
Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	159	,56	3,61	Pekiyi
Okulun denetsel yeterliliği	159	,65	3,74	Pekiyi
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	159	,40	3,12	İyi

Tablo 15’de de görülebileceği üzere veliler okullarının yeterliliğini bir boyut hariç, diğer boyutlarda ve genel olarak liselerinin yeterliliğinde ($\bar{x}=3,12$) “iyi” ya da “Pekiyi” düzeyinde görmektedirler. Katılımcılar bir boyutta ise; “Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliğini ($\bar{x}=2,48$)” “Orta” düzeyinde diğer boyutlara göre daha düşük puanlamışlardır. Kruskal-Wallis Testi sonrası puan farklarının üç alt boyutta anlamlı farklı çıkması nedeniyle ANOVA da Tamhane’s T2 testine bakılmış ve aralarında anlamlı fark olan gruplar sembollerle (Tablo 16) gösterilmiştir. Meslekleri ne olursa olsun bütün katılımcılar Milli Eğitim Bakanlığı (H=8,75), İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri (H=5,33), Okulun öğretmenleri (H=4,65), Okulun bina/donanım ve personelinin (H=5,58), Okulun finansal (H=9,15), denetsel (H=4,87) ve Okulun çevresi ile işbirliği (H=8,46) yeterliliği ile okullarının genel yeterliliğini (H=6,03) benzer şekilde puanlamışlardır.

Tablo 16. *Velilerin mesleklerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği tüm ve alt boyut farkları*

Boyutlar	Meslekler	N	\bar{x}	SO	H	P
Okulun yöneticilerinin yeterliliği	Memur	47	3,13	86,94	13,02	,01*
	Emekli ¹	31	2,91	56,19		
	Öğretmen ¹	18	3,29	97,69		
	İşçi	13	3,08	70,81		
	Serbest Meslek	50	3,14	84,26		
Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterliliği	Memur	47	2,73	74,93	8,75	,06
	Emekli	31	2,64	70,11		
	Öğretmen	18	2,61	65,47		
	İşçi	13	3,05	90,50		
	Serbest Meslek	50	3,08	93,40		
İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterliliği	Memur	47	3,07	80,54	5,33	,25
	Emekli	31	2,90	74,97		
	Öğretmen	18	2,88	64,53		
	İşçi	13	3,07	72,08		
	Serbest Meslek	50	3,28	90,24		
Okulun öğretmenlerinin yeterliliği	Memur	47	2,92	88,26	4,65	32
	Emekli	31	2,67	65,68		
	Öğretmen	18	2,88	82,89		
	İşçi	13	2,85	79,15		
	Serbest Meslek	50	2,85	80,30		
Okulun bina/donanım ve personelinin yeterliliği	Memur	47	2,76	87,46	5,58	,23
	Emekli	31	2,59	74,35		
	Öğretmen	18	2,85	95,14		
	İşçi	13	2,58	65,65		
	Serbest Meslek	50	2,65	74,77		
Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliği	Memur	47	2,54	87,05	11,41	,02*
	Emekli ¹	31	2,29	58,81		
	Öğretmen ¹	18	2,66	100,03		
	İşçi	13	2,45	73,96		
	Serbest Meslek	50	2,48	80,87		
Okulun finansal yeterliliği	Memur	47	3,52	90,52	9,15	,05
	Emekli	31	2,91	60,47		
	Öğretmen	18	3,32	75,39		
	İşçi	13	3,25	78,50		
	Serbest Meslek	50	3,36	84,27		
Okulun mevzuatsal yeterliliği	Memur	47	3,46	80,32	10,70	,03*
	Emekli	31	3,52	73,31		
	Öğretmen ¹	18	3,05	56,81		
	İşçi ¹	13	3,74	88,15		
	Serbest Meslek ¹	50	3,73	90,08		
Okulun çevresi ile işbirliği yeterliliği	Memur	47	3,74	92,09	8,46	,07
	Emekli	31	3,44	70,03		
	Öğretmen	18	3,47	61,53		
	İşçi	13	3,60	67,35		
	Serbest Meslek	50	3,66	84,76		
Okulun denetsel yeterliliği	Memur	47	3,68	80,27	4,87	,30
	Emekli	31	3,53	70,34		
	Öğretmen	18	3,81	74,69		
	İşçi	13	3,97	90,15		
	Serbest Meslek	50	3,83	85,01		
Anadolu Liselerinin Yeterliliği	Memur	47	3,16	84,05	6,03	,19
	Emekli	31	2,94	64,45		
	Öğretmen	18	3,08	73,00		
	İşçi	13	3,16	79,35		
	Serbest Meslek	50	3,20	88,52		

* p< ,05 Not: Farkı anlamlı çıkan grupların sağ üst köşelerindeki sayılar semboldür ve aynı sembolleri taşıyan yukarıdan aşağıya ilk grup ile diğerleri arasında fark olduğuna işaret etmektedir. SO: Sıra ortalaması

Katılımcı velilerden meslekleri öğretmen olan ($\bar{x}=3,29$) katılımcılar, meslekleri emekli olanlara ($\bar{x}=2,91$) göre okullarını yöneticileri açısından daha yeterli bulmuşlardır. Katılımcı velilerden meslekleri öğretmen olan ($\bar{x}=2,66$) katılımcılar, meslekleri emekli olanlara ($\bar{x}=2,29$) göre okulu veli ve öğrenci açısından daha yeterli bulmuşlardır.

Okulun mevzuatsal yeterliliği incelendiğinde; katılımcı velilerden meslekleri öğretmen olan ($\bar{x}=3,05$) katılımcılar, meslekleri serbest meslek ($\bar{x}=3,73$) ve işçi olanlara göre ($\bar{x}=3,74$) daha zayıf bulmuşlardır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, bulgulardan sonuçlar çıkarılmış ve her bir sonuç alanyazın temelinde tartışılmaya çalışılarak, uygulayıcılara ve araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

5.1 Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın en genel sonucu, okul yöneticisi, öğretmen, öğrenci ve velilere (katılımcılar) göre Anadolu liselerinin yeterliliği “iyi” düzeyde çıkmış olmasıdır. Anadolu liselerinin yeterliliğiyle doğrudan ilgili olmamakla birlikte, Duranay’ın (2005) öğretmen ve öğrencilere göre fen liseleri ve Anadolu liselerinin etkili okullar olduğu tespiti bu sonuç ile ilişkilendirilebilir. Zira yeterlilik etkililiğin şartlarından biridir. Ancak belirtilmelidir ki araştırmanın sonucu açısından ortaya çıkan yeterlilik dörtlük bir derecelendirmede üçlük sınırlarındadır. Yani tam bir yeterlilikten söz edilmemektedir. Dört üzerinden üçlük bir yeterliliğin alt boyutları itibariyle sonuçları aşağıda sunulmuştur:

Anadolu liselerinin yöneticilerinin yeterliliği alt boyutu katılımcılara göre ‘iyi’ düzeyindedir. Bu alt boyut kapsamında katılımcılar, okullarının yöneticilerinin velilerle iş birliği ile okul yöneticilerinin yaptıkları iş ve işlemlerin şeffaflığı konusunda titizliği yeterliliklerini “orta” düzeyde algılamışlardır. Öte yandan okul yöneticilerinin personelin sosyal faaliyetlerini destekleme ve yine okul yöneticilerinin personel ile ilgili duyuru zamanlaması ile ilgili yeterliliği “pekiyi” düzeyinde yorumlamışlardır. Çayırılı (1998) öğrenci başarısı için okul-aile iş birliğinin önemi konusunda veli ve öğretmenlerin görüş birliği içerisinde olduğunu belirtmektedir. Ailenin okulla iş birliği yaparak okul işleyişine dahil ve destek olmasının önemi (Şişman, 2013; Toprakçı ve Arslan, 2022) ortadadır. Okulların, il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri’nin Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal medya hesaplarının bulunması ve buna bağlı olarak her gün paylaşım yapılması söz konusu eğitim örgütlerinin sosyal medya üzerinden bir sosyal faaliyeti olarak değerlendirilebilir. Aynı zamanda öğrenciler ve veliler kendi okulları dışındaki okulların sosyal medya hesaplarını takip edip farklı etkinlikleri kendi okullarına yapılmasını isteyebilmektedirler. Bilişim teknolojilerinin ve internetin okullarda yaygınlaşması;

okul yöneticilerinin yaptıkları iş ve işlemlerden olan öğrencilerin faaliyet, devam devamsızlık, not işlemleri gibi her türlü okul bilgisini takip etmek suretiyle veliler iş birliğine daha yakın hale gelebilmektedirler. Whatsapp uygulamasının resmi olarak kullanılmaya başlaması ile birlikte duyurular anında yapılmaya başlanmış, geriye dönük duyurular da hemen ulaşılabilir hale gelmiştir. Bu uygulamadan önce okullarda görevli bir kişinin elinde duyuru dosyaları ile öğretmenler odasında öğretmenleri dolaşarak duyuruları imzalatması özellikle büyük ve kalabalık öğretmen grubu olan okullarda duyuruların zamanında yapılmasını engelleyebilmekteydi. Whatsapp uygulamasının yerine geçecek şekilde, MEB'in Kasım 2023'ün başından itibaren uygulamaya koyduğu "MEB Ajanda Sistemi" uygulaması ile duyuruların resmi kanaldan iletilebileceği anlaşılmaktadır. Shechtman ve Boucherian (2015) velilerin öğretmenlerle olan iletişimin büyük bir kısmının anlık mesajlar ve akıllı telefonlar aracılığıyla olduğunu söylemiştir. "MEB Ajanda Sistemi" de akıllı telefonlarda kullanılmaktadır. Anadolu liselerinin MEB ile ilgili yeterlilikleri konusunda katılımcılar "orta" düzeyde bir yeterlilikten söz etmişlerdir. Katılımcılar, MEB'in okullarına personel (hizmetli, memur, öğretmen vb.) görevlendirme konusunda yeterliliğini "iyi" düzeyinde görmüşlerdir Bilindiği üzere genel olarak bütün okullarda çalışan hizmetli sayısı yetersiz olup, son yıllarda yeterince hizmetli alımı yapılmamakta okulların temizlik vb. gibi sorunları büyümektedir. Bundan Anadolu liseleri de payını almaktadır. Okullar kendi olanakları ile geçici ücretli hizmetli almaya çalışırken okulların bu konuda ödeneklerinin olmaması ve ekonomik kriz nedeniyle çalışan sayısında önemli bir düşüş gözlenmektedir. Özellikle pansiyonlu okullarda temizlik personel sayısının artırılması gerekirken Toplum Yararına Programlar (TYP)'dan alınan işçiler bir okul dönemi çalışabilmekte daha sonra işi bırakmaktadırlar. Özellikle eğitim öğretim dönemi başlangıcında boya, temizlik elemanı gereksinimi varken çalışacak hizmetli bulunamamaktadır. Güngör vd. (2016) ortaokullardaki hizmetli personelin yetersiz olduğunu, temizliğin yeterli yapılmadığını, temizlikte kullanılan araç ve gereçlerin okullar tarafından karşılanmasında zorluk yaşandığını belirtmiştir. Araştırma sonucunda MEB'in

okullarına personel görevlendirme konusunda yeterliliğinin “iyi” çıkması Güngör’ün araştırma sonucu ile farklılık göstermektedir.

Anadolu liselerinin İMEM ile ilgili yeterliliğini, katılımcılar “orta” düzeyde yeterli olarak belirtmişlerdir. Katılımcılara göre, İMEM okullarındaki yöneticilerin nitelikli olmasını önemser yeterliliği “orta” düzeyde; İMEM okullarının donanım, araç-gereç ihtiyacının karşılanmasıyla ilgilenir yeterliliği ise “iyi” düzeydedir. Katılımcılara göre, İMEM’in okullarıyla ilgilenmesi ve İMEM okullarındaki eğitim öğretimi nitelikli hale getirmeye ilgilenmesi yeterliliği “iyi” düzeydedir. İMEM’in okulların yöneticilerinin niteliğini özellikle önemsemesi gerekirken tezat bir şekilde bu önemsenmenin düşük çıkması, son yıllarda okullara yönetici seçiminde adil davranılmayıp, yapılan sözlü uygulamalarla sendikal tercihlerin dikkate alınması etkili olmuş olabilir. Yönetici yeterliliklerinden çok siyasi kayırmalar ve branşlara göre (özellikle din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri) yönetici atamaları herkesi rahatsız edici bir boyuta gelmiştir (“Eğitim Sen’den mülakat tepkisi”, 2023). Halen yürürlükte olan yönetmeliğin 10. maddesine göre; örneğin Fen lisesi müdürlerinin matematik, fizik, kimya, biyoloji branşlarından atanması öncelikli iken atamalarda bu önceliğe neredeyse hiç dikkat edilmemektedir. Milli Eğitim Bakanlarının değişmesi ile bile atama kuralları değişir hale gelmiştir. Aslanargun’a (2011) göre yönetici performansını değerlendirmede, MEB, İMEM, çevredeki diğer örgütler ile etkili iletişim ve iş birliği içerisinde olunması gerekir. Yönetici atamaları konusunda bir sistem oluşturulamamış ve okullar her çıkarılan yönetmelikte, kariyer ve liyakate bağlı olmadan yönetilmeye çalışılmıştır. Katılımcılara göre, İMEM okullarının donanım, araç-gereç ihtiyacının karşılanmasıyla ilgilenir yeterliliği “iyi” düzeydedir. Sonuç böyleyken realite hiç de öyle gözükmemekte ve okulların donanım, araç-gereç gereksinimi ile yeterince ilgilenmeyen İMEM gerçeği ile karşılaşmaktadır. İMEM ler böyle bir yükün altından kalacak bütçeye sahip olmadıkları gibi kendi gereksinimleri için yeterli bütçeye de sahip değillerdir. Gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında ülkemizde milli gelirden eğitime ayrılan kaynak çok düşüktür (Toprakçı, 2010) ve düşmeye de devam etmektedir (Sarıca, 2023). Göçle gelen nüfus artışı, genç nüfusun çok olması gibi nedenlerle okula gidecek öğrenci sayısı daha da arttığı için eğitime daha çok pay ayrılmalıdır. Katılımcılara göre, İMEM okullarıyla ilgilenir” yeterliliği iyi düzeydedir.

Katılımcılara göre Anadolu liseleri “öğretmenlerinin yeterliliği” iyi düzeydedir. Bu yeterlilik alt boyutları itibariyle incelendiğinde okullarındaki öğretmenlerin veli ile etkileşimi yeterliliği açısından “pekiyi” düzeyindedir. Eğitim sürecinde öğretmen-veli iş birliği, öğrencinin başarılı bir şekilde gelişimini destekleyen bir unsurdur. Gutman ve Loyd (2000) okul ve öğretmen ile olumsuz etkileşimde bulunan velilerin, okulla alakalı kötü duygular hissettikleri ve okulla iletişim içinde olma olasılıklarının azaldığını söylemektedir. Okullarda birinci dönem ve ikinci dönem olmak üzere en az iki kez veli toplantısı yapılmaktadır. Her dönem düzenlenen veli toplantıları, öğrencinin akademik başarısı, sosyal gelişimi ve genel tutumu hakkında velilere detaylı bilgi sunma fırsatı tanır. Balcı ve Tezel Şahin (2018) okulun bir parçası olarak öğretmenlerin ailelerle kolay ve hızlı iletişim kurarak aileleri toplu olarak bilgilendirmek, yapılan etkinlikleri duyurarak fotoğraf-video paylaşmak, zamandan ve kâğıttan tasarruf etmek için WhatsApp gruplarını tercih ettikleri belirtmiştir. Veli-öğretmen WhatsApp gruplarının olması iletişimi arttırmaktadır. Öğrencilerin eğitim hayatındaki başarılarını destekleyen ve gelişimlerini yakından takip eden öğretmen-veli iletişimi, öğrencinin motivasyonunu arttırmanın yanı sıra, olumlu bir öğrenme ortamının da temelini oluşturur. Ayrıca öğrenci devamsızlığında velilerin raporları ya da kendi yazdıkları dilekçeleri kendileri okula getirdikleri için müdür yardımcıları ile sürekli iletişim halinde bulunmaktadırlar, okula gelmişken de öğretmenlerle görüşebilmektedirler. Öğretmenlerin veli ile etkileşimi yeterliliği açısından “pekiyi” olması beklenen bir sonuçtur.

Katılımcılara göre Anadolu liselerinin bina/donanım ve personel yeterliliği “iyi” düzeydedir. Bu yeterlilik alt boyutları itibariyle okullarındaki yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) sayısı yeterliliği bakımından “orta” düzeydedir. Devlet tarafından temizlik, güvenlik, yazışma, teknisyen vb. personelinin yeterli oranda atanmaması okullarda büyük problemlere yol açmaktadır. Okullarda hijyen sorunsalı zaten kalabalık olan okullarda üst seviyededir. Az olan elemanın geçiştirerek temizlik yapmaya çalıştığı bilinen bir gerçektir. Özellikle pansiyonlu okullarda güvenliğin 24 saat nöbette olması gerektiği düşünülürse üç vardiya için üç görevli gerekmektedir. Okulların bu hizmeti karşılayacak gelirleri yoktur. Şahin (2013) çalışmasında okulun geliştirilmesinde okul müdürlerinin yaşadığı sorunların başında “personel gereksinimini karşılama, yardımcı personel ihtiyacının giderilmesi ve

fiziksel yapıyı iyileştirme” olduğunu ifade etmiştir. Toprakçı’ya (2017) göre okullar yardımcı personel açısından birçok sorunla karşılaşmaktadır. Katılımcılara göre Anadolu liselerinde görev yapan personelin karar alma süreçlerine katılımı yeterliliği “pekiyi” düzeyindedir. Ünver (2019) hizmetli personelin uyardıya gerek kalmadan işlerini yaptıkları, verilen tüm işi yaparken işlerine sahip çıktıklarını, çözüm odaklı olup okulun bütün temizliğini yaptıkları; ancak görev alanı sorunu yaşanabildiğini belirtmektedir. Ayrıca okul yöneticilerinin hizmetli personelle sorun yaşarken, hizmetli personelin öğretmen ve öğrenci ile iyi iletişim içinde olduklarını belirtmiştir.

Katılımcılara göre Anadolu liselerinin veli ve öğrenciler bakımından yeterliliği “iyi” düzeydedir. Okullarının velilerinin okul ile devamlı iletişim halinde olması yeterliliği “iyi” düzeydedir. Akkaya (2019) veli katılımının eğitim sistemine olumlu katkı yaptığını bilindiğini ancak bu katılımı artırma çabalarına karşın okul ve aile arasındaki iş birliğinin ülkemizde yeterli ve beklenen düzeyde olmadığını ifade etmektedir. Çuhadar (2020), okul-veli arasındaki iş birliğin yönetmeliklerle düzenlendiğini ve velilerin kurullarda, komisyonlarda görev alarak okul yönetimine katıldığını belirtmiştir ki bu kurullarda öğretmen ve yöneticiler de görev alırlar. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliğine göre Okul Aile Birliklerinde sadece veliler görev alır. Şişman’a (2002) göre öğrenci ve ailenin etnik ve sosyo-ekonomik vb. özelliklerinden bağımsız olarak aile katılımının yüksek olduğu okullarda, öğrenci başarısının da arttığı gözlenmiştir. Koç’a (2019) göre veli katılımının önündeki engeller dört grupta toplanmaktadır. Öğretmen, veli, okul, sistem. Devlet okullarında velilerin sosyo-ekonomik durumu önemli bir değişkendir. Okul öncesi ve ilkokullarda veliler daha çok okulla iletişim halindeyken çocukların sınıf düzeyleri arttıkça velilerin okulla iletişimi azalmaktadır. Yaş büyüdükçe öğrenciler de velilerinin okula gelmesini istememekteler. Ayrıca velilerin yoğun iş temposundan ya da izin kaynaklı problemlerden dolayı da okullara gelemedikleri görülmektedir. Katılımcılara göre Anadolu liselerinin öğrencilerinde okula aidiyet duygusu gelişmesi yeterliliği “iyi” düzeydedir. Anderman (2002), okula aidiyet duygusu olan öğrencilerin notları aidiyet duyguları ile pozitif yönde ilişkisi olduğunu ifade etmiştir. Isakson ve Jarvis (1999) çalışmalarında okul aidiyeti yüksek olan öğrencilerin akademik başarısının da arttığını belirtmiştir. Cemalcılar (2010) okula aidiyet duygusu fazla olan öğrencilerin

arkadaşlarıyla, öğretmenleriyle daha iyi anlaştığını, özsayılarının yüksek olduğunu ve yaşamdan daha çok doyum aldıklarını ifade etmiştir.

Katılımcılara göre Anadolu liselerinin finansal yeterliliği “iyi” düzeydedir. Anadolu liselerinin finansal yeterliliğini, puansız Anadolu liselerin katılımcılarının daha yüksek puanlama nedeni, bu okullardaki kişilerin beklentilerinin daha az olduğu söylenebilir. Okullarına devlet tarafından aktarılan bütçenin “orta” düzeyde ve “okullarının diğer gelir kaynakları (kantin geliri, bağış vb.) bakımından yeterliliği ise “iyi” düzeydedir. Eğitime her yıl devlet tarafından ayrılan kaynak miktar olarak artmasına rağmen yine de bu payın artan ihtiyaçlar açısından yetersiz kaldığı bilinmektedir. Okullara yeterli ödenek verilmediği için kırtasiye giderleri karşılanamayan, laboratuvarı ve kütüphanesi olmayan okullarımız çoktur (Türk eğitimsen den okullara ödenek sağlanmalıdır, 2014). Öğrenci sayısındaki hızlı artış, derslik ve eğitim öğretim materyallerine olan ihtiyaç, teknolojinin hızla gelişmesine ayak uyduramayan teknoloji materyalleri bütçeden eğitime ayrılan payın anlamlı bir şekilde artması gerektiğini göstermektedir. Devlet tarafından okullara aktarılan bütçe zayıf olduğu gibi okulların gelir elde edebildikleri (otopark vb.) yerlerin de kapatılması (ya da başka kurumlara devri) okulları çok zor duruma düşürmüştür. Okulun tamir ve tadilatı, telefon, elektrik, su faturaları, kırtasiye giderleri vb. süregelen bir ödemeyi gerektirir. Bu yüzden okullara sürekli bir gelir gerekmektedir. Okul yöneticilerinin velilerden ve çevreden maddi destek talep etmesi de okul yöneticilerinin güvenilirliğini azaltmakta hatta herkes gelen yardımların hesabını yapmaya çalışmakta, veliler de para ödememek için okuldan uzak durmaktadırlar. Okul yöneticileri-öğretmenleri-velileri para olarak karşı karşıya gelmemeli, devlet yeterli kaynağı sağlamalıdır. Toprakçı ve Eken (2023) okullarda en fazla giderin elektrik, su, doğalgaz, temizlik, kırtasiye, telefon ve internet gibi tüketim maddeleri ile kamera, müzik, spor aletleri vb. donatım malzemeleri olduğunu, tamirat, onarım, iş sağlığı ve güvenliği personel ücretinin olduğunu müdürlerin ifade ettiklerini belirtmiştir. Aytaç (2000) okullarda maliyet ve etkililik arasında ilişki kurulamadığı için, okulların personel, bina, araç, gereç ve donatım giderlerinin merkezden karşılanarak kendi kendine yetebilecek bir sistem olması gerektiğini ifade etmiştir.

Katılımcılara göre Anadolu liselerinin sosyal etkinliklerinde kurumun bütçesinin kullanılması yeterliliği “iyi” düzeydedir. Okul bütçeleri yetersiz olmasına

rağmen yapılan etkinliklerde okul bütçesi kullanılmaktadır. Anadolu liselerinde sosyal etkinlikler, faaliyetler çok fazla yapılmaktadır. Bu faaliyetlerin bütçesi okullar tarafından karşılanmaktadır, örneğin halk oyunları kıyafetlerinin kiralanması gibi. Okullar bu giderler için sponsor bulmaya çalışmaktadırlar. Önemli gün ve haftalarda dergi çıkarılması için çalışan öğretmenler, öğrenciler bu giderlerin karşılanması için de yerel yönetimlerle ya da sivil toplum kuruluşları (STK)'larla da devamlı görüşme halindedirler. Çoğu zaman da maliyeti fazla hesaplanan projeler sponsor bulunamadığı için gerçekleştirilememektedir (uluslararası bilim, sanat yarışmaları vb.). Döş (2013) yaptığı çalışmada öğrencilerin, okullarda mutluluk aracını “Sosyal ve kültürel etkinliklerin olması” görüşü ile belirttiklerini, ayrıca öğrencilerin sosyal etkileşimlerini artıracak olan etkinliklerin okullarda gerçekleştirilmesini istediklerini söylemiştir.

Araştırmanın yukarıda verilen genel ve alt boyutlar itibarıyla sonuçlarının devamı olarak aşağıda genel sonucun araştırma katılımcılarının özelliklerinden (değişkenlerden) etkilenip etkilenmediğine dair sonuçlara yer verilmiştir.

Birinci alt problem olan katılımcıların cinsiyetine göre Anadolu liselerinin yeterliliğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Duranay'ın (2005) çalışmasında ortaöğretim okullarının etkililik düzeyine cinsiyet açısından bakıldığında erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre ortaöğretim okullarını daha yeterli bulmuşlardır. Koç (2019) araştırmasında, yönetici ve öğretmenlerin etkili okula yönelik algılarında cinsiyetlerine göre farklılık olup olmadığını incelediğinde cinsiyet değişkeninin anlamlı bir farklılık oluşturmadığını belirtmiştir. Ergin vd. (2018) Anadolu liselerinin etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyinin okul ortamı boyutunda cinsiyet bazında bir görüş farklılığı bulunmadığını ifade etmiştir.

İkinci alt problem olan katılımcıların yaşlarına göre, Anadolu liselerinin yeterliliği incelendiğinde 32-42 yaş grubu katılımcılar diğer yaşlardaki katılımcılara göre Anadolu liselerinin yeterliliğini “iyi”, 54 ve üstü yaş katılımcılar ise “orta” düzey olarak belirtmişlerdir. Yaşın büyük olması yönetici ve öğretmenlerde tecrübeyi arttırırken, veliler de çoğunlukla ikinci, üçüncü çocuğu olduğu için okulları karşılaştırma deneyimi olabilir. Benzer bir sonuç olarak, Koç (2019) yaşa göre yönetici ve öğretmenlerin etkili okul görüşlerinde farklılık olup olmadığını incelediğinde, 35-39 yaş grubu ile 45 ve üstü yaş grubu arasındaki öğretmenlerin etkili okul algılarında

farklılık olduğunu, bu farklılığın ise 35-39 yaş grubu lehine olduğunu, öğrenci ve veli boyutlarında etkili okulun anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediğini ifade etmiştir.

Üçüncü alt problem olan katılımcıların Anadolu liselerinin LGS deki başarılarına göre Anadolu liselerinin yeterliliğini algılamada anlamlı bir fark yaratmamaktadır. Ancak bu değişken alt boyutun bazı maddelerinde farklılıklar oluşturmaktadır. Katılımcılara göre Anadolu liselerinin veli ve öğrencilerinin yeterliliği konusunda yüksek puanla öğrenci alan okulların katılımcılarının daha yüksek bir puanlamada buldukları görülmüştür. Öğrencilerin LGS’de yüksek puan alarak gelmeleri onların ve velilerinin daha yeterli algılanmalarında bir etken olabilir. Yalçın (2019) okulların merkezi sınavlarda (LGS) gösterdiği başarı sıralamasına göre; üst puanlı grupta bulunan velilerin % 67.5’ inin, orta grupta bulunan okulun araştırmaya katılan velilerinin ise % 50’sinin çocuklarının eğitimi ile ilgili kaygılarının arttığını belirtmiştir. Katılımcılara göre Anadolu liselerinin “LGS puanları açısından” fark çıkan alt boyutlardan “okulun finansal yeterliliği” incelendiğinde yüksek puanla girilen Anadolu liselerinin yeterliliği daha fazladır. Puansız okulların katılımcılarının orta puanlı okulların katılımcılarına göre daha yüksek bir puanlamada buldukları görülmüştür. Katılımcıların LGS puanları açısından fark çıkan alt boyutlardan biri olan “okulun mevzuatsal yeterliliği” alt boyutunda “yüksek” puanlı okulların katılımcılarının “orta” puanlı okulların katılımcılarına göre daha yüksek bir puanlamada buldukları anlaşılmaktadır. Yüksek puanlı okulun velileri mevzuat yeterliliğinde yapılacak değişimlerin MEB tarafından yapılacağını düşünerek daha yüksek puanlama yapmış olabilirler. Öğretmen ve yöneticilerin bakanlığa yolladıkları raporlarda eksikliklerin ya da yanlışların belirtilmesi gerekmektedir. Uygulamada bu, eğitim sendikaları tarafından yapılmaktadır.

Dördüncü alt problem olan, katılımcıların Anadolu lisesindeki pozisyon açısından Anadolu liselerinin yeterliliği incelendiğinde, öğrenci ve öğretmen olanlar okul yöneticilerinin yeterliliğini veli ve yöneticilere göre daha düşük puanlamışlardır. Okulda en fazla zamanı geçiren öğrenciler ve öğretmenler, okulların eksik yanlarını daha iyi görmektedirler. Ancak çoğunlukla öğretmenler eksiklikleri ya da yanlışlıkları ifade etmeyip kendi aralarında bunu paylaşmaktadırlar. Gerçekte yöneticilerle fikirlerini paylaştıklarında belki de sorunlar daha kolaylıkla çözülecektir. Ya da bazı

okullarda tam tersi olmakta okul, yöneticiler tarafından iyi yönetilse bile sendika farklılıkları nedeniyle yöneticiler gerçekçi olmayan suçlamalara maruz kalabilmektedirler. Burada tarafsız, gerçekçi bir değerlendirme yapılmalıdır. Bazı durumlarda da okul yöneticisi olmak isteyen ancak bu makama atanamayan öğretmenler de her yapıları eleştirebilir hale gelmişlerdir. Koç (2019) proje okullarının etkili okula dönüşmesi çalışmasında müdürün kilit rol oynayıp liderlik kimliğinin önemli olduğunu belirtmiştir. Öğretmen görüşlerine göre, yönetici boyutunda okullarını ‘tamamen etkili’ olarak görürken diğer öğretmenler ise yönetici bakımından okullarını ‘çoğunlukla etkili’ olarak görmüşlerdir. Şişman (2013) müdürün çok yönlü bir lider olması ve zamanının çoğunu eğitim-öğretim işleri ile geçirmesi etkili okul oluşumunu sağlayacağını belirtmiştir.

Beşinci alt problem olan, yönetici ve öğretmenlere göre Anadolu liselerinin yeterliliği, aynı okulda bulunan yıl sayısına göre, 0-4 yıl bulunanların, 10 ve üstü bulunanlara göre daha yüksektir. Koç (2019) makalesinde, görevde bulunduğu okuldaki çalışma süresi arttıkça yönetici ve öğretmenlerin etkili okul algılarında azalma görüldüğünü belirtmiştir. Ergin vd. (2018)’e göre öğretmenlerin halen görev yapmakta oldukları okullarındaki görev süreleri, etkili okul olma özelliğini algılamalarında anlamlı bir farklılık yaratmamıştır. Okula yeni başlayan öğretmenlerin heyecanı, Anadolu liselerine atanma sevinci, okulu çok iyi tanıyamama, beklentilerinin yüksek seviyede olması ile Anadolu liselerinin yeterliliğini daha yüksek puanlamış olabilirler. Öğretmen okulda görev yapmaya başladığı ilk yıllarda etkili okula yönelik algısı yüksekken yıllar geçtikçe bu algı düşebilmektedir. Beklentiler zaman içinde azalmaya ve okul yeterliliği görüşünde düşüşe neden olabilmektedir.

Altıncı alt problem olan, yönetici ve öğretmenlerin yöneticilikteki /öğretmenlikteki hizmet süresine göre Anadolu liselerinin yeterliliğini, yöneticilikteki /öğretmenlikteki hizmet süresi 10-15 Yıl olanlar, genel hizmet süresi 16 yıl ve üstü olanlara göre daha yeterli bulmuşlardır. Hizmet süresi arttıkça deneyimler artmakta, eksiklikler ya da yanlışlıklar daha kolay fark edilir hale gelmektedir. Tunçel (2008) okuldaki hizmet süresinin, etkili okul algısı üzerinde bir etki oluşturmadığını belirtmiştir. Kaplan (2008) aynı okulda çalışılan hizmet süresi 1-2 yıl olan öğretmenlerin etkili okulun yönetici boyutunda farklılık gösterdiğini ancak diğer

boyutlar incelendiğinde ise anlamlı bir fark göstermediğini ifade etmiştir. Aslan (2014) yaptığı araştırmada kıdeme göre yönetici ve öğretmenlerin algıları arasında anlamlı bir fark bulamamıştır. Balcı (2013) yaş ve kıdem arttıkça öğretmenlerin, akademik başarılarına ve okulun etkililiğine daha önem verdiklerini belirtmiştir.

Yedinci alt probleme göre, okul yöneticisi, öğretmen ve velilerin eğitim durumlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliği incelendiğinde eğitim düzeylerine göre tüm katılımcılar benzer düşüncededirler. Yöneticilerin ve öğretmenlerin eğitim durumları aynı olduğu için eğitim durumlarına göre Anadolu liselerinin yeterliliğinin farklı çıkmaması beklenen bir sonuçtur. Ancak velilerin eğitim durumları farklı olduğu için aynı sonucun çıkması ilginçtir. Sorenson (1968), ailenin eğitim düzeyi ile sosyo-ekonomik durumunun çocuğun kişiliğini etkileyen önemli değişken olduğunu belirtmiştir. Aslan (2014) velilerden yüksek lisans mezunu olanların, okullardan beklentilerinin daha fazla olduğunu, yüksek lisans mezunu olan yönetici ve öğretmenlerin de akademik seviyeleri arttığında algıları ve istekleri artmaktadır. Yüksek lisans yapmış olan yönetici ve öğretmenler Eğitim Enstitüsü mezunu olanlardan daha olumsuz düşündüklerini belirtmiştir.

Sekizinci alt probleme göre, okul yöneticisi ve öğretmenlerin başka bir Anadolu lisesinde şimdiki pozisyonuna benzer deneyiminin olmasına göre yeterliliği incelendiğinde, başka bir Anadolu lisesi deneyimine ‘Hayır’ diyenler ‘Evet’ diyenlere göre iyi olarak değerlendirmişlerdir. Öğretmenler geldikleri okulun türüne göre (meslek lisesi vb.) Anadolu lisesini çok iyi görebilmektedir. Öte yandan evet diyenlerin, deneyimleri itibariyle gerçeğe daha yakın tespitte buldukları söylenebilir.

Dokuzuncu alt probleme göre, yönetici ve öğretmenlerin lisansüstü eğitimleri ve türüne göre Anadolu liselerinin yeterliliği incelendiğinde, yönetici ve öğretmenlerin lisansüstü eğitimleri “eğitim yönetimi” olanlar ile lisansüstü eğitim yapmayanların farklı algıları ile karşılaşılmıştır. Buna göre birçok alt boyutta ve genel olarak eğitim yönetimi yüksek lisanslılarının hiç yüksek lisans yapmayanlara göre Anadolu liselerini daha fazla yeterli gördükleri anlaşılmıştır. Diğer yüksek lisanslılar ile olmayanlar arasında bir fark yoktur. Eğitim yöneticilerinin daha Anadolu liselerinin yeterliliğini daha fazla puanlamalarının bir nedeni aldıkları eğitimin içeriğine paralel okulların

durumlarını bilmeleri ve Anadolu liselerini genel olarak diğer okullar temelinde daha yeterli görmeleri ile açıklanabilir.

Onuncu alt probleme göre, yönetici ve öğretmenlerin herhangi bir kurs/seminer/hizmet içi eğitime katılım durumuna göre Anadolu liselerinin yeterliliği incelendiğinde, anketin toplamı ile dokuz boyutu açısından benzerlikle karşılaşılmıştır. Yani okuldaki pozisyon ile ilgili alınan eğitim yeterlilik algısından bir değişiklik oluşturmamaktadır. Öğretmenlerin ve diğer okul personelinin düzenli olarak hizmet içi eğitime katılması, pedagojik becerilerini güncellemelerini, yeni öğretim yöntemlerini öğrenmelerini ve mesleki gelişimlerini sürdürmelerini sağlayabilir. Hizmet içi eğitimleri alan öğretmen ve yöneticilerin öğrendiklerini okulda uygulamaya koymaları gerekir. Ancak öğretmenler aldıkları sertifikaya önem verirken öğrendiklerini uygulamaya geçirmekte zorlanmaktadırlar. Bu bilgilerini müfredatlara entegre etmeleri gerekirken Anadolu liselerinde üniversite sınav başarısına odaklı çalışmalar yapmaktadırlar. Hizmet içi eğitimler, öğretmenlere modern teknoloji araçlarını daha etkin bir şekilde kullanma konusunda destek sağladığı da yadsınamaz bir gerçektir. Göker vd. (2017)'e göre Türkiye'de eğitim yöneticisi yetiştirmek için kurslar yetersizdir, sınav ve mülakatla yönetici seçilenler göreve başlamadan önce bir eğitime tabii tutulmadıkları gibi görev süresince de zorunlu eğitime alınmamaktadırlar.

Onbirinci alt problem olan, velilerin mesleklerine göre Anadolu liselerinin yeterliliği incelendiğinde, özellikle fark yaratan boyutlar itibarıyla katılımcı velilerden meslekleri öğretmen olan katılımcılar, meslekleri emekli olanlara göre okullarının yöneticileri açısından yeterliliğini daha iyi bulmuşlardır. Mesleği öğretmen olan veliler sistemin içinde oldukları için okulların sorunlarını ve yeterliliklerini bilmektedirler, çünkü benzer sorunlar onların okullarında da bulunmaktadır. Katılımcı velilerden meslekleri öğretmen olan katılımcılar, meslekleri emekli olanlara göre okulu veli ve öğrenci açısından daha iyi bulmuşlardır. Öğretmen olan katılımcılar kendi okullarında da öğrencileri ve velileri tanıdıkları için daha yüksek puanlamaları beklenen sonuçtur. Okulun mevzuatsal yeterliliği incelendiğinde; katılımcı velilerden meslekleri öğretmen olan katılımcılar, meslekleri serbest meslek olanlara ve işçi olanlara göre daha zayıf bulmuşlardır. Bunun bir nedeni öğretmenlerin mevzuatın içeriğini iyi bilmeleri olabilir. Anadolu liselerinin yeterliliğinin, velilerin görüşlerine göre nasıl bir

dağılım gösterdiği incelendiğinde; Anadolu liselerinin “finansal, mevzuatsal, çevresi ile iş birliği, denetsel yeterliliğini “pekiyi” düzeyde gördükleri anlaşılmıştır. Öte yandan veliler Anadolu liselerinin, okul yöneticilerinin, MEB’in, İMEM, öğretmen, bina/donanım ve personel açısından, yeterliliğini “iyi” görmüşlerdir. Katılımcılar Anadolu liselerinin “Okulun veli ve öğrencilerinin yeterliliğini” orta düzeyde algılayarak diğer boyutlara göre daha düşük puanlamışlardır. Velilerin kendilerini ve çocuklarını “orta” düzeyde görmesi ilginç bir sonuçtur. Öte yandan bunun bir nedeni kendi çocuklarının sınıfındaki arkadaşlarını ve onların velilerini eleştiriyor olmaları olabilir.

5.2 Öneriler

5.2.1.Araştırmacılara

- Araştırmacılar Anadolu Liselerinin yeterliliği ile ilgili genişletilmiş bir örneklem grubu (diğer iller, bölgeler) ile çalışmalar yapabilirler. Bölgeler arasında Anadolu liseleri yeterliliklerinin farklı ve benzer yönleri incelenebilir.
- Aynı araştırma genel liseler, fen liseleri, spor liseleri ve diğer türdeki Anadolu liseleri (Anadolu Teknik ve Meslek Liseleri, Anadolu İmam Hatip Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu Sosyal Bilimler Liseleri vd.) ve özel liseler için de yapılabilir.
- Araştırmacılar Anadolu liselerinin yeterliliğini zayıf olarak puanlanan bölümlerini daha ayrıntılı araştırabilirler, neden sonuç ve sorun çözme araştırmaları gerçekleştirebilirler.
- LGS’de yüksek puanla öğrenci alan Anadolu liselerinin öğrenci ve velilerinin daha yeterli algılanmasının nedenleri araştırılabilir.
- Eğitim yönetimi yüksek lisanslıların Anadolu liselerini niçin daha fazla yeterli buldukları araştırılabilir.
- Anadolu liselerinin MEB ve İMEM yeterlilikleri bakımından iyi çıkan kapsamın nedenleri araştırılabilir.

5.2.2.Uygulamadakilere

- Okul yöneticilerinin yeterliliğinin daha yüksek çıkması için, yönetici seçimlerinde torpil, sendika, siyasi görüş bakılmadan yönetici

özelliklerini taşıyan ve liderlik özelliğine sahip kişilerden seçilmesi daha uygun olabilir.

- “MEB Ajanda” uygulaması yöneticiler ve öğretmenler için faydalı bir uygulama olarak görüldüğünden benzeri bir uygulama öğrenci, veliler için de geliştirilebilir.
- MEB’in yeterliliğinin artırılması için bakanlıktaki uzman kişilerin doğru tespitleri yaparak çözüm yolları oluşturması ve bu çözümlerin okul yöneticileri ve öğretmenlere ayrıntılı olarak nasıl uygulayacaklarının öğretilmesi gerekebilir.
- Devletin artan eğitim isteğini ve eğitim hizmetlerini karşılayabilmek için bütçeden eğitime atılan pay artırılmalıdır.
- Okullardaki yardımcı personel sayısının artırılarak kadrolu olarak atamalarının gerçekleştirilmesi önerilebilir.
- Anadolu liselerinin MEB ve İMEM yeterlilikleri bakımından iyi çıkmayan kapsamın, MEB içindeki uzmanlar, uygulamacılar tarafından, iyileştirilmesi için önlemler alınmalıdır.
- Anadolu liselerinin yeterliliklerinin artırılması bina/donanım, hizmetli, teknik donanım vb. gereksinimlerin devlet tarafından karşılanması gerekmektedir. Okuldaki yöneticiler okulun finansından çok eğitim öğretimi düşünmelidir.
- Öğrencilerde aidiyet duygusunu geliştirmek için okullarda yapılan meslek tanıtım günlerinde kendi okullarından mezun olan başarılı kişilerin getirilmesi sağlanabilir. Diğer yandan Mezunlar Derneği ya da benzeri bir kuruluşlar da aidiyete katkı sağlayabilir.
- Okulların çevre ile iş birliği artırılmalı; belediye, üniversite ve STK’larla ortak projeler gerçekleştirilmeli, öğrencilerin okul ortamının dışında da çalışmalar yapması teşvik edilmelidir.
- Yöneticiler okulda her türlü karar, tutum, davranış ve uygulamalarında ilgili mevzuat hükümlerine uygun davranmak zorunda oldukları için mevzuatın güncel olması, uygun olan düzenlemelerin yapılması gerekir.

- Anadolu liselerinin yeterliliğinde öğretmenlerin, yöneticileri daha düşük puanladıkları görüldüğü için öğretmenlerin görüşleri dikkate alınarak çözüm önerileri geliştirilebilir.
- Çocuğunun akademik başarısını arttırmak isteyen veliler, okullardaki etkinliklere katılım sağlayarak okul-aile iş birliğini geliştirilebilirler. Okulda çeşitli faaliyetler düzenlenerek veli-okul-çevre etkileşimi genişletilebilir.
- Okul veli iş birliği için yüz yüze görüşmeye gelemeyen veliler için de online görüşmeler ayarlanabilir.
- “Eğitim yönetimi” alanında yüksek lisans yapan öğretmenlerin, Anadolu liselerinin yeterliliklerini farklı yorumladıkları görüldüğü için öğretmenlerin özellikle eğitim alanında yüksek lisans, doktora yapmaları sağlanmalıdır. Bu temelde üniversitelerle iş birliği artırılmalıdır.
- Değişen yeniliklere ayak uydurabilmek için öğretmenlerin de sürekli niteliklerinin geliştirilmesi için seminerler, hizmet içi eğitim faaliyetleri, kurs vb. artırılması, her öğretmenin kolayca erişiminin sağlanması gerekir.
- Her okulun kendi kültürünü geliştirerek öğretmen, öğrenci iş birliği, veli ve çevre katılımı ile sosyal, bilimsel etkinlikler düzenlemesi, uygulaması gerçekleştirilmelidir.
- Okul yöneticilerinin yazdıkları raporları korkmadan daha gerçekçi olarak düzenlemeleri, Anadolu liselerinin gerçekçi bir gözle anlaşılmasına katkı sağlayabilir.
- Anadolu lisesi yöneticileri genel olarak araştırmanın sonuçlarından yararlanmalı ve yeterliliklerine katkı sağlayacak ya da engelleyecek faktörleri kontrol edebilmelidirler.
- Bu çalışmanın, uygulama içinde bulunan yönetici, müdür, il, ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri ve MEB’deki ilgili kişilere yol gösterebilmesi açısından ilgili kişi veya makamlarca incelenmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akbal, I. ve Toprakçı, E. (2021). İlkokul denetim rehberinin yasal belgeler ve alanyazın temelinde incelenmesi. *e- Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 171-189. Erişim: <http://www.e-ijer.com/tr/download/article-file/1531812><http://www.e-ijer.com/tr/download/article-file/1531812>
- Akbaş, O. (2004). Türk milli eğitim sisteminin duyuşsal amaçlarının (değerlerin) ilköğretim ikinci kademedede gerçekleşme derecesinin değerlendirilmesi, doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akbaşlı, S. ve Kavak, Y. (2008). Ortaöğretim okullarındaki okul aile birliklerinin görevlerini gerçekleştirme düzeyi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, “1-21”.
- Akkaya, R. (2019). Eğitime katılım bağlamında okul aile birliklerinin yeri. İstanbul: İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği. (Politika Notu No: 2019/10).
- Akyol Ekinci, Ş. & Toprakçı, E. (2023). İlçe milli eğitim müdürlüğü yöneticilerinin liderlik stilleri ile okul yöneticilerinin iş doyumunu arasındaki ilişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (11), 65-86. Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3237975>
- Akyüz, E. (2006). *Eğitimin hukuki temelleri. Eğitim Bilimine Giriş*. “65–111” Ankara: Pegem Yayınları.
- Anderman, E. M. (2002). School effects on psychological outcomes during adolescence. *Journal of Educational Psychology*, 94 (4), 795–809
- Aslan, Ş. (2014). *Anadolu liselerinde etkili okul kavramının yönetici ve öğretmen algılarına göre değerlendirilmesi*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Aslanargun, E. (2011). *Türkiye’de okul yönetimi ve atama yönetmelikleri*. Education Sciences, 6(4), 2646-2659. <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsaedu/issue/19818/212037>
- Aydın, İ. (2005). *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Aytaç, T. (2000). *Eğitim yönetiminde yeni paradigmlar okul merkezli yönetim*. Ankara: Nobel Yayınları

- Bakır, D., Toprakçı, E. ve Altunay, E. (2019) Ortaöğretimde çalışan öğretmenlerin eleştirel düşünme becerileri ile okul sağlığı algıları arasındaki ilişki, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 223-262. Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/799681>
- Balcı, A. (2013). *Etkili okul ve okul geliştirme kuram uygulama ve araştırma* (6. basım). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Balcı, A. & Tezel Şahin, F. (2018). Öğretmen-aile iletişimde whatsApp uygulamasının kullanımı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38 (2) , 749-776 . doi: 10.17152/gefad.395223
- Başaran, İ.E. (1994). *Eğitim Yönetimi*. 3.Baskı Ankara, Kadioğlu Matbaası.
- Baykal, A. (1995). Okul tasarımında eğitim teknolojisinin yeri (Position of the education technology in designing school). 4. *Ulusal Kalite Kongresi* içinde (s.507-522) . İstanbul: Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği.
- Bursalıoğlu, Z. (2013) *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem Akademi
- Cafaoğlu, Z. (1996). *Eğitimde toplam kalite yönetimi*. İstanbul: Avni Akyol Ümit Kültür Vakfı Yayınları.
- Cemalcılar, Z. (2010). Schools as socialization contexts: Understanding the impact of school climate factors on students' sense of school belonging. *Applied Psychology: An International Review*, 59 (2), 243–272.
- Chan, B. Y. ve Chui, H. S. (1997). Parental participation in school councils in Victoria, Australia. *International Journal of Educational Management*, 11(3), 102-110.
- Cohen, L, Manion, L. & Morrison, K. (2010). *A guide to teaching practice*. (5th edition). London: Routledge.
- Can Çelebi, F. (2020). Okul Öncesi Eğitimde Öğrenci Velilerinin Okul Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, I (I) , “1-10” . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijolt/issue/53773/679633>
- Creswell, J. W. (2009). *Research Design: Qualitative and Quantitative Approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çayak, S. ve Ergi, D. Y. (2015). Öğretmen-veli iş birliği ile ilkokul öğrencilerinin sınıf içindeki istenmeyen davranışları arasındaki ilişki. *Eğitim Ve İnsani Bilimler*

Dergisi: Teori Ve Uygulama, (11), 59-77.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/eibd/issue/22656/241980>

- Çayırılı, E. (1998). İlköğretim I. kademedeki okul-aile ilişkisi ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri, yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon
- Çınkır, Ş. ve Nayır, F. (2017). Okul aile iş birliği standartlarına ilişkin veli görüşlerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 245-264.
- Çuhadar, A.İ. (2020). Türkiye’de Ulusal Mevzuata göre velilerin okul yönetimine katılımı. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 374-404. doi:10.33711/yyuefd.692953
- Davis, S., Darling-Hammond, L., LaPointe, M., & Meyerson, D. (2005). *School leadership study: developing successful principals (review of research)*. Stanford, CA, USA: Stanford University, Stanford Educational Leadership Institute.
- Dayıoğlu Öcal, S. ve İşcan, S. (2020). Milli Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi ve Dewey’nin Türkiye Maarifi hakkında raporu: Belge Analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (5), 1505-1518. doi: 10.18506/anemon.683068
- Demirel, Ö. (2007), *Eğitimde Program Geliştirme*, 10.Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dewey, J. (2008). *Okul ve Toplum*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Döş İ.(2013) Mutlu Okul. *Eğitim ve Bilim* 2013, Cilt 38, Sayı 170
- Duranay, Y. P. (2005). Ortaöğretim durumlarının etkili okul özelliklerini karşılama düzeyleri (İzmir örneği), yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Ercan, İ. (2001). İlköğretim sosyal bilgiler programında ulusal ve evrensel değerler, yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Erdem, B. (2014) Anadolu liselerinin etkili okul olma özelliklerini karşılama düzeyi (Gaziantep ili örneği). Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı, Gaziantep.

- Ergin, İ., Kaplan, F., Korkmaz, A. (2018) Etkili okul olma özelliklerinin öğrenciler, okul ortamı ve veliler açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research* Cilt: 11 Sayı: 59 Ekim 2018 Volume: 11 Issue: 59 October 2018 <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2018.2683>
- Ertürk, A. (2020). 2023 Eğitim Vizyonu: Sorunlara çare mi? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 321-345.
- Gedikoğlu, T., Şahin, S. ve Büyükelbaşı, (2004). İlköğretim okulu yöneticilerinin kültürel liderlik davranışlarına ilişkin yönetici ve öğretmen algıları, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19, 73-84.
- Glow, K. M., ve Sperhac, A. M. (2003). *A Community Collaborative Partnership for the Chicago Public Schools*.Chicago.
- Göker, S. D. ve Gündüz, Y. (2017). Eğitim denetimi sürecinde hesap verebilirlik ve şeffaflık uygulamaları. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 36 (1), 83-93. <https://dergipark.org.tr/en/pub/omuefd/issue/30333/327390>
- Göksoy, S. (2017). Okulların altyapı yeterliliği. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 1(1), 9-15. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijolt/issue/31367/342886>
- Gutman, L. ve McLoyd, V. (2000), parents' management of their children's education within the home, at school, and in the community: An examination of african-american families living in poverty. *Urban Review*, 32(1), "1-24".
- Güngör,İ. (2007) Anadolu lisesi öğrencilerinin yaratıcı düşünme düzeylerinin kişisel uyum, sosyal uyum, genel yetenek ve akademik başarı ile ilişkisi, yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri, Ankara
- Güngör, E.ve Çobanoğlu F. (2016) Ortaokullarda temizlik ihtiyaçlarının karşılanma düzeyi, yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri, Denizli
- Gürbüzürk, O. (1990). Eğitimde nitelik sorunu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi (JFES)*, 23(2), s729-744. doi: 10.1501/Egifak_0000000779
- Gürsel, M. (2005). *Eğitim Yöneticisinin Yeterlikleri*. 2. Baskı, Konya: Eğitim Kitapevi.
- Gürsoy K. (1994). *Şahsiyet Eğitimi*. Türkiye I. Eğitim Felsefesi Kongresi. Van: 100. Yıl Eğitim Fakültesi Yayınları.

- Güvendi, M. G. (2014). *Millî Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlere sunmuş olduğu çevrimiçi eğitim ve paylaşım sitelerinin öğretmenlerce kullanım sıklığının belirlenmesi: Eğitim Bilişim Ağı (EBA) örneği*, doktora tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Hoy, W. K. ve Forsyth, P. B. (1986). *Effective supervision: Theory into practice*. New York: Random House
- <https://artigercek.com/emek/egitim-senden-mulakat-tepkisi-yine-liyakat-yerine-sadakati-esas-aldilar-267664h> (erişim 14 Ekim,2023)
- [https://www.egitimtercihi.com/okulgazetesi/15440-egitim-kalitesi-sifirlanan- Anadoluliseleri.html](https://www.egitimtercihi.com/okulgazetesi/15440-egitim-kalitesi-sifirlanan- Anadolu-liseleri.html) (erişim 12 Eylül, 2023)
- https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/20161748 MEBOKY (2017). Eğitim bakanlığı ortaöğretim kurumları yönetmeliği. (erişim 25 Mayıs, 2023)
- <https://turkegitimsen.org.tr/genel-baskan-devlet-kendi-okullarina-odenek-saglamalidir> (2014) (erişim 11 Eylül 2023)
- Irmak, O. (2017). *Anadolu lisesi öğretmenlerinin okul kültürü algılarının incelenmesi: Malatya İli Battalgazi İlçesi Örneği*, yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Isakson, K. ve Jarvis, P. (1999). The adjustment of adolescents during the transition into high school: A short term longitudinal study. *Journal of Youth and Adolescence*, 28 (1), 1-26.
- Kalaycı, Ş. (2018). *Çok değişkenli istatistik teknikleri*, s106. Ankara: Dinamik Akademi.
- Kant, I. (2007) *Eğitim üzerine, ruhun eğitimi, ahlaki eğitim, pratik eğitim*, Çev. Ahmet Aydoğan, İstanbul, Say Yayınları.
- Kaplan, F. (2008). Anadolu liselerinin etkili okul olma özelliklerini karşılama düzeyleri (Ankara ili örneği), yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Karakütük, K., Özdoğan Özbal, E. & Ulutaş, P. (2019). Okul temelli (Bazlı) hazırlanmasına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 455-481. <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/51765/674043>
- Kepenekçi, Y. K. (2004). *İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitim mevzuatına ilişkin görüşleri*. Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 159-174.

- Kıral, B. (2018). Anadolu lisesi öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (6), 925-934. doi: 10.18506/anemon.399220.
- Kızılboğa, R. ve Erdoğan, Y. (2012). Milli Eğitim Bakanlığı e-okul uygulamasının yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 42 (193), 5-16. <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/36181/406756>
- Koç, M.H. (2019). Veli katılımı hakkında sınıf öğretmenleri ne düşünüyor? Fenomenolojik bir çalışma. *Akdeniz Eğitim Araştırmalar Dergisi*, 13(29), 53-74. doi: 10.29329/mjer.2019.210.4
- Koç, A. (2019). Proje kapsamında olan ve olmayan AİHL'lerin etkili okul özelliklerinin karşılaştırmalı incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 0 (80), 1-2 Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sosekev/issue/72143/1160505>
- Kongar, E. (1985), *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*, İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Nas, F. (1995). İstanbul ilinde genel liselere ve Anadolu liselerine devam eden öğrencilerin velilerinin, bu okullara ilişkin görüş ve beklentilerinin karşılaştırılması, yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Özgan H., ve Aydın Z. (2010). Okul-Aile iş birliğine ilişkin yönetici, öğretmen ve veli görüşleri, 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu* içinde (s.802-811), Elazığ.
- Peker İ. (2020) *Anadolu liselerinde okul aile iş birliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerinin incelenmesi- Merkezefendi ilçesi örneği*, yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Sabuncuoğlu, Z. (1992). *Örgütlerde Davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:116.
- Sarıca, A. (2023) Beşeri sermaye ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin incelenmesi, Türkiye üzerine ampirik bir analiz, yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı İktisat Programı, Denizli.

- Shechtman, T., & Boucherian, A. (2015). *Between parents and teachers in post-primary education. Jerusalem: Initiative for Applied Research in Education, Israel Academy of Sciences and Humanities*
- Sırma, E. (2020). Öğrenci, öğretmen, veli açısından Anadolu liseleri ile mesleki ve teknik liselerin sosyolojik değerlendirmesi, yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Genel Sosyoloji ve Metodoloji Anabilim Dalı, Denizli.
- Sorenson, H. (1968). *Eğitim Psikolojisi*. İstanbul: Milli Eğitim Yayınları. (Çev: Gültekin Yazgan). 159
- Şahin Dinçsoy, B. (2011). Ortaöğretim okullarının etkili okul olmasında okul müdürlerinin kültürel liderlik rolleri, yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Şahin, İ. (2013). İlköğretim okul müdürlerinin okul geliştirme stratejileri ve uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13 (1), 229-250
- Şişman, M. (2002). *Örgütler ve Kültürler*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M. ve Acat, B. (2003). Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), "235-250".
- Şişman, M. (2013). *Eğitimde mükemmellik arayışı etkili okullar*. (4.baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M. (2014). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. 8. Baskı. Ankara: Pegem A Akademi
- Tannenbaum, D. ve Schultz, D. (2005). *Siyasi Düşünce Tarihi, Filozoflar ve Fikirleri*, Çev. Fatih Demirci, Ankara, Adres Yayınları.
- Taylor, O. B. (2002). *The Effective Schools Process: Alive Well*. Delta Kappan. United States: Vol:83, Issue:5, 375.
- Tekke, M. (2019). Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin en son düzeyleri: Kendini gerçekleştirme ve kendini aşmışlık. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(4), "1704-1712". <https://dergipark.org.tr/tr/pub/enad/issue/49738/638210>
- Thomas, C. (1990). *Effective Teaching*. USA.

- Toker Gökçe, A. (2009). Bilimsel yönetim anlayışında denetim. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0 (18), 74-89. <https://dergipark.org.tr/en/pub/maeuefd/issue/19392/205925>
- Toprakçı, E. (2001). Okul yönetimi süreci ve liderlik. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(3-4), 139-149. Erişim: <http://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2021/01/okul-yonetimi-surecive-liderlik.pdf>
- Toprakçı, E. (2002). *Sınıf örgütünüün yönetimi*. (1.Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Toprakçı, E. (2005). Türkiye'deki okul yöneticisi ve öğretmenlerin evlerindeki bilgisayarını mesleki amaçlı kullanım profilleri (Sivas ili örneği) *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET* 4(3), 129-144. Erişim: <http://www.tojet.net/articles/v4i2/428.pdf>
- Toprakçı, E. (2010). The reality of primary schools and basic education in Turkey, *e-International Journal of Educational Research*, 1(1), 1-17. Retrieved from: <http://www.e-ijer.com/en/download/article-file/89704>
- Toprakçı, E., Yücel, H., Bayraktutan, İ., Bilbay, A., Bağcıvan, E. ve Çakırer, İ. (2010) Öğretmen ve öğretmen adaylarının Türk milli eğitiminin genel amaç ve ilkelerinden haberdarlık düzeyleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 971-999. Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256234>
- Toprakçı, E. ve Kadı, A. (2014). Türkiye'deki bakanlıkların eğitim yönetimi ve denetimi alanındaki faaliyetlerinin yasal belgeler eşliğinde analizi, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 12(4), 1-18). Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/46101>
- Toprakçı, E. ve Güngör-Akçay, A. (2016) Türkiye'de kamu yararına çalışan derneklerin eğitim faaliyetlerinin yönetimi ve denetimi (Yasal belgeleri temelinde nitel bir analiz. *Cumhuriyet International Journal of Education-5(1)*, 29-52. Retrieved from: <http://cije.cumhuriyet.edu.tr/tr/download/article-file/314278>
- Toprakçı, E. (2017). *Sınıf yönetimi*. (3.Baskı). Ankara: Pegem Yayınevi.
- Toprakçı, E. ve Altunay, E. (2017). Okulun insan kaynağının bir ögesi olarak okul yardımcı personellerinin anılarının incelenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 13(1), 363-391, Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/386875>

- Toprakçı, E. ve Bakır, D. (2019) 2012-2017 yılları arası milli eğitim bakanlığı sayıştay denetim raporlarının incelenmesi 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi, 2-4 Mayıs 2019 Çeşme-İzmir/Türkiye, Kongre Kitabı: 829-834. Erişim: <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/5102019141350eg%C4%B1t%C4%B1m%20kongreleri.pdf>
- Toprakçı, E. ve Bakır, D. (2020). Yabancı, azınlık ve milletlerarası okullar denetim rehberinin yasal belgeler ve alanyazın temelinde incelenmesi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11 (3), 16-35. Retrieved from <http://www.e-ijer.com/tr/download/article-file/1310606>
- Toprakçı, E. ve Özerten, K. (2020). Özel öğrenci yurtları rehberlik ve denetim rehberinin yasal belgeler ve alanyazın temelinde incelenmesi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 199-216. Retrieved from <http://www.e-ijer.com/tr/download/article-file/1367895>
- Toprakçı, M. S., Hepsöğütlü, Z.B., & Toprakçı, E. (2021). Covid-19 salgını sürecinde öğrencilerin uzaktan öğretimde sorun kaynağı algıları (İzmir Atatürk lisesi örneği). *E-Uluslararası Pedagoji Dergisi*, 1(2), 41–61. <https://www.e-ijpa.com/index.php/pedandragoji/article/view/40>
- Toprakçı, E. ve Ak, H. (2021). Milli eğitim bakanlığı 2018-2020 yılları arasına ait sayıştay denetim raporlarının kamu zararı bağlamında incelenmesi. *E-Uluslararası Pedagoji Dergisi*, 1(3), 36–49. Erişim bağlantısı: <https://www.e-ijpa.com/index.php/pedandragoji/article/view/56>
- Toprakçı, E. ve Hepsöğütlü, Z.B. (2022). Anadolu lisesi öğretmenlerinin uzaktan öğretime ilişkin sorun kaynağı algıları. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 6 (2), 1-14. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijolt/issue/72551/1166943>.
- Toprakçı, E. ve Arslan, F. (2022). Okul yöneticilerinin görüşlerine göre dezavantajlı bölgelerdeki okul-aile birliklerinin işlevselliğini etkileyen faktörler. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)/ International Journal of Leadership Training (IJOLT)*, 6(1), 60-73. Trdoi: <https://trdoi.org/10.26023458/uled.1099736>
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2358795>
- Toprakçı, E.ve Eken, Ş.G. (2023) *Okul bazlı bütçeleme kılavuzunun uygulanmasına ilişkin yönetici görüşleri*, Cumhuriyet 8. Uluslararası Sosyal Bilimler

Kongresi, Nisan 23,2023-Ankara Proceedings Book, Issued: 15.05.2023
ISBN: 978-625-6393-56-1. Tam metin: ss 437-451.
https://www.cumhuriyetkongresi.org/_files/ugd/797a84_580cc1d5c21048249310b924728cd013.pdf

- Tunçel, M. (2008). Genel liseler ile Anadolu liselerinin etkili okul olma özelliklerinin karşılaştırılması, yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Turan, S., Açıkalin, A., Şişman, M. (2007). *İşini bil okuluna sahip ol, bir insan olarak okul müdürü*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Ünver, A. (2019) Devlet okulları yöneticilerinin okullarda görev yapan hizmetli personelden memnuniyet durumları ve beklentileri, yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Antalya
- Vural, S. (1999). Yayın kurumlarında yönetime katılma ve TRT örneği. *Amme İdaresi Dergisi. c. 22. 2: 53.*
- Vural, H. ve Yılmaz, S. (2018). Erzurum kenti okul bahçelerinin fiziki yeterlilikleri. *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi, 5(2), 109-120.* 10.30910/turkjans.421342.
- Yalçın, E. (2019) Liseye Giriş Sınavı (LGS)'nin yönetici, öğretmen öğrenci ve veliye göre incelenmesi, yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Antalya.
- Yalnızlar, N., Dağ (2019). *Ortaöğretim kurumlarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyi ile öğretmenlerin örgütsel kimlik algısı arasındaki ilişki (Tekirdağ ili Süleymanpaşa merkez ilçesi örneği)*, yayınlanmamış doktora tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Programı, İstanbul.

EKLER

EK-1

Okul Yeterliği Anketi

LÜTFEN AŞAĞIDAKİ AÇIKLAMAYI OKUMADAN ANKETİ DOLDURMAYA GEÇMEYİNİZ					
AÇIKLAMA					
<p>Bu anketin amacı ilişkili olduğunuz Anadolu Lisesi örneği üzerinden Anadolu Liselerinin yeterliği konusunda sizlerin görüşlerini almak ve bu eğitime katkı sağlayacak bilimsel bilgi geliştirme çabalarına ön ayak olabilmektir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik özellikleriniz sorulmaktadır. Bu sorulardan sizinle ilişkili olmayan varsa lütfen o soruyu işaretlemeyiniz/geçiniz. Buna bir örnek şöyle verilebilir: örneğin öğretmen iseniz "Kaçınıcı sınıfta okuyorsunuz?" sorusuna cevap vermeyiniz, geçiniz. İkinci bölümde işaretlemenizi her bir ifadenin karşısındaki 1-Zayıf 2- Orta 3-İyi 4-Pekiyi seçeneklerinden sadece birini seçerek yapınız. Ve lütfen bütün soruları işaretlemeyi unutmayınız. Anketi cevaplamak tamamen gönüllülük esasına dayalıdır ve cevaplamanız araştırmaya katılım onamını verdiğiniz anlamına gelmektedir. Lütfen, size verilen formlardaki soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayınız. Bu formlardan elde edilecek her türlü bilgi gizli tutulacak ve yalnızca bu araştırmanın amacı için kullanılacaktır. İçten ve sabırla cevaplayacağınıza inanıyor şimdiden teşekkür ediyoruz.</p>					
Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI Danışman Ege Üniversitesi			Zerrin Benal HEPSÖĞÜTLÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişı, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi		
I BÖLÜM: Demografik Özellikler					
Cinsiyetiniz?	Kadın () Erkek ()				
Yaşınız?				
Okulunuzun adı?				
Okuldaki pozisyonunuz?	Öğrenci () Veli () Yönetici () Öğretmen ()				
Kaç yıldır bu okuldasınız?	0-4 Yıl () 5-9 Yıl () 10 ve Üstü ()				
Yöneticilikteki/öğretmenlikteki genel hizmet süreniz? (öğrenci ve veliler hariç)	0-9 Yıl () 10-15 Yıl () 16 Yıl ve Üstü ()				
Eğitim durumunuz? (öğrenciler hariç)	İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans tamamlama () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()				
Başka bir Anadolu Lisesinde şimdiki pozisyonunuza benzer deneyiminiz oldu mu?	Evet () Hayır ()				
Şimdiki pozisyonunuzla ilgili lisansüstü eğitiminiz varsa türü? (öğrenci ve veliler hariç)	Var () Hayır ()	"Var" ı işaretleyenler cevaplayacaktır	Eğitim yönetimi () Kendi branşında () Başka bir alanda ()		
Bu okuldaki pozisyonunuz ile ilgili herhangi bir hizmet içi kurs/seminer/hizmet içi eğitime vb. katıldınız mı? (öğrenciler hariç)	Evet () Hayır ()				
Şu andaki mesleğiniz? (sadece veliler)	Memur () Emekli () Öğretmen () İşçi () Serbest meslek ()				
II BÖLÜM: Anket					
Madde No	Okul Yöneticileri Bakımından Yeterlilikler ile ilgili ifadeler	Zayıf 1	Orta 2	İyi 3	Peki 4
1	Okulumuzda yönetici sayısı yeterlidir.				
2	Yöneticilerimizin okulumuza verdikleri önem yeterlidir.				

3	Okul yöneticilerimiz kendini yenilemede yeterlidir.				
4	Okul yöneticilerimiz personele hizmet içi eğitimler sağlama konusunda yeterlidir.				
5	Okul yöneticilerimiz personelin sosyal faaliyetlerini desteklemede yeterlidir.				
6	Okul yöneticilerimiz öğrencilerin ek çalışmalarını desteklemede yeterlidir.				
7	Okul yöneticilerimiz veliler ve eğitim kurumlarıyla iş birliği konusunda yeterlidir.				
8	Okul yöneticilerimiz öğrencilerin sosyal faaliyetlerini desteklemede yeterlidir.				
9	Okul yöneticilerimiz personelle ilgili duyuruların zamanlaması yeterlidir				
10	Okul yöneticilerimiz yaptıkları iş ve işlemlerin şeffaflığı konusunda titizdir.				
Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Bakımından Yeterlilikler ile ilgili ifadeler		Zayıf	Orta	İyi	Pekiyi
		1	2	3	4
11	MEB okulumuzla ilgilenmektedir.				
12	MEB okulumuz müfredatını nitelikli hale getirmeye ilgili çabalarda yeterlidir.				
13	MEB okulumuzdaki yöneticilerin nitelikli olmasını önemser.				
14	MEB okulumuza personel (hizmetli, memur, öğretmen vb.) görevlendirme konusunda yeterlidir.				
15	MEB okulumuz personeli için yeterli oranda hizmet içi eğitim olanağı sağlamaktadır.				
16	MEB okulumuzun donanım, araç-gereç gereksinimini karşılamada yeterlidir.				
17	MEB okulumuzun sorunlarının çözümü için uzman elemana sahiptir.				
İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (İMEM) Bakımından Yeterlilikler ile ilgili ifadeler		Zayıf	Orta	İyi	Pekiyi
		1	2	3	4
18	İMEM okulumuzla ilgilenmektedir.				
19	İMEM okulumuzdaki eğitim öğretimi nitelikli hale getirmeye ilişkin				
20	İMEM okulumuza yeterli personel desteği (hizmetli, memur, öğretmen vb.) sağlanmasıyla ilgilenir.				
21	İMEM okulumuzun donanım, araç-gereç ihtiyacının karşılanmasıyla ilgilenir.				
22	İMEM okulumuzdaki yöneticilerin nitelikli olmasını önemser.				
23	İMEM okulumuzun başarılı öğretmen ve öğrencilerini ödüllendirir.				
24	İMEM okulumuzun sorunlarının çözümü için uzman elemana sahiptir.				
Öğretmenler Bakımından Yeterlilikler ile ilgili ifadeler		Zayıf	Orta	İyi	Pekiyi
		1	2	3	4
25	Okulumuzdaki öğretmenler okulun amacına odaklanma konusunda yeterlidir.				
26	Okuldaki öğretmen sayısı yeterlidir				
27	Okulumuzdaki öğretmenler eğitim öğretim konusunda yeterlidir.				
28	Okulumuzdaki öğretmenler veli ile etkileşimde yeterlidir				
29	Okulumuzdaki öğrenciler ile iletişimde yeterlidir				
30	Okulumuzdaki öğretmenlerin idari süreçlere katılımı yeterlidir.				
31	Okulumuzdaki öğretmenler okul sosyal faaliyetlerine katılma konusunda yeterlidir				
32	Okulumuzdaki öğretmenler okulumuz ile ilgili konularda fedakârdır.				
Donanım ve Yardımcı Personel Bakımından Yeterlilikler ile ilgili ifadeler		1	2	3	4
33	Okulumuzdaki yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) sayısı yeterlidir.				
34	Okulumuzdaki yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) niteliklidir.				
35	Okulumuz binaları fiziksel olarak bir Anadolu Lisesi için yeterlidir.				
36	Okulumuz bina ve bölümleri temiz ve hijyeniktir.				

34	Okulumuz binası ve bölümleri güvenlidir				
37	Okulumuzdaki yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) arası ilişkiler uyumludur				
38	Okulumuzdaki yardımcı personel (memur, hizmetli, güvenlik vb.) görevinin bilincindedir				
39	Okulumuzun görev yapan personelin karar alma süreçlerine katılımı yeterlidir.				
40	Okulumuz binası niteliklidir (Sınıf ve laboratuvarlarındaki donanım, araç ve gereç vb.).				
Öğrenci ve Veli Bakımından Yeterlilikler ile ilgili ifadeler		Zayıf 1	Orta 2	İyi 3	Pekiyi 4
41	Okulumuzdaki öğrenciler kendilerini geliştirme konusunda yeterlidir.				
42	Okulumuz öğrencileri kendi kendilerini yönetme konusunda yeterlidir.				
43	Okulumuz öğrencileri öğrenme konusunda yeterlidir.				
44	Okulumuz öğrencilerinde okula aidiyet duygusu gelişmiştir.				
45	Okulumuz öğrencileri okuldan memnuniyetlerini dile getirirler.				
46	Okulumuz velileri okul ile devamlı iletişim halindedir.				
47	Okulumuz velileri sosyo-kültürel açıdan niteliklidir.				
48	Okulumuzda yapılan faaliyetlere veliler katılır ve destekler.				
49	Velilerimiz ekonomik olarak yeterlidir.				
50	Okulumuzda Okul Aile Birliği aktif bir çaba içerisindedir.				
Okulun Finansal Yeterliliği ile ilgili ifadeler		Zayıf 1	Orta 2	İyi 3	Pekiyi 4
51	Okulumuza devlet tarafından aktarılan bütçe yeterlidir.				
52	Okulumuzun diğer gelir kaynakları (kantin geliri, bağış vb) yeterlidir.				
53	Okulumuzdaki harcamalar okulun ihtiyaçlarına göre yapılır.				
54	Okulumuz bütçesinin yönetimi yeterlidir.				
55	Okulumuz bütçesinin yönetimi şeffaftır.				
56	Okulumuz sosyal etkinliklerinde kurumun bütçesi kullanılır.				
Okulun Mevzuatsal (Kanun, Yönetmelik, Yönerge vb.) Yeterliliği ile ilgili ifadeler		Zayıf 1	Orta 2	İyi 3	Pekiyi 4
57	Okulumuzla ilgili mevzuatın yazım dili sade ve anlaşılabilir.				
58	Okulumuz mevzuatına erişim kolaydır.				
59	Disiplin yönetmeliği tüm sorunları çözümlenmede yeterlidir.				
60	Mevzuat okulumuzdaki eğitim öğretimi düzenleme konusunda yeterlidir.				
61	Mevzuat okulumuzun ihtiyaç duyduğu personel sayısını (müdür yardımcısı, öğretmen, hizmetli, yönetici vb.) düzenlemeye yeterlidir.				
62	Mevzuat okulumuzdaki destekleme ve yetiştirme kursları için yeterlidir.				
63	Mevzuat okulumuzdaki öğrenci le ilgili iş ve işlemler açısından yeterlidir.				
64	Mevzuat okulumuzdaki yöneticilerin yetkileri konusunda yeterlidir.				
65	Mevzuat okulumuzdaki öğretmenlerin yetkileri konusunda yeterlidir.				
66	Aile Birliği yönetmeliği eğitim kurumları için yeterlidir.				
67	Mevzuat okulumuzdaki veli ile ilgili iş ve işlemler açısından yeterlidir.				
Çevre ile İş birliği Bakımından Yeterliliği ile ifadeler		Zayıf 1	Orta 2	İyi 3	Pekiyi 4
68	Okulumuzla işbirliği yapan kurumlar okulumuzun amaçlarının farkındadır.				
69	İşbirliği yapan kurumların okulumuza eğitim konusunda desteği yeterlidir.				

70	Üniversiteler okulumuzla iş birliği konusunda isteklidir.				
71	Okulumuzla ilişki içindeki kuruluş (belediye, dernek, vb.) sayısı yeterlidir.				
72	Okulumuzla ilişki içindeki kuruluşlar (belediye, dernek, vb.) niteliklidir.				
73	Okulumuz ilgilileri tarafından kurulmuş dernek/vakıf okulumuz için çalışır.				
Okulun Denetsel Yeterliliği ile ilgili ifadeler		Zayıf	Orta	İyi	Pekiyi
		1	2	3	4
74	Okulumuzu denetime gelen müfettişler niteliklidir.				
75	Okulumuz denetim faaliyetleri denetim süreçlerine uygun yönetilmektedir.				
76	Okulumuz denetlemeler sonunda verilen denetim raporları rehberlik edicidir.				
77	Okulumuzda denetimler eğitim öğretime odaklanmaktadır.				
78	Okulumuzda denetimler finansal konulara odaklanmaktadır.				
79	Okulumuzun denetimine dair iş ve işlemler şeffaftır.				
80	Okulumuzun denetim sıklığı yeterlidir.				
Ankette değinilmediğini düşündüğünüz herhangi bir konu ya da durum varsa bu kısma ekleyebilirsiniz:					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					

EK 2

ARAŞTIRMA İZİNİ

T.C.
KONAK KAYMAKAMLIĞI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-19289966-604.01.01-75686467
Konu : Araştırma İzni
(Zerrin Benal HEPSÖĞÜTLÜ)

05.05.2023

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21.01.2020 tarihli ve 1563890 sayılı yazısı (Genelge 2020/2).
b) Valilik Makamının 02.05.2023 tarihli ve E-12018877-604.01.02-75368752 sayılı oluru.
c) İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 05.05.2023 tarih ve 75657341 sayılı yazısı.

Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Zerrin Benal HEPSÖĞÜTLÜ'nün, "Yönetici Öğretmen Öğrenci ve Velilerin Görüşlerine Göre Anadolu Liselerinin Yeterliliği (İzmir İli Örneği)" konulu tez çalışmasını Müdürlüğümüze bağlı liselerde uygulama isteğinin uygun görülmesine dair makam onayı ilgi (c) yazı ekinde ilişikte gönderilmiştir.
Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Sait ÜREY
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek: İlgi (c) Yazı ve Ekleri

Dağıtım: İlgili Okul Müdürlüklerine

Adres : 1393 Sokak No:42/2 Konak İzmir

Telefon No : 0 (232) 464 81 00
E-Posta: konak35@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: M. ŞİRVANLI

Unvan : V.H.K.I.

İnternet Adresi: <https://konak.meb.gov.tr/>

Faks:2324653033

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-12018877-604.01.02-75368752
Konu : Araştırma İzni

02/05/2023

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı yazısı (Genelge 2020/2).
b) Ege Üniversitesi Rektörlüğü'nün 14.04.2023 tarihli ve 1226519 sayılı yazısı.

Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Zerrin Benal HEPSÖĞÜTLÜ'nün, "Yönetici Öğretmen Öğrenci ve Velilerin Görüşlerine Göre Anadolu Liselerinin Yeterliliği (İzmir İli Örneği)" konulu tez çalışmasını Müdürlüğümüz ilçelerine bağlı Liselerde uygulama isteği ilgi (b) yazıda belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin uygulanmasının, Müdürlüğümüz ilçelerine bağlı Liselerde 2022-2023 eğitim öğretim yılında eğitim öğretimi aksatmayacak ve eğitim kurumu yöneticilerinin uygun gördüğü şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Ömer ULUPINAR
Millî Eğitim Müdürü V.

OLUR
Dr. Fatih KIZILTOPRAK
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Araştırma Değerlendirme Formu (1 Sayfa)
2-Anket Formları (5 Sayfa)

Adres : Fevzipaşa mh. 452 sk. no:15 konak/ İZMİR

Telefon No : 0 (232) 280 36 31
E-Posta: strateji35_1@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: Dudu ALP Bilgisayar İşletmeni

Unvan : Bilgisayar İşletmeni

İnternet Adresi: Faks: _____

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden f1d7-3eeb-3ea8-bd69-98a1 kodu ile teyit edilebilir.

EK-3

ETİK KURUL BAŞVURU SONUCU

Ege Ün. Evrak Tarih ve Sayısı: 04.04.2023-E.1210033

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Sayı :E-85553214-050.06.04-1210033
Konu :Etik Kurul Başvuru Sonucu

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi : a) 20.03.2023 tarihli ve 1189253 sayılı yazınız.
b) 16.03.2023 tarihli ve 1183732 sayılı yazınız.
c) 16.03.2023 tarihli ve 1182561 sayılı yazınız.
ç) 23.03.2023 tarihli ve 1193183 sayılı yazınız.
d) 22.03.2023 tarihli ve 1191249 sayılı yazınız.

İlgi yazılarınız ile yapılan başvurular üzerine, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi uyarınca Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 29/03/2023 tarihli toplantısında alınan kararlar ilişiktir.

Etik Kurul izni olumlu çıkan araştırmalar kapsamında yapılacak anketlerin, anketin yapılacağı kurumdan izin alındıktan sonra uygulanmaya başlanması, alınan izin belgesinin bir örneğinin tarafımıza gönderilmesi ve COVID-19 nedeniyle araştırma takviminin değişebileceği göz önünde bulundurularak araştırmaların yapılacağı tarihlerin, araştırma başladıktan sonra Kurulumuza bildirilmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Mehmet ERSAN
Kurul Başkanı

Ek:Karar Belgesi (5 Adet)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSDJ6H3DKC

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/ege-universitesi-ebys>

Adres:Ege Üniversitesi Rektörlüğü Hukuk Müşavirliği Gençlik Cad. No:12 35040 Bornova/İzmir
Telefon:+90 (232) 311 21 62 Faks:+90 (232) 311 21 69
e-Posta:hukukisl@mail.ege.edu.tr Web:www.ege.edu.tr
Kep Adresi:egeuniversitesi@egeuniversitesi.hs03.kep.tr

Bilgi için: Volkan YEŞİLDAL
Unvanı: Birim Evrak Sorumlusu
Tel No: 3113530

ETİK KURUL KARAR BELGESİ

**EGE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ**

Ek-4

YÜRÜTÜCÜNÜN ADI SOYADI / KURUMU	Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI / Eğitim Fakültesi	
DANIŞMANIN ADI SOYADI / KURUMU	-	
DİĞER ARAŞTIRMACILAR	Zerrin Benal HEPSÖĞÜTLÜ / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	
ARAŞTIRMANIN TÜRÜ	☒ Yüksek Lisans Tezi ☐ Doktora Tezi ☐ Özgün Araştırma	
ARAŞTIRMANIN BAŞLIĞI	Yönetici Öğretmen Öğrenci ve Velilerin Görüşlerine Göre Anadolu Liselerinin Yeterliliği (İzmir İli Örneği) Competency of Anadolu High Schools According to the Opinions of Managers Teachers Students and Parents (Sample of Izmir Province)	
BİLİRKİŞİ GÖRÜŞÜ	Yok	
KARARIN ALINDIĞI TOPLANTI TARİHİ	29/03/2023	
TOPLANTI / KARAR SAYISI	04 / 35	PROTOKOL NO: 1899
KARAR	Araştırma, OYBİRLİĞİ ile etik açıdan uygun bulunmuştur.	

Prof. Dr. Mehmet ERSAN Kurul Başkanı
Elektronik onaylıdır (online toplantı yolu ile)

Prof. Dr. Hülya YILMAZ
Kurul Başkan Yardımcısı
Elektronik onaylıdır (online toplantı yolu ile)

Prof. Dr. Fazlı GÖKÇEK
Kurul Üyesi
Elektronik onaylıdır (online toplantı yolu ile)

Prof. Dr. Sonia AMADO
Kurul Üyesi
Elektronik onaylıdır (online toplantı yolu ile)

Prof. Dr. Mustafa MUTLUER
Kurul Üyesi
Elektronik onaylıdır (online toplantı yolu ile)

Prof. Dr. Aydanur GACENER ATIŞ
Kurul Üyesi
Elektronik onaylıdır (online toplantı yolu ile)

Prof. Dr. Nadim MACİT
Kurul Üyesi
Elektronik onaylıdır (online toplantı yolu ile)